

Täysistunto

Keskiviikko 10.4.2024 klo 14.00—17.56

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.56.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—16.01) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.01—17.56).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2023 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Keskustelu asiasta päättyi 9.4.2024 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Mai Kivelä on edustaja Oras Tynkkysen kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 99/2023 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on äänestettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Mai Kivelän ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 93, ei 49; poissa 57 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 6/2024 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 3/2024 vp
Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 9.4.2024 Liite 3A

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Keskustelu asiasta päättyi 9.4.2024 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Inka Hopsu on edustaja Oras Tynkkysen kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3A) — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 6/2024 vp sisältyvät 1.—14. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Inka Hopsun ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 79, ei 62; poissa 58 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 21/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Keskustelu

14.03 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on useita toimia ja kirjauksia koskien kotoutumisen edistämistä erilaisin keinoin. Hallitusohjelman mukaan Suomeen kotoudutaan työllä. Ohjelmassa on todettu, että kotoutumispolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työnteeseen sekä suomalaisen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Ohjelmassa korostuu kotoutumisjärjestelmän uudistaminen kotoutumiseen kannustavaksi. Tehdään sellaisia korjauksia, joissa korostuu painotus tulijan velvollisuuksia ja omaa vastuuta korostavaan suuntaan sen sijaan, että painotus olisi tulijan oikeuksien korostamisessa.

Kotoutumista tuetaan parhaiten henkilön omatoimisuuden vahvistamisella. Nyt käsitellyssä olevalla esityksellä toteutettaisiin useita kotoutumisen edistämiseen ja hallitusohjelman linjauksiin liittyviä kirjauksia. Tämä esitys ei kuitenkaan tule olemaan ainoa kotoutumispalvelujen uudistamiseen liittyvä esitys. Parhaillaan on tulossa valmisteluun kotoutumispalvelujen uudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan hallitusohjelman mukaisesti yhteen kanavaan. Hallitus... [Hälinää — Leena Meri: Täällä ei oikein kuule!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pyytäisin edustajia viemään muut keskustelut jonnekin muualle, kiitoksia. — Olkaa hyvä, ministeri Rantanen.

Hallitus tuo tämänkin uudistuksen aikana hallituksen esityksenä eduskuntaan.

Tällä nyt käsiteltyyn tulevalle esityksellä ehdotetaan muutettavaksi 1.1.2025 voimaan tulevaa kotoutumislakia. Kotoutumislain mukaan valtio korvaa kunnille ja hyvinvointialueille laissa määritellyt, kotoutumisen edistämiseen aiheutuneita kustannuksia. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että kotoutumislain nojalla kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta kahteen vuoteen ja kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä osalta neljästä vuodesta kolmeen vuoteen. Korvausjärjestelmän perusteita ei sinänsä tällä esityksellä muutettaisi. Laskennallisen korvausajan lyhentämisellä saavutetaan luonnollisesti myös tässä taloustilanteessa kipeästi tarvittavia säästöjä.

Lakiuudistuksella lisätään myös maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan. Tätä toteutettaisiin ehdotuksella, jonka mukaan kunta tai työvoimaviranomainen voisi tiettyin ehdoin periä maahanmuuttajalta tai kotoutuja-asiakkaalta maksun käyttämättä jätetyistä kotoutumista edistävästä palvelusta, mikäli niistä on aiheutunut kunnalle tai työvoimaviranomaiselle tulkitsemiskustannuksia ja henkilö ei ole perunut aikaansa. Kun henkilö on varannut palveluajan tai hänelle on sellainen varattu ja hän jättää sen ilman hyväksyttävää syytä käyttämättä, on enemmän kuin kohtuullista, että hänelle koituu siitä myös seurauksia. Lakiehdotuksessa on myös säännöksiä niin sanottujen kohtuuttomien tilanteiden varalle, joten kukaan ei ole joutumassa erittäin hankalan tilanteen kohteeksi tämän seuraamusmaksun vuoksi. Maksu olisi luonteeltaan vastaava kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa säädetty käyttämättä jätetystä palvelusta määrättävä maksu. Tässä mielessä voi sanoa, että nyt kotoutumislakiin esitetyllä maksulla on myös omaa vastuuta lisääviä vaikutuksia. Hallitusohjelmassa on myös kirjaus, jonka mukaan tu-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

lisi perua uuden kotoutumislain myötä kunnille lisättäviä tehtäviä, kuten muun muassa kaupassakäynnin avustaminen.

Ehdotetulla esityksellä laskettaisiin alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden nuorten aikuistumisen tuen yläikärajaa 25 vuodesta 23 ikävuoteen hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti, siis samalle tasolle kuin lastensuojelulain mukaisessa jälkihuollossa, jota koskeva muutos on juuri käsitelty eduskunnassa. Yhdenvertaisuuden kannalta on perusteltua, että jälkihuollon ja aikuistumisen tuen yläikäraja on sama. Tämä muutos tulisi hallitusohjelman ja tämän esityksen mukaan siis tehdä myös tulevaan kotoutumislakiin.

Laskennallisen korvausajan lyhentäminen ja aikuistumisen tuen ikärajan alentaminen vaikuttavat suoraan valtion talousarviossa kustannuksia vähentävästi valtion korvauksia kotoutumisen edistämisestä koskevaan määrärahaan. Esitetyt muutokset vähentäisivät rahoitusta yhteensä 57,1 miljoonaa vuoden 2029 loppuun mennessä.

Esityksellä ehdotetaan myös selkeytettäväksi kunnan ja hyvinvointialueen työnjakoa kuntapaikalle ohjattavien henkilöiden vastaanotossa. Muu kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta vastaisi kuntapaikalle ohjattavaan vastaanottamiseen liittyvistä tehtävistä siltä osin kuin ne eivät olisi hyvinvointialueen vastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen sisältämien lakiehdotusten esitetään tulevan voimaan samanaikaisesti kuin viime kaudella säädetty kotoutumislaki muutoinkin tulee voimaan eli 1.1.2025, paitsi aikuistumisen tuen ikärajan osalta muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan jo 1.7.2024. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Debatointihaluiset edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

14.10 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on valitettavasti kyllä todettava, että toisin kuin ministerin avauspuheenvuorossa, tässä esityksessä ei ole kyse kotoutumisen edistämisestä vaan kotoutumisen leikkauksesta. Te leikkaatte kotoutumisen palveluiden rahoituksesta ja siirrätte tosiasiaassa vastuun kunnille jatkossa rahoittaa näitä palveluja ilman valtion rahoitusta.

Olen kyllä ihmeissäni tästä hallituksen linjasta, koska olen tähän mennessä ymmärtänyt, että olemme täällä jokseenkin samaa mieltä siitä, että nimenomaan tänne muualta muuttaneiden kohdalla on äärimmäisen tärkeää panostaa hyvään kotoutumiseen: siihen, että ihminen oppii kielen nopeasti, saa tarvittavat työelämätaidot, saa myös taidot ymmärtää suomalaista yhteiskuntaa. Mutta nyt te siis romutatte tätä järjestelmää, kun te leikkaatte kotoutumisen palveluiden rahoituksesta. Ihmettelen, miten kokoomus on suostunut tällaiseen, että te hyväksytte sen, että kotoutumista tullaan heikentämään jatkossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

14.11 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos sisäministerille esittelystä. Hallitusohjelman hyvät maahanmuuttokirjaukset alkavat siis nyt edetä lainsäädännöksi. Kotoutumislain muuttamista koskeva esityshän on ensimmäinen osa kokonaisuutta, jossa kotoutumisessa lisätään tulijan omaa vastuuta kotoutumisestaan ja nostetaan kotoutumisen keskiöön työntekokieli ja Suomen sääntöjen noudattaminen.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Hallitusohjelman maahanmuuttolinjaukset ovat tasapainoinen, tolkullinen ja harkittu kokonaisuus. Nehän eivät ole muusta hallitusohjelmasta irrallinen osa, vaan yksi hallituksen tärkeistä reformeista. Niissä näkyvät työn linja ja turvallisuuden linja, jotka leikkaavat muutakin hallitusohjelmaa. [Eveliina Heinäluoman välihuuto]

Pidän tärkeänä, että maahanmuuttolinjaukset realisoituvat rivakasti uudeksi lainsäädännöksi. Kuten todettu, tämä ensimmäinen osa kotoutumisen kokonaisuutta on erittäin kannatettava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

14.12 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys tästä kotoutumisen edistämisestä on perusperiaatteiltaan keskustan mielestä kannatettava. On aivan ok ja hyvä asia, että kotouttamisesta tehdään itse kotoutettavalle, Suomeen muuttaneelle, entistä velvoittavampi. Se on hyvä asia, ja tietysti pitää muistaa, että työ on aina paras kotouttaja — siinä oppii sen kielenkin kaikista tehokkaimmin.

Mutta kyllä minä ihmettelen ja kannan huolta tästä kuntien tilanteesta. [Eveliina Heinäluoma: Kyllä!] Nythän tässä ilman, että todellisuudessa kevennetään kuntien velvoitteita ja tehtäviä, tämä vastuu näistä palveluista, kotouttamisen järjestämisestä, jää edelleen kunnille, mutta rahoitus pienenee. Tämä on sen pyhän periaatteen eli kuntien rahoitusperiaatteen näkökulmasta todella kyseenalaista. Siis se tarkoittaa sitä, että kun valtio, tämä eduskunta, määrää tehtäviä kunnille, niin tämä valtio myös rahoittaa kunnille ne tehtävät, mitä se määrää. Tässä tätä periaatetta rikotaan ja entisestäänkin pahennetaan kuntien muutenkin kurjaa taloudellista tilannetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

14.13 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun me ylipäätään puhutaan maahanmuuttajien oikeuksista, niin on mielestäni hyvin perusteltua puhua myös maahanmuuttajien velvollisuuksista. [Sebastian Tynkkynen: Kyllä!] On väärin maahanmuuttajaakin kohtaan opettaa hänet valtiorippuvaiseksi heti siitä hetkestä saakka, kun hän astuu jalallaan Suomen kamaralle. Se ei myöskään ole oikein suomalaisia veronmaksajia kohtaan, jotka tämän lystin kustantavat. Jos maahanmuuttajalla on halua ja kykyä kotoutua suomalaiseen yhteiskuntaan, hän kyllä pystyy siihen hyvin usein täysin oma-aloitteisestikin.

Kiitän ministeriä esityksestä ja kiitän todellakin tämän esityksen tuomisesta. [Miko Bergbom: Loistava puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

14.14 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On koko meidän hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden kannalta olennaista, että me saadaan tänne Suomeen lisää osaajia, että me saadaan jokainen täällä oleva ja hänen osaamisensa käyttöön. On koko Suomen ja meidän kaikkien etu, että me huolehditaan siitä, että jokaisella Suomeen muuttaneella maahantulon syistä riippumatta on parhaat mahdollisuudet työllistyä, tulla toimeen ja osallistua tämän yhteiskunnan rakentamiseen, ja tässä koulutus ja kielen oppiminen ovat aivan avaintekijöitä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Onkin vaikea ymmärtää, miksi hallitus ei kuuntele asiantuntijoita, joiden viesti on, että nimenomaan varhainen kotoutuminen on taloudellisesti tehokasta ja siitä säästäminen voi lisätä muita julkisia menoja. Nyt meillä on hallitus, joka sanoo kantavansa huolta maahanmuuttajien kotoutumisen ongelmista mutta kuitenkin esittää ratkaisuksi kotoutumispalveluista leikkaamista. Tämä ei ole millään muotoa kestävää maahanmuuttoa eikä talouspolitiikkaa.

Kannan myös huolta kuntien rahoituksesta. On aivan avainkysymys, miten kunnat kotouttamisessa onnistuvat, miten me saadaan se kotoutuminen onnistumaan, ja sen takia on kestävämpi, jos ei riittäviä rahoja kunnille tässä turvata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

14.15 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä tosiaan ollaan heikentämässä maahanmuuttajien kotouttamispalveluita ja jälleen kerran leikkaamassa yhdestä nuorten syrjäytymistä ehkäisevästä palvelusta, siis aikuistumisen tuesta. Hallituksen tavoitteenahan kerrotaan olevan taloudelliset säästöt sekä maahanmuuttajien jonkinlainen aktivoiminen tai vastuuttaminen. Samalla kuitenkin niin tässä hallituksen esityksessä kuin useissa tähän annetuissa lausunnoissakin on tunnustettu, että pidemmällä aikavälillä taloudelliset kustannukset saattavat itse asiassa kasvaa ja maahanmuuttajien kotoutuminen ja yhteiskuntaan osallistuminen vaikeutua. Erityisen haavoittuvassa asemassahan meillä ovat ilman huoltajaa maahan tulleet alaikäiset, jotka usein tarvitsevat monipuolisia palveluita pystyäkseen aloittamaan uuden elämän täällä mahdollisesti hyvinkin traumaattisten kokemusten jälkeen. Tämä esitys on myös vastoin hallituksen oman ohjelman kirjauksia, joiden mukaan hallitus pyrkii ehkäisemään nuorten syrjäytymistä ja lisäämään nuorten hyvinvointia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

14.17 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On kyllä vaikea nähdä, millä tavoin tämä esitys tosiasiallisesti edistää kotoutumista. Sen sijaan on kyllä helppo nähdä, että leikkaus osuu suoraan kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitukseen, niin kuin täälläkin on laajasti tunnustettu. On myös laajasti tunnustettu sitä, että kotouttamisen edistäminen on tärkeä tavoite, ja uskon, että siitä me ollaan kaikki tässä salissa samaa mieltä.

Hallitus kertoo, että vastuuta omasta kotoutumisesta pitää ottaa, ja siitäkin voidaan olla kyllä varmasti samaa mieltä. Mutta että voi ottaa sitä vastuuta kotoutumisesta, pitää olla myöskin tukea sitä kotoutumista varten, ja nyt tämä esitys uhkaa kyllä valitettavasti sitä leikata. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

14.17 Atte Kaleva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ketään ei voi väkisin kotouttaa. Jos maahantulijalla ei itsellään ole aitoa halua kotoutua, sopeutua, integroitua siihen vastaanottavaan yhteiskuntaan, niin siinä eivät mitkään toimenpiteet, joita viranomaiset tai valtio siihen kohdistavat, auta. [Mauri Peltokangas: Juuri näin!]

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Nyt on tilanne se, mikä on vähän paradoksaalista, että näyttää siltä, että mitä enemmän kotoutetaan, sitä vähemmän kotoudutaan. Kuvitellaan, että ikään kuin nämä kotoutujat, maahantulijat olisivat jotenkin tahdottomia objekteja, joihin sitten yhteiskunta kohdistaa kotoutumistoimenpiteitä, kunnes tinki täytyy, ja sitten pling, nyt henkilö on kotoutunut. No, näinhän se ei toimi. Jos ei ole sitä aitoa halua itse sopeutua, mitkään toimenpiteet eivät siinä riitä.

Helsingin kaupunginvaltuustossa käsiteltiin aloitetta, jossa olisi lopetettu tarjoamasta tulkkauspalveluja neljän vuoden maassaolon jälkeen, siis ilmaisia tulkkauspalveluja. Sitä ei hyväksytty. Voidaan kysyä, että jos henkilö on neljä vuotta yhteiskunnassa eikä opi kiel-tä, mikä on silloin hänen kotoutumishalukkuutensa tuohon yhteiskuntaan. Työ on parasta kotoutumista, ja se on hienoa, että hallitus nyt vie eteenpäin näitä hallitusohjelmassa lin-jattuja erittäin hyviä kirjauksia. Kiitoksia, sisäministeri Rantanen, tästä teille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

14.19 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikeassa talousti-lanteessa on tehty useita kipeitä leikkauksia ja korostettu kansalaisten vastuuta omasta toi-meentulostaan. Siksi on tärkeää, että viimeistään nyt myös maahanmuuttajien vastuuta li-sätään.

Tällä esityksellä kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennetään kolmesta vuodesta kahteen, ja tämä on omiaan laskemaan maa-hanmuuton kustannuksia. Lisäksi työvoimaviranomaisille luodaan mahdollisuus periä maahanmuuttajilta käyttämättä jätetystä palvelusta aiheutuneet kulut takaisin, mikä on myöskin merkittävä muutos aikaisempaan ja on omiaan lisäämään sitä omaa vastuuta.

Erityisesti haluaisin korostaa, että nyt tehtävät muutokset ovat välttämättömiä kustan-nusten hillitsemiseksi, ja lisäksi on tärkeää huomata, että ne ovat hallitusohjelman kirjauk-sen kanssa linjassa, hallitusohjelman mukaisia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

14.20 Eemeli Peltonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme jälleen, valitettavasti, käsittelemässä yhtä hallituksen esitystä, jossa hallitus tosiasiallisesti leikkaa kunnilta. Tällä kertaa hallituksen leikkuriin ovat joutumassa korvaukset, joita valtio mak-saa kunnille ja hyvinvointialueille maahanmuuttajien kotoutumista edistävistä palveluista. Näillä palveluillahan kunnissa tuetaan tälläkin hetkellä muun muassa maahanmuuttaneiden työllistymistä, joka on erittäin tärkeä tavoite kansallisesti.

Hallituksen esitys on saanut aivan odotetusti tyrmäyksen kuntakentältä. Korvauksista leikkaaminen johtaa väistämättä siihen, että kunnat joutuvat karsimaan kotoutumisen pal-veluistaan. Tätäkö hallitus haluaa, romuttaa paikallisella tasolla tehtävää kotouttamisen työtä? Tämä hallituksen esitys ei ole mikään kotoutumisen uudistusesitys, vaan pelkkä säästölaki. Sen välilliset vaikutukset uhkaavat käydä todella huolestuttaviksi, jos yhä useamman maahanmuuttajan kotoutuminen epäonnistuu riittämättömien palveluiden seu-rauksena.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

14.21 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kaudella hallitus laittoi kunnat humanitaaristen maahantulijoiden kanssa hammasharjaostoksille ja kotoutumislakia uudistaessa unohtui täysin se kaikista keskeisin asia, velvoittavuus ja oma vastuu.

Jos Suomeen oleskeluluvan saa, on henkilöltä odotettava sitoutumista tämän maan lakeihin ja tapoihin — ei niin, että ensimmäisenä maahan tullessa lähinnä esitellään valtavaa palvelutarjotinta vailla minkäänlaisia velvoitteita opetella esimerkiksi suomen kieltä. Nykyinen hallitus tulee muuttamaan tätä täysin nurinkurista asetelmaa, mistä tämä esitys on vain yksi osa. Maahanmuuttajan omaa vastuuta ja velvoittavuutta siis lisätään. Sen pitäisi olla päivän selvää ihan kaikille puolueille, mutta koska näin ei ole ollut, nyt pannaan näitä asioita sitten kerralla kuntoon, kuten sisäministeri Rantanen hyvin toi esille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

14.22 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun mielestäni olennainen kysymys on, onko valtiontaloudessa oikea tapa säästää se, että laitetaan talousvaikeuksissa olevat kunnat maksumiehiksi.

Kotoutuminen on ihan äärimmäisen tärkeää, jotta ihminen pääsee osaksi meidän yhteiskuntaamme. Ensin pitää oppia kieli, sinulla pitää olla ammatti tai kyky mennä sinne töihin, ja sitten pitää saada se työpaikka. Me olemme varmasti kaikki samaa mieltä siitä, että meidän maahamme tulleet ihmiset pitää saada myöskin töihin, työn syrjään kiinni, mutta nyt te silti leikkaatte tästä kotoutumisesta maksettavat korvaukset ja luulette, että kunnilla on joku semmoinen rahasampo, mistä otetaan sitten sitä rahaa sinne kotoutumiseen ja kielten opettamiseen. Ei muuten ole. Minun mielestäni on hyvin lyhytnäköistä säästää kotoutumisesta, siis siitä, onko meillä oikeasti varaa esimerkiksi auttaa sitä ihmistä tulemaan osaksi meidän yhteiskuntaa, ja tällä on myös iso merkitys meidän kokonaisturvallisuudelle.

Jopa itse sanotte tässä esityksessänne, että tämä johtaa todennäköisesti maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen heikentymiseen. On hienoa, että te itsekkin tiedostatte, minkälaisia seurauksia tällä voi olla, mutta outoa politiikkaa tämä minun mielestäni kyllä on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.23 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten on todettu, tässä ei edistetä kotoutumista, vaan tässä leikataan kotoutumispalveluista ja kunnilta, jotka niitä toteuttavat. Kuntien velvoitteet eivät kuitenkaan vähene, ja siellä on ihan samat tehtävät ja samat tarpeet olemassa.

Kielikoulutukseen ei tällä hetkellä päästä. Olen tavannut esimerkiksi vietnamilaisen pariskunnan, joka on ollut 14 vuotta Suomessa yrittäjänä ja pyrkinyt kielikurssille vaan ei ole päässyt kuin vasta 14 vuoden jälkeen. Tämä johtuu siitä, että kun työllistyt, tipahdat kotoutumisjonon hännille, ja silloin ei ole pääsyä sinne kielikoulutukseen, jota tässä vähennetään.

No, samalla tässä leikataan myös nuorten aikuistumisen tuesta, joka saatiin juuri aikaan 25 vuoteen asti. Nyt se lyhennetään 23 vuoteen, ennen kuin on ehditty edes seurata, mikä vaikutus tällä on. Todetaan, että säästöt tästä ovat hyvin pienet, ja sopii kysyä: minkä vuoksi näitä esityksiä oikein tehdään?

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

14.24 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää tunnistaa, että hallituksen esityksessä ei ole varsinaisesti kyse kotoutumisen edistämisestä tai uudistamisesta. Sen sijaan se kohdistuu pääasiassa kotoutumispalvelujen rahoituksen leikkauksiin.

Tutkitusti alkuvaiheen kotoutumisen onnistuminen on avainasemassa maahanmuuttajien työllistymisen ja integraation kannalta. Tältä tavoitteelta esityksellä viedään pohja pois. Kysymys herääkin: haluaako hallitus todella, että maahanmuuttajat kotoutuvat ja työllistyvät? Hallituksen omassa perustelutekstissä todetaan esityksen mahdolliset negatiiviset vaikutukset: Esimerkiksi kunnille ja hyvinvointialueille suorien vaikutusten odotetaan olevan kielteisiä. Rahoituksen vähentyessä kunnat joutuvat karsimaan palveluistaan vastaavasti, mikä voi johtaa kotoutumispalveluiden heikkenemiseen.

On järkevää tarkastella lyhyellä aikavälillä saatavien mahdollisten säästöjen sijaan, paljonko säästetään pidemmän aikavälin vaikutuksissa, esimerkiksi kun säästetään sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

14.25 **Onni Rostila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Onhan se nyt selvä asia, että suomalainen kotouttamisjärjestelmä on pitkälti ollut tällaista avuttomaksi auttamista, ja tässä suhteessa edustaja Kaleva tavoitti jotakin hyvin olennaista omassa puheenvuorossaan. Vuosikausia kestävässä kotouttamisprosessissa ei käytännössä vaadita juuri mitään itse kotoutujalta, ainoastaan oikeudet ja yhteiskunnan rooli painottuvat. Tässä suhteessa haluan myös kiinnittää huomiota tähän ajatuksen muutokseen, ajatustavan muutokseen, jossa nimenomaan lisätään fokusta tulijan velvollisuuksiin eikä pelkästään oikeuksiin.

Vielä lopuksi haluan kyllä huomauttaa tästä kunta- ja kuntapolitiikan näkökulmasta, että suomalaisissa kunnissa on valitettavasti tämän liian avokätisen systeemin seurauksena ollut sellaista asennetta, että ”ei mitään, meidän kuntaan kyllä mahtuu ja voidaan ottaa, koska valtiohan nämä laskut sitten maksaa”. Tämä on täysin epäterve ajatus. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.27 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Säästäminen on vaikeaa, ja siksi tämä hallitus koettaa kaikin mahdollisin keinoin sysätä sen säästämisen sekä kunnille että hyvinvointialueille. On aivan kiistaton asia, että kotouttaminen vie rahaa ja huonosti tehty kotouttaminen tulee kalliiksi myöhemmin yhteiskunnalle. Se tavoite, että kotoutujalta vaaditaan, on tietysti hyvä asia, mutta samaan aikaan tämä hallitus kaikin mahdollisin keinoin vastustaa ja vaikeuttaa turvapaikanhakijoiden, pakolaisten, ylipäättään maahantulijoiden työllistymistä. Tästä on useita esityksiä, ja mitä enemmän sinne oikeistoäärilaitaan mennään, sitä vähemmän haluttaisiin, että meillä olisi ulkomaalaisia työntekijöitä täällä. Mielestäni tämä asia pitäisi ajatella siten kuin meidän elinkeinoelämämme toivoo, että kun meillä kerran täällä maassa on muualta tulleita, niin heidän kaikkien pitäisi päästä töihin. Toivoisin, että te vaihtaisitte asennetta tässä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

14.28 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän se nyt niin on, että tässä suomalaisessa kotouttamisessa, jota tähän asti on harjoitettu, on käytännössä kokeiltu kaikkea muuta, paitsi sitä tulijan omaa vastuuta ja velvoittavuutta. Palveluja on kyllä tarjottu. Mistä tässä esityksessä on kysymys? Kysymys on siitä, että sitä kunnille ja hyvinvointialueille maksettavaa laskennallista korvausaikaa lyhennetään kolmesta vuodesta kahteen vuoteen. Kumpi on teidän mielestänne parempi: se, että kahdessa vuodessa tarjotaan laadukkaita ja tehokkaita palveluja, edellytetään omaa vastuuta, vai se, että kolme vuotta tarjotaan tehottomia palveluja, jotka eivät sitten johda siihen kotoutumiseen? Mielestäni kahdessa vuodessa toimivat tehokkaat palvelut ja tulijan oma vastuu ja velvoittavuus on parempi vaihtoehto. Se on tämän esityksen ytimessä. Sen lisäksi huomautan, että jatkossa siis tämän esityksen mukaan kunnat ja työvoimaviranomaiset voivat periä siitä käyttämättä jätetystä tulkkauspalvelusta maksun. [Petri Honkonen: Se on oikein!] Jopa kymmenen prosenttia Uudenmaan TE-toimiston alueella käytetyistä tulkkauspalveluista jätetään siis käytännössä käyttämättä. [Puhemies koputtaa] Tämä epäkohta korjataan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

14.29 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin kun tätä hallituksen esitystä lukee, niin tämähän on tämmöinen perinteinen peitonjatkoharjoitus. Tässähän siis eivät mitkään velvoitteet julkisyhteisöltä poistu — siis eivät mitkään velvoitteet. Kysymys on siitä, mistä taskusta ne velvoitteet rahoitetaan. [Petri Honkonen: Veronmaksajien taskusta!] Jos kysymys on siitä, että meidän kotoutumispalvelut toimivat huonosti, sitten kai tässä olisi pitänyt nyt esittää joitain muutoksia, että saataisiin sitä tehokkuutta, jota täällä mainostetaan. Tässä ainoastaanhan tehdään se, että kun ennen maksettiin kolme vuotta näitä korvauksia, niin jatkossa maksetaan kaksi vuotta. No, tässä ei veronmaksaja kyllä säästä pennin latia, koska sehän menee sitten vaan siihen, että kunnat maksavat sen yhden vuoden, jota nyt valtio ei enää maksa. Käsittääkseni meillä on ihan samat veronmaksajat, että ei siinä kyllä veronmaksaja säästä yhtään. Senpä takia toivoisin, sisäministeri, että kun varmasti saatte tässä vielä puheenvuoron — kun täällä vaaditaan tätä kotoutumisen tehostamista, mikä on aivan oikein, aivan oikein, varmasti voidaan velvoitteitakin lisätä — niin jos vielä kommentoisitte, koska näitä esityksiä sitten tulee. Tässä esityksessä on tosiaan kysymys ihan vaan peiton jatkamisesta, millä ei kyllä mitään hyötyä tähän yhteiskuntaan tule.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.30 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos, hyvä hallitus ja erinomainen sisäministeri Rantanen, näiden Suomen kannalta erittäin tärkeiden maahanmuuttolakien edistämisestä. Suomeen saapuville maahanmuuttajille ja heidän perheilleen lähtökohtana tulee olla tänne kotoutuminen. Tällä ehdotetulla lailla vastuuta siirretään nimenomaan maahanmuuttajille itselleen. Kotoutua voi parhaiten vain haluamalla kotoutua: opiskelemalla kielen, menemällä töihin ja opiskelemalla. Totta kai yhteiskunnan täytyy auttaa tässä alkuun, se on ihan selvää, mutta liian pitkälle jatkunut holhoaminen ei auta ketään omille jaloilleen. Suomeen saapuvat maahanmuuttajat ovat kykeneväisiä huo-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

lehtimaan itsestään ja osallistumaan yhteiskunnan rakentamiseen, he eivät ole mitään tahdottomia raukkoja, joita tulee holhota useita vuosia. Maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja käytännön asioiden hoitamisesta tulee lisätä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

14.32 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt kun tässä edustaja Rostila ja muutamat muutkin kritisoivat kuntia näiden kotouttamispalvelujen järjestämisestä ja näistä kustannuksista, niin minun mielestäni tässä olisi hallituksen pitänyt sitten keventää niitä kuntien velvoitteita, kun kerran tällainen esitys tuodaan ja kun kerran sitä rahoitustakin vähennetään ja kevennetään.

Tässä taisi olla edustaja Peltokangas, kun sanoi, että nyt veronmaksajien taakka vähennee, mutta jossakinhan se lasku veronmaksajien maksettavaksi nyt tulee, kun kuntien velvoitteita ei kevennetä, ja se tulee sieltä kunnallisveron kautta. Eli aina veronmaksaja maksaa.

Haluan sitten tässä yhteydessä vielä vähän ihmetellä sitä, että huolimatta niistä suurista puheista, mitä perussuomalaisillakin oli vaalien alla ja on pitkään ollut, niitä todellisia isoja säästöjä maahanmuuttopolitiikan kustannuksista ei ole tullut. Esimerkiksi VM:n menokartoituksessa vuosi sitten esitettiin, että 100 miljoonaa olisi otettavissa esimerkiksi turvaipaikanhakijoiden vastaanottokustannuksia alentamalla, mutta sitä ei vielä näkynyt, vaikka keskusta vaihtoehtobudjetissaan sitä esitti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

14.33 Onni Rostila ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Vastaan nyt muutamalta osin tuohon esitettyyn edustaja Honkonen ajatukseseen.

Ensinnäkin tekisi kyllä mieli kysyä, kun olette niin kovasti huolissanne näistä kuntien lisääntyvistä maksuvelvoitteista: Eikö perusajatuksena olisi juuri se, minkä edustaja Vestman edellä kuvasi, että meillä on tehokkaita ja toimivia palveluita tulevalle mallilla kaksi vuotta ja sen jälkeen meillä on työhön meneviä maahanmuuttajia? Ei kai oletus ole se, että he ovat ikuisesti, sen kolmannenkin vuoden, jollakin tavalla kunnallistalouden rasitteena?

Toiseksi tekisi kyllä mieli kysyä, voitte varmasti valistaa allekirjoittanutta: Koskeeko tämä kotouttamistukien leikkaaminen nyt erityisesti esimerkiksi keskustalaisia kuntia? Minä olen ollut hieman toisenlaisessa käsityksessä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkonen, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofoni, edustaja Honkonen, mikrofoni.

14.34 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen tässä ihan kaikkien suomalaisten kuntien asialla. Selvää on se, että tämä kohdistuu eniten niihin kuntiin, joissa on laaja maahanmuuttajaväestö tai on paljon vastikään tulleita maahanmuuttajia.

Mutta se, mitä tulee tähän Rostilan esiin nostamaan kuntien tilanteeseen: Minun mielestäni olisi selkeintä pitää siitä kuntien rahoitusperiaatteesta kiinni. Eli silloin kun kuntien rahoitusta vähennetään, niin tulee myös tehtävien keventyä, ja nyt ei ole näin tapahtunut.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

14.34 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä lähtien tässä on nimenomaan kyse, mihin edustaja Honkonenkin tässä viittasi, että tämä esitys on leikkaus kunnilta. Ja tämä esitys on nimenomaan leikkaus Suomen suurilta kaupungeilta, koska varsinkin kaupunkiseuduilla, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, vieraskielistä väestöä on paljon. Ihmettelenkin siksi, kokoomus, joka nyt kuitenkin vaikkapa täällä Helsingissä on suurin puolue, miten te olette suostuneet tällaiseen leikkaukseen, joka nimenomaan Helsingin kaupungilta vie resursseja panostaa siihen tärkeään kotoutumiseen, jolla edistetään sitä, että tänne muuttaneet maahanmuuttajataustaiset ihmiset työllistyvät nopeammin ja sitä kautta tulevat hyviksi veronmaksajiksi suomalaiselle yhteiskunnalle.

On aivan selvää, että kotoutuminen on molemminpuolinen prosessi: tarvitaan ihmisen itsensä oma-aloitteisuutta, mutta tarvitaan myös palveluita, esimerkiksi kielikoulutukseen tähtääviä palveluita. Siksi pidän tätä esitystä erittäin heikkona erityisesti suurille kaupungeille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

14.36 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotouttamisen edistämiseen otetaan nyt tosiaan uusia askeleita tämän hallituksen esityksen myötä. Nämä toimenpiteet korostavat sitä, että yksilön on tosiaan otettava enemmän itse vastuuta omasta kotoutumisestaan sekä otettava aktiivinen rooli. Samalla kun kotouttamislain toimenpiteillä tehostetaan ja nopeutetaan koko prosessia maahantulosta lähtien, sen avulla edistetään työllisyyttä, yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Nämä asiat säästävät. Hyviä asioita ovat myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteuttaminen sekä maahanmuuttajan itsensä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen parempien väestösuhteiden kautta. On siis selvää, että kun lyhennetään kotouttamiseen liittyviä korvausten maksuajkoja ja vähennetään samaan aikaan korvausten piiriin tulevia henkilöitä, on sillä useiden kymmenien miljoonien vaikutukset valtion julkiseen talouteen tulevina vuosina.

Esityksellä on siis kaksinaiset vaikutukset: toisaalta tuetaan maahanmuuttajia integroitumaan nopeammin yhteiskuntaan, mikä auttaa häntä itseään ja yhteisöä, ja toisaalta valtio säästää [Puhemies koputtaa] tässä taloudellisessa tilanteessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

14.37 Eemeli Peltonen sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kerrataan vielä: Hallitus siis leikkaa kunnille kotoutumisen edistämistä maksettavia korvauksia. Tällä leikkauksella hallitus ajaa kunnat supistamaan kotoutumista edistäviä palveluita. Hallituksen omassa esityksessä, hallituksen omasta kynästä, todetaan, että palveluiden supistaminen vaikuttaisi todennäköisesti maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen heikentymiseen [Eveliina Heinäluoma: Kyllä!] — työllistymisen heikentymiseen.

Esityksessä todetaan aivan oikein myös, että kotoutumistoimet tutkitusti edistävät kotoutumista ja ovat kannattavia erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Eikö, arvoisa hallitus, varoituskellojen pitäisi nyt soida, kun jo teidän omassa esityksessännekin suhtaudutaan tähän leikkaukseen niin varauksellisesti ja nähdään niin paljon riskejä nimenomaan siinä, että kunnat ajetaan näitä palveluitaan supistamaan?

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

14.38 Atte Kaleva kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä nyt sosiaalidemokraattien ryhmästä esitetään tällaisia aika löyhiä heittoja siitä, että kun kerran eivät tähänkään asti ole nämä kotouttamistoimet onnistuneet, niin kun vain lisätään ja lisätään, niin kyllä ne sitten jossain välissä saavuttavat sen rajan. Einsteinin suuhun on laitettu kuuluisa lause siitä, että on hölmöä tehdä sama asia toistamiseen täysin samalla tavalla mutta odottaa eri lopputulosta.

Närpiön kaupungissa, jossa kotoudutaan erittäin hyvin, tiedättekö, ei ole ollenkaan kotouttamisesta vastaavaa virkamiestä. Ei siellä kunta, kaupunki, kotouta millään tavoin, vaan nämä maahantulijat kotoutuvat, kun he menevät suoraan töihin. Sitten heille annetaan tämmöinen perhe, kummiperhe, joka vie heitä urheilurientoihin, kulttuuririentoihin. He kotoutuvat sitä kautta. Mutta jos mietitään, että Helsingin kaupungissa neljä vuotta on tarjottu ilmaisia tulkkauksipalveluja ja vielä pitää senkin jälkeen jatkaa, herää kysymys: jos henkilöllä, joka tulee maahan, ei ole mitään halua sopeutua siihen yhteiskuntaan, jos hänellä on täysin eri käsitykset siitä, mikä on oikein, mikä on väärin, mikä on hyvää ja mikä on pahaa, kuin sillä muulla yhteiskunnalla, miten hän voi kotoutua, vaikka kuinka yhteiskunta häntä kotouttaa? Kyllä kotoutuminen on yksisuuntainen eikä kaksisuuntainen prosessi. Siinä maahantuliija sopeutuu vastaanottavaan yhteiskuntaan, ei niin, että se yhteiskunta sopeutuu jokaiseen [Puhemies koputtaa] maahantuliijaan. Tämä on hyvä ymmärtää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian, olkaa hyvä.

14.39 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuluva kevät on avannut monen silmiä. Ay-liike oli pitkään näyttäytynyt työntekijöiden puolustajana. Nyt siitä onkin tullut vihervasemmistolaisen politiikan ajuri. Monelle jäsenelle tämä oli viimeinen pisara. Nimittäin ay-liike ei vastusta pelkästään hallituksen työmarkkinatoimia. Nyt meillä on eduskunnassa käsittelyssä maahanmuuttajien kotouttamista koskeva uudistuslaki, ja arvatkaapa mitä? SAK on omassa lausunnossaan asettunut näitäkin säästöjä vastaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Kotoutumiskorvauksen maksuaikaa ei saisi lyhentää eikä maahanmuuttajien aikuistumisen tuen yläikärajaa saisi laskea 23 vuoteen. Edes tulkkaukskustannusten periminen ei saanut SAK:n tukea tapauksissa, joissa henkilö ei saavukaan sovittuun tapaamiseen. Tätäkö on työntekijöiden puolustaminen?

En ylläty, jos SAK pian päivittää logonsa punavihreäksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

14.41 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä haluaisin kysyä sieltä oikealta vielä sitä, mikä teidän mielestänne on lasten vastuu omasta kotoutumisestaan. Kuinka paljon lapsi, joka tulee esimerkiksi sodan jaloista Suomeen, on vastuussa siitä, että hän kotoutuu tänne? Esimerkiksi MIELI ry:n lausunnossa tähän esitykseen todetaan: ”Jos kotoutumisen tuki heikkenee ja jää pahimmillaan kesken, on sillä pitkäaikaisia vaikutuksia etenkin lasten elämään Suomessa. Jos pakolaisina ja turvapaikanhakijoina saapuvien perheiden lapset joutuvat tulkkauksen heikentymisen ja muun kotoutumisen tuen vuoksi hoitamaan vanhempien asioita ja kuulemaan asioita, jotka eivät heidän ikätahtolleen sovi, on sillä pitkäaikaisia vaikutuksia heidän mielen hyvinvointiinsa. Vaikutukset

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

voivat olla ylisukupolviset ja kustannukset moninkertaiset lakiesityksellä tavoiteltuun säästöön verrattuna.”

Arvoisa puhemies! Kysyn: kenen etu tämä on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Koska tälle keskustelulle tässä yhteydessä varattu aika lähestyy loppuaan, annan vielä vastauspuheenvuorot hallintovaliokunnan puheenjohtaja Peltokangalle ja sen jälkeen ministerille. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

14.42 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Näkisin, että tässä talouden tilanteessa — ja sama missä talouden tilanteessa — hallitus tekee erittäin tärkeän esityksen, jonka tarkoituksena on nimenomaan ohjata ja velvoittaa maahanmuuttajaa siihen oman elämänsä hallintaan. Tämä on aivan selvä asia. Ilman tätä me emme pääse koskaan eteenpäin. Ne päivät ovat ohi, että rahaa syyttämällä kuvitellaan sen kotoutumisen tulevan maaliin. Se ei mene näin.

Edustaja Meriluodolle vastaukseksi: 2015—2017, kun maahan tuli 32 000 vaeltajaa, siellä oltiin kyllä potkukousuja kerätty vankasti ja siellä oltiin linja-autolla vastassa iloisesti nämä potkukousut kädessä, mutta ei niille potkukousuille käyttäjiä silloin löytynyt, ja hyvin vähän nykyäänkin.

Kuten olen sanonut, on väärin maahanmuuttajaakin kohtaan opettaa hänet valtioriippuvaiseksi. On hienoa velvoittaa häntä, näin saattaa se kotoutuminenkin joskus onnistua. Tämä on tämän esityksen tavoite.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sisäministeri Rantanen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.43 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Tästä keskustelusta käy tavattoman hyvin kyllä ilmi se, mistä on puhuttu jo vuosikaudet, että näyttää siltä, että kotoutumisen mittarina käytetään käytettyä rahamäärää. Siltä se nyt kuulostaa, että se on se, millä mitataan, onko kotoutuminen hyvää. Onko kotoutuminen tehokasta, onko se vaikuttavaa, riippuu siitä, kuinka paljon siihen käytetään valtion rahaa. Näinhän asia ei tietenkään ole, ja nyt siihen on tulossa muutos.

Täällä on kysytty monessa puheenvuorossa, onko tämä ainoa esitys, mitä hallitus kotoutumisen saralla tuo. Ei ole. Tämä on ensimmäinen osa, pikakorjaus, joka tehtiin tähän viime kaudella tehtyyn kotoutumislain uudistukseen, jossa on siis 101 pykälää pelkkiä oikeuksia. Nyt me teemme tässä kotoutumisessa hallitusohjelman mukaisesti paradigma-muutoksen, jossa lähdetään siitä, että henkilön omaa vastuuta ja velvoittavuutta ja kannustavuutta tullaan lisäämään, ja tähän liittyy monta asiaa.

Ensinnäkin kaikki lähtee siitä, että Suomeen kotoudutaan työllä, jotenka työ ja työn tekeminen on se tavoite. Mitä siihen tarvitaan, että henkilö, joka tulee ulkomailta, voisi Suomessa tehdä työtä? Hän tarvitsee yhteiskunnan tuntemuksen ja hän tarvitsee kielikoulutusta. Ne ovat ne pilarit, joilla tätä paradigmanuutosta ja uudistusta tehdään.

Sen lisäksi me tulemme tekemään uudistuksen, jossa tämä koko kotoutumispalvelujärjestelmä uudistetaan siten, että se on ensinnäkin sisällöltään samanlaista, se on vaikuttavaa, ja siinä on mittarit, millä mitataan sitä kotoutumista. Sitä ei mitata käytetyllä rahamäärällä vaan sillä, kuinka paljon tästä kotoutumisesta työllistytään, esimerkiksi. Näin ollen tässä tarvitaan aika isokin työ.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Sen lisäksi, että kotoutumista, tätä sisältöä ja järjestelmää, uudistetaan ja tehostetaan, kannustavuuteen liittyvät esimerkiksi kansalaisuuslain muutokset, pysyvän oleskeluluvan muutokset ja sosiaaliturvamuutokset. Jos et saavuta kielitaitoa, niin silloin saat matalampaa sosiaaliturvaa. Eli tässä on monia muutoksia nyt meneillään, ja tältä osin voidaan sanoa, että kun hallituskausi on lopussa, niin olemme hyvin erilaisessa tilanteessa.

Nyt täällä on kovasti esitetty huolta siitä, että mitä nyt sitten, kun kunnilta vähennetään kotoutumiskorvauksia ja saatavaa aikaa. No, se tarkoittaa sitä, että kunnillekin tulee kannuste järjestää palveluita, jotka ovat tehokkaampia. Kun sitä rahaa ei enää ole kuin se kaksi vuotta, niin pitää kahdessa vuodessa saada nimenomaan se kielitaito sille tasolle, että henkilö voi pärjätä ja sitten lopulta työllistyä ja että hän ymmärtää yhteiskunnan järjestelmän. Siihen ei voi jättää enää lillukanvarsia. Siinä mielessä tämä on kyllä kunnillekin kannustin tehdä asioita tehokkaammin. Tämä on tietenkin myöskin hallituksen toive, että kunnissa tämä otetaan huomioon eikä tuhlaa ikään kuin kotoutumisesta saatavia korvauksia siten, että se ei ole tehokasta.

Täällä hyvin esitettiin, että mitä enemmän kotoutetaan, niin sitä vähemmän kotoudutaan. Tämä on aika mielenkiintoinen lausunto siinä mielessä, että minä olen kuullut tämän myöskin erään 90-luvulla Suomeen muuttaneen maahanmuuttajan suusta. Hän totesi minulle suoraan muutama vuosi sitten, että hänellä on sellainen tunne, että silloin, kun kotouttaminen alkoi, niin kotoutuminen loppui. Siinä mielessä nämäkin viestit kannattaa ottaa kyllä vakavasti, koska jos meillä on järjestelmässä ongelma, joka aiheuttaa sitä, että me käytämme valtavan määrän rahaa ilman tuloksia, niin se ei ole tässä yhteiskunnassa kovin järkevää. Ei se ole tässä taloustilanteessa järkevää, mutta ei se ole sitä kyllä muutoinkaan.

On hyvä huomata se, että minusta nyt ainakin meidän hallitus käyttää kotoutuminen-sanaa, ei kotouttaminen-sanaa. Kotoutumisessa henkilö itse on aktiivinen toimija. Hän ei ole toimenpiteiden kohde, jona kotouttamisessa hänestä puhutaan — että hän on joku kohde, jolle julkinen valta tekee asioita, jotta hän kotoutuisi.

Eli nyt ollaan tekemässä lähtien jo tästä kielestä ihan selkeä suunnanmuutos. Kaikki tähtää toki siihen, että tämä on sekä yhteiskunnan että myöskin tänne tulijan etu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.49.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 15.57.

Puhemies Jussi Halla-aho: Sitten palataan asiakohtaan 4. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

15.57 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Olemme jälleen valitettavasti käsittelemässä yhtä sellaista hallituksen esitystä, jossa hallitus leikkaa kunnilta ja hyvinvointialueilta. Kuntakentällä on vielä tuoreessa muistissa viime syksyn indeksijarru, jonka hallitus ajoi läpi kuntien valtionosuusrahoitukseen. Tällä kertaa hallituksen leikkuriin ovat joutu-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

massa ne laskennalliset korvaukset, joita valtio maksaa kunnille ja hyvinvointialueille kotoutumista edistävästä palveluista.

Tässä hallituksen esityksessä ei ole kyse kotoutumisen kehittämisestä tai palveluiden uudistamisesta. Esitys on vain ja ainoastaan säästölaki, jonka hallitus tuo eduskuntaan valtiontalouden säästötalkoisiin vedoten. Kunnille maksettavien laskennallisten korvausten lyhentäminen on ongelmallinen esitys, kun sitä tarkastellaan vaikkapa kotoutumisen onnistumisen tai julkisen talouden kestävyyskannalta.

Hallituksen esitys on saanut kuntakentältä odotetusti täystyrmäyksen. Lausuntopalautteiden perusteella moni kunta arvioi joutuvansa vähentämään kotoutumisen palveluita, kun valtion korvauksia leikataan. Jos kunnissa halutaan välttää palveluiden supistaminen valtion rahoituksen pienentyessä, täytyy kuntien etsiä rahoitus kotoutumispalveluihin muualta kunnan budjetista. Tämä on nykytilanteessa kunnille hyvin haastavaa. On siten enemmän kuin todennäköistä, että kunnat tulevat vähenevien valtion korvausten vuoksi heikentämään kotoutumispalveluitaan, siis juuri niitä palveluita, joilla kunnissa on tuettu muun muassa maahanmuuttajien työllistymistä.

Jo hallituksen omassa esityksessä todetaan riski, että palveluiden supistaminen kunnissa voi johtaa maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen heikentymiseen. Nykyisessä taloustilanteessa meidän pitäisi päinvastoin tehdä enemmän sen eteen, että myös maahanmuuttaneiden työllistyminen nopeutuisi ja maahanmuuttajien työllisyysaste vahvistuisi entisestään. Hallituksen esitys onkin ristiriidassa myös hallituksen omien pyrkimysten kanssa parantaa työllisyyttä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on siis säästää lyhentämällä tuntuvasti valtion kunnille maksamia korvauksia kotoutumisen edistämisestä. Esitykseen sisältyy kuitenkin merkittävä riski siitä, että leikkauksen vaikutukset julkiseen talouteen tulevat kääntymään kielteisiksi hallituksen tavoitteista huolimatta. Hallituksen esityksessä tunnustetaan riski siitä, että kuntien korvausten leikkaamisella olisi pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menoja kasvattavia ja tuloja vähentäviä vaikutuksia.

Luen hallituksen esityksestä suoraan kaksi lainausta, jotka havainnollistavat tätä ongelmaa hallituksen aikomuksissa: ”Mikäli kuntien ja hyvinvointialueiden kustannukset kasvaisivat yhtä paljon kuin valtion maksamat korvaukset vähenevät, esityksellä ei varsinaisesti olisi julkistaloutta parantavia vaikutuksia, vaan kyse olisi ainoastaan kustannusten kohdistumisesta toisin.” Lainaus toisesta kohdasta hallituksen esitystä: ”Jos ennalta ehkäisevien kotoutumista edistävien palveluiden väheneminen aiheuttaisi kalliimpia korjaavia palveluita, voisi vaikutus julkiseen talouteen olla myös kielteinen pidemmällä aikavälillä.”

Myös Kuntaliitto päätyy omassa lausunnossaan samansuuntaiseen johtopäätökseen, että hallituksen kotoutumiskorvauksiin ajama leikkaus ei ole koko julkisen talouden säästö vaan kustannuksen siirtäminen valtiolta kunnille. Esityksen perusteleminen myönteisillä taloudellisilla vaikutuksilla on siten todella hataralla pohjalla, kun katsomme koko julkisen talouden kokonaisuutta.

Aivan oma lukunsa on tähän hallituksen esitykseen sisältyvä heikennys alaikäisenä, ilman huoltajaa maahan tulleiden nuorten aikuistumisen tukeen. Aikuistumisen tuen yläikärajaa lasketaan hallituksen esityksessä usealla vuodella. Tämä heikennys, jolla saavutetaan 800 000 euron vuotuinen säästö, kohdistuu kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin maahanmuuttajanuoriin kohtuuttomasti. Tätä heikennystä koskeva kappale hallituksen esityksestä on pysäyttävää luettavaa: ”Riskinä on myös, että tuen puuttuessa nuor-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

ten syrjäytymisen kustannukset yhteiskunnalle voivat olla huomattavasti aikuistumisen tuen kustannuksia suuremmat. Jos tämän ryhmän hyvinvoinnista ja kiinnittymisestä yhteiskuntaan ei huolehdittaisi riittävällä tuella, luotaisiin osaltaan kasvualustaa syrjäytymiselle ja siitä aiheutuville lieveilmiöille kuten ekstremismille ja jengirikollisuudelle.” Hallituksen esitys voi siis johtaa juuri niihin kielteisiin ilmiöihin, joista pyrimme yhteiskunnassa eroon laajalla rintamalla.

Arvoisa puhemies! Jotta kotoutuminen voisi paikallisesti onnistua, täytyy siihen kohdistaa riittävät voimavarat kunnille ja hyvinvointialueille. Avaukset nykyisten kotoutumispalveluiden kehittämiseksi entistä vaikuttavammiksi ovat, totta kai, tervetulleita, mutta niitä tähän esitykseen ei sisälly. Meidän on tässä salissa syytä muistaa, että maahanmuuttajien kotoutumisen epäonnistumisen hinta on yhteiskunnallisesti todella kova. Yhteiskunnasta syrjäytymisen, työttömyyden ja osattomuuden hoitaminen korjaavin toimin käy aina ennalta ehkäiseviä palveluita kalliimmaksi. Tämä hallituksen esitys on valitettavasti vakava harha-askel pois päin onnistuneesta kotoutumiskäytännöstä, johon meidän olisi syytä yhteiskunnassa pyrkiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja.

16.04 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Totta kai ihmiset muinoinkin muuttivat maan ääriin, jättivät yhden kodin, asettuivat toiseen sekä kotiutuivat ja kotoutuivat. Hyvä niin, ei mitään uutta auringon alla. Sitä vastoin kotouttaminen on upouusi höpöjuttu. Historian saatossa kansanryhmät kulkivat Suomeen taikka pois päin: sota, nälkä, himoverotus työnsivät, leveämpi leipä veti. Perillä, missä lie, tulokkaat ja menokkaat kotiutuivat itse, siis opettelivat omin nokkinensa kielet, tavat, ammatit. Ainoakaan ulkomaalaistaustainen yrittäjä 1800-luvun Suomessa ei ollut kotouttamiskäytännön onnenpekka. Juuri siksi vastaanotimme kerrankin kansainvälistä huippuosaamista. Myöskään suomalaisten siirtolaisten selviytyminen Amerikassa ei riippunut sikäläisistä kotouttamisviranomaisista. Vasta 1990-luvulla kotouttamisesta kehkeytyi yhteiskunnan urakka, syntyi kotouttamisteollisuus. Se kasvoi väkevämmin kuin mikään muu julkisen sektorin koneisto. Tänä päivänä kukaan ei tiedä kotouttamisteollisuuden henkilöstön määrää, ei eduskunnan tietopalvelukaan. Turha kai laskea, koska tieto lisää tuskaa. Kotouttamisteollisuudessa verorahat vastaavat energiaa ja maahanmuuttajat raaka-ainetta. Kotouttamisteollisuuden prosessiin ei sovi yksilö, joka noin vain opettelee suomen tai ruotsin kielen kirjasta, puhelimen sovelluksesta ja arjesta. Kotouttamisteollisuus kavahtaa itsenäisyyttä käytännön askareissa, koska se tekisi kotouttamistuotteen tarpeettomaksi — outo seikka. Peri-inhimillinen omillaan pärjääminen on muka mahdotonta nyt, toisin kuin kaikkina aiempina aikoina. Kotouttamisteollisuuden standardeissa Suomeen saapujan pitää ryhtyä riippuvaiseksi palveluista. Kotouttamisteollisuus ei luo mitään yhdenvertaisuutta vaan avuttomuuskierteen kautta rakenteellista rotusortoa.

Arvoisa puhemies! Tämä hyvänsuopa rasismien vastainen puheenvuoroni ei suinkaan moiti siirtolaisia ja pakolaisia. Päinvastoin tähdennän, että he lienevät luontojaan kotiutuvalaisia, mukautuvaisia, sopeutuvaisia, työteliäitä. Näitä hyveitä yhteiskuntamme joskus ikävä kyllä mädättää.

Kotouttamisteollisuuden ylikapasiteetti työllistää kotouttajia, vaan ei kotiutujia. Hinta—laatu-suhde on hävytön. Systeemi menetteli silloin, kun Suomella piisasi ylimääräistä rahaa. Enää ei liikene aikuistumisen tuen veivaukseen penniäkään. Joten minä kannatan

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

hallituksen säästeliästä ja järkevää esitystä. Se viittooi kotiutumisen, omatoimisuuden ja omavastuun tielle, jonka historia osoittaa oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, poissa. Edustaja Simula, poissa. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

16.08 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme täällä kotouttamislain muutoksista. Tämä hallituksen esitys on osa laajempaa pyrkimystä tehdä taloudestamme kestävämpää ja samalla edistää tehokkaampaa hallintoa. Tämä on olennaista Suomen talouden kestävyyskannalta ja linjautuu vahvasti suomalaiseen arvomaailmaan.

Ensinnäkin esityksessä ehdotetaan konkreettisia toimenpiteitä, kuten laskennallisen korvauksen maksamisen korvauksajan lyhentämistä ja aikuistumisen tuen ikärajan laskeamista. Näillä muutoksilla kannustetaan maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja samalla tuodaan säästöjä valtiontalouteen. Tämä on linjassa sen näkemyksen kanssa, että yksilöllä tulee olla vastuu omista tekemisistään.

Toiseksi ehdotettu maksun perimisen mahdollisuus kunnalle tai työvoimaviranomaiselle käyttämättä jääneistä palveluista kotoutuja-asiakkaalle on myös askel kohti vastuullisempaa toimintaa, laskutetaanhan meiltä vaikkapa peruuttamatta jääneistä hammaslääkärikäynneistäkin.

Maahanmuuttajien odotetaan sitoutuvan sovittuihin tapaamisiin. Muutoksella olisi merkitystä sekä julkisten menojen kasvun hillitsemisen että yhteiskunnallisen vastuun korostamisen kannalta. Maahanmuuttajan kotoutumisen uuteen yhteiskuntaan pitää olla tehokasta. Avainasiat kotoutumisen edistämiseksi ovat kielitaito, koulutus ja työllistyminen, paikalliset verkostot sekä mahdollisuudet osallistua paikalliseen yhteiskunnalliseen toimintaan. On todettua, että pullonkauloja kotoutumisessa on ollut, ja maalaisjärjellä ajateltuna hallituksen esityksessä halutaan sujuvoittaa kokonaisuutta.

Puhemies! Ei voi olla niin, että yhteiskunta ottaa vastuuta liikaa, koska silloin tuloksena on yhtälö, mikä passivoi yksilön, eikä kotoutuminen ole välttämätöntä. Me tarvitsemme jokaisen yksilön tuomaan yhteiskuntaan oman panoksensa. Jos se vaatii lakiin muutoksia, on se meidän tehtävä täällä eduskunnassa.

Esitettyjen muutosten lisäksi hallituksen esityksessä on muita pienempiä muutoksia, jotka pyrkivät vähentämään hallinnollista taakkaa ja parantamaan palvelun laatua. Näin taataan tehokkaampi ja läpinäkyvämpi hallinto.

Yhteenvetona voidaan todeta, että tämän hallituksen esityksen tavoitteena on tuoda säästöjä valtiontalouteen samalla, kun puretaan tarpeetonta sääntelyä. Vain niin, että maahanmuuttajat integroituvat suomalaiseen yhteiskuntaan mahdollisimman nopeasti ja mutkattomasti, kotoutuminen on onnistunutta. Tehokkaampi hallinto ja taloudellinen kestävyys ovat keskeisiä arvoja, joita minä arvostan.

Edellä mainittujen seikkojen valossa on helppo yhtyä hallituksen esityksen tavoitteisiin ja kannattaa esitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

16.11 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Kotoutuminen tarkoittaa sitä, että ihminen luo uudesta maasta itselleen kodin, jonne kokee kuuluvansa. Tavoitteena on, että tänne tuleva ei koe olevansa täällä käymässä tai tunne itseään jatkuvasti ulkopuoliseksi, vaan että hä-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

nellä on aidot mahdollisuudet rakentaa itselleen täällä hyvä elämä. Me tarvitsemme Suomeen työvoimaa, me tarvitsemme lisää osaajia ulkomailta. On järjetöntä hankaloittaa tänne varta vasten tulleiden ihmisten polkua kohti työelämää, suomalaisuutta ja hyvää integroitumista. Tänne tulleista kannattaa pitää kiinni ja heitä kannattaa tukea, ei sysiä täältä pois tai yhteiskunnan reunoille.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on paljon huolestuttavia piirteitä. On toki hallitukselta sinänsä tärkeä tavoite tehostaa kotoutumista, kuten se omassa hallitusohjelmassaankin linjaa — siinä meillä on paljon parantamisen varaa — mutta miten on mahdollista, että hallitus, joka sanoo kantavansa huolta maahanmuuttajien kotoutumisen ongelmista, esittää ratkaisuksi kotoutumispalveluista leikkaamista? Miksei kuunnella lukuisia asiantuntijoita, jotka sanovat, että nimenomaan varhainen kotouttaminen on taloudellisesti tehokasta ja siitä säästäminen voi lisätä muita julkisia menoja? Mitä kauemmin maassa ehtii olla ilman suomen kielen oppimista, sitä korkeammaksi kynnys kielen opiskeluun kasvaa. Kotoutumisajan lyhentäminen ei myöskään ole mikään taikakeino nopeuttaa ihmisten kotoutumista. Jos todella halutaan saada tänne muuttaneet ihmiset kotoutumaan nopeammin, se vaatii palveluiden parantamista, esimerkiksi riittävästi eritasoisia kielikursseja, lyhyempiä odotusaikoja, kunnan ja hyvinvointialueiden kotoutumista tukevia palveluita sekä osallisuuteen satsaamista.

Arvoisa puhemies! Erityisen huolissani olen maahan yksin saapuvista nuorista. Samaan tapaan kuin hallitus jo leikkasi lastensuojelun jälkihuollosta, se leikkaa nyt kaikista heikoimmassa asemassa olevilta maahanmuuttajanuorilta. Laskemalla aikuistumisen tuen ylärajaa siirrytään ennalta ehkäisevistä palveluista kohti korjaavia palveluita. Se ei ole järkevää inhimillisesti eikä taloudellisesti eikä edes tuo säästöjä, koska ei näiden nuorten tuen tarve tällä lakimuutoksella mihinkään häviä. Kun tämä esitys oli lausuntokierroksella, useat lausunnonantajat muistuttivat, että aikuistumisen tuen ikäraja on nostettu sen nykyiselle tasolle vasta vuonna 2020. Silloisen lakimuutoksen vaikutuksista ei ole vielä sellaista tietoa, joka tukisi aikuistumisen tuen ikärajan laskemista.

Arvoisa puhemies! Kuten esityksessä kerrotaan, kotoutumiseen satsaaminen on taloudellisesti kannattavaa. Esityksen vaikutusarvioinneissa todetaan, että nyt esitetty muutos vaikuttaisi todennäköisesti maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä heikentävästi, koska kotoutumistoimet tutkitusti edistävät kotoutumista ja ovat kannattavia erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Lisäksi vaikutusarvioinneissa todetaan, että vanhempien kotoutumisen tuki vaikuttaa tutkitusti heidän lastensa koulutus- ja työllisyyspolkuihin.

Tällä esityksellä hallitus siis pikemminkin ajaa jo valmiiksi heikossa asemassa olevia maahanmuuttajia ahtaalle eikä suinkaan tehosta heidän kotoutumistaan. Esimerkiksi SOSTE muistuttaa, että kun huomioidaan lisäksi muut hallituksen sosiaaliturvaleikkaukset, kotoutumista edistävien palveluiden heikentäminen voi pahimmillaan kasvattaa merkittävästi maahanmuuttajien syrjäytymisriskiä ja heikentää heidän taloudellista tilannettaan ja tämä voi johtaa muun muassa lapsiperheköyhyyden lisääntymiseen.

Arvoisa puhemies! Kunnille ja hyvinvointialueille myönnetyn laskennallisen korvausajan lyhentäminen voi heikentää kuntien ja hyvinvointialueiden mahdollisuuksia tarjota kotoutumista edistäviä palveluita. Korvausaikojen lyhentäminen voi myös heikentää kuntien halua vastaanottaa kiintiöpakolaisia tai tarjota pakolaisille kuntapaikkoja. Tämä ei olisi maahanmuuttajien eikä suomalaisen yhteiskunnan etu.

Arvoisa puhemies! Tätäkö hallitus todella haluaa? Uskotteko te itsekään, että näillä toimilla ihmisten kotoutuminen tehostuisi tilanteessa, jossa liian moni Suomeen muuttanut

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

jää nytkin ilman tarvitsemiaan palveluita? Hallitukselta odotetaan nyt toimia, joilla maahanmuuttajien kotoutumista, kielenoppimista ja työllistymistä voidaan aidosti parantaa. On myös tärkeää, että kunnat saavat tähän työhön riittävän tuen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

16.16 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Halusin hiukan jatkaa debattikeskustelussa esittämistäni ajatuksista.

Tässä perusasetelmassa tuntuu välillä unohtuvan se, että tulijan täytyy kotoutua sen sijaan, että yhteiskunta ympärillä muuttuu ja mukautuu. Ja kun täällä tuli esiin tämä termi ”kotouttamisteollisuus” edustaja Keskisarjan ansiokkaassa puheenvuorossa, niin se on kyllä keskeinen selitys ja tekijä nähdäkseni tässä koko valtavassa kentässä, joka on luotu kokonaan tällaisen täysin uudenlaisen ilmiön ympärille, että maahanmuuttajien kotoutumisen täytyy olla yhteiskunnan palvelujen varassa — palvelujen, jotka siis kestävät vuosikausia — ja sitten kun sitä esitetään tehostettavaksi, niin alkaa valtava itku ja hammasten kiristys. Siis sekä niiltä tahoilta, jotka toteuttavat sitä kotouttamisteollisuutta, että sitten hyvin mielenkiintoisesti esimerkiksi edustaja Peltosen puheenvuorossa esitettiin tällainen, siis lähestulkoon uhkavaatimuksen oloinen arvio, että nyt jos tällaisista palveluista leikataan, niin sitten voi seurata kauheuksia esimerkiksi maahanmuuttajanuorten ekstremismin lisääntymisessä tai katujengien lisääntymisessä. Täytyy kysyä: ollaanko me luotu tällainen panttivankitilanne, että meillä on tässä maassa ihmisiä, joille täytyisi automaatiolla jatkaa vuosikausia kalliilla rahalla kotouttamispalveluita käytännössä ilman minkäänlaisia vaatimuksia ja velvoittavuutta, tai muuten ollaankin jo jossain ihan ihmeellisessä segregaatiokehityksessä ja suossa? Se on kysymykseni.

Toisaalta voidaan myös kysyä, että jos tämä on SDP:n linja, niin eikö sitten olisi johdonmukaista vaatia tätä vuosimäärää vaikka viiteen vuoteen, miksei kymmeneen vuoteen. Entä aikuistumisen tuen yläraja, eikö se voisi olla 30 vuotta, jos se sitten korjaa tämän ongelman?

Itse tarkastelen tätä asiaa juuri siitä näkökulmasta, minkä tuossa alkuun totesin, että on tulijan vastuulla hoitaa kotoutumisensa, ja jos ei siihen tässä aikamäärässä pysty, niin silloin täytyy katsoa peiliin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, poissa. Edustaja Seppänen, poissa. — Edustaja Garedeu.

16.19 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Maahanmuuttopolitiikkaan on vihdoinkin tullut suunnanmuutos: Suomeen kotoudutaan työllä ja työtä tekemällä. Se on yhteiskunnan etu ja aivan jokaisen maahanmuuttajan etu myöskin. Tämä muutosprosessi on monitahoinen ja sisältää monia eri toimenpiteitä, mitä tämä hallitus nyt vihdoinkin ja viimein vie läpi: esimerkiksi kansalaisuuden saamiseen ja sosiaaliturvaan tulee muutoksia. Kotouttamisen mittari ei saa enää olla siihen syydetty raha vaan tulijoiden todellinen integroituminen meidän yhteiskuntaamme.

Tänään tässä käsittelyssä olevassa osassa tehdään muutoksia kotoutumislakiin. Tavoitteena on antaa maahanmuuttajille itselleen suurempi vastuu omasta kotoutumisestaan. Viranomaisten tehtäviä vähennetään ja samalla vahvistetaan suurissa vaikeuksissa olevaa julkista taloutta.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Hallituksen esityksessä kansainvälistä suojelua saavista sekä kiintiöpakolaisista kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan korvauksen korvausaikaa lyhennetään vuodella. Kunnille tämä on kannustin tehdä tehokkaampia toimenpiteitä. Aiemmin on vain syydetty rahaa ilman tuloksia. Nyt halutaan tuloksia ja nopeammin.

Ilman huoltajaa saapuneiden lasten ja nuorten aikuistumisen tuen yläikärajaa lasketaan 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Hallitusohjelman linjausten mukaisesti järjestelmämme väärinkäyttöä ei enää katsota läpi sormien. Näiden muutosten myötä valtio tulee tulevaisuudessa säästämään todella reilusti rahaa: noin 2027 eteenpäin yli 10 miljoonaa euroa vuodessa, vuonna 2028 jopa yli 26 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotetaan, että maahanmuuttajalta voitaisiin periä maksu tulkikustannuksista, mikäli hän jättää saapumatta hänelle varatulle ajalle. Tämän siis olisi pitänyt olla itsestään selvää jo alusta alkaen, niinhän suomalaisetkin joutuvat maksamaan peruuttamattomasta käynnistä maksun. Hyvä siis, että tällaisiin yksinkertaisiin yksityiskohtiin nyt puututaan. On myös hyvä ja oikea päätös edistää erillisellä panostuksella maahanmuuttajaäitien kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämä tukee heidän ja heidän lapsiensä kotoutumista, ja tämä voi myös ennaltaehkäistä naisten syrjäytymistä ja heihin kohdistuvaa väkivaltaa.

Arvoisa puhemies! Enää Suomeen ei voi tulla vain istuskelemaan ja käsi ojossa odottamaan palveluita. Maahanmuuttajan on itse edistettävä omaa tilannettaan. Hallitusohjelman linjausten mukaisesti nyt puututaan näihin väärinkäytöksiin. Tulijoiden on opeteltava kieltä, hankittava työtä ja ennen kaikkea noudatettava Suomen lainsäädäntöä.

Loputon rahojen lappaaminen sellaisten henkilöiden kotouttamiseen, jotka eivät itse edes halua kotoutua, ei ole vastuullista taloudenpitoa. Siis jos tänne tullaan, on myös tulijalla vastuu siitä, että hän sopeutuu yhteiskuntaamme ja elättää itsensä täällä. Tämä on aivan oikea suunta maahanmuuttopolitiikkaan. Kiitos ministeri Rantasen, että tämän edistyksen myötä ollaan jälleen otettu sen mukaisia askeleita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

16.24 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Säästöt, joita hallitus tällä kotoutumista koskevalla esityksellään tavoittelee, ovat lyhytnäköisiä, ja niillä on pitkällä tähtäimellä negatiivisia seurauksia. Kuten hallituksen oma esitysikin toteaa, palveluiden leikkaaminen nyt vain lisää kustannuksia myöhemmin. Meidän on investoitava kotoutumiseen juuri nyt, jotta voimme välttää suuremmat kustannukset tulevaisuudessa.

Kokoomuksella on valta ja vastuu vaikuttaa siihen, tuummeko lyhytnäköisiä säästöjä vai investoimmeko tulevaisuuteen. Tiedämme hyvin, mikä rooli perheiden hyvinvoinnilla on lasten ja nuorten hyvinvointiin. Siksi kysynkin, onko kokoomuksen mielestä oikein, että maahanmuuttajaperheiden kotoutumista heikennetään, vaikka tiedämme, että vanhempien kotoutuminen vaikuttaa suoraan lasten tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Tutkimukset osoittavat, että kotoutumispalveluiden onnistuminen on kriittistä niin työllistymisen kuin taloudellisen aseman kannalta. Kuitenkin tämä esitys vie pohjan pois juuri näiltä palveluilta, jotka ovat välttämättömiä onnistuneelle kotoutumiselle. Tämä on väärä viesti, jonka hallitus lähettää niille, jotka rakentavat elämänsä uudessa kotimaassa.

Lisäksi kun puhumme yksin tulleesta alaikäisestä, meidän on muistettava, että he ovat yhteiskuntamme haavoittuvimpia jäseniä. Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleet nuoret ovat eläneet ilman vanhempiaan ja kohdanneet kasvun vuosinaan hyvin haastavia ko-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

kemuksia. Alaikäisten tuen ikärajan laskemisen jälkeen olisi huolehdittava tarpeellisten sosiaali- ja terveyspalveluiden, erityisesti mielenterveyspalveluiden, saatavuudesta. Myös näille palveluille on oma hintalappunsa. Jos tämän ryhmän hyvinvoinnista ja kiinnittymisestä yhteiskuntaan ei huolehdita riittävällä tuella, luodaan osittain oiva kasvualusta syrjäytymiselle ja siitä aiheutuville lieveilmiöille. Näiden nuorten tuesta leikkaaminen voi siis johtaa paljon suurempiin kustannuksiin pitkällä aikavälillä sekä taloudellisesti että inhimillisesti. Onko siis 0,8 miljoonan euron säästö todella kaiken tämän arvoista? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!]

Ikärajan laskemisen vaikutuksia on vaikea arvioida. Lastensuojelun jälkihuoltoa ja lapsena ilman huoltajaa maahan tulleiden aikuistumisen tukea nähtiin tarpeelliseksi pidentää 25 ikävuoteen viime hallituskaudella. Onko suunniteltu ikärajan alentaminen hätäkoity toimenpide, vai olisiko ollut parempi maltaa hieman ja arvioida viime kaudella tehdyn muutoksen vaikutuksia ennen ikärajan alentamista?

Kokoomus, on aika kohdata tosiasiat. Tämä esitys ei ole vain leikkaus, vaan se on myös valinta siitä, millaista yhteiskuntaa olette rakentamassa. Tehkää oikea valinta. Perukaa nämä järjettömät leikkaukset. Lopettakaa perussuomalaisten politiikan takuumiehenä oleminen. Tukekaa kotoutumispalveluita, jotka edistävät yhdenvertaisuutta ja antavat jokaiselle mahdollisuuden menestyä Suomessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, poissa. — Edustaja Rintamäki.

16.28 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssämme oleva hallituksen esitys antaa toivoa siitä, että maahamme pyrkiville saadaan jatkossa viestiä vastikkeellisuudesta kaiken hyvän saamiseksi. Se, että jatkossakin vietämme suomalaisen kulttuuriin liittyviä juhlapäiviä, antaa pontta saada maahanmuuttajat kotoutumaan Suomeen mahdollisimman hyvin. Kotoutumisen a ja o on se, että maahamme tulija ymmärtää, että vapaus merkitsee vastuuta.

Suomalainen yhteiskunta on rakennettu hyvin yhteisvastuullisesti huolimatta siitä, että päättäjien puoluepoliittiset intressit vaihtelevat. Sotien jälkeen muutaman vuosikymmenen aikana Suomeen luotiin järjestelmä, jolla pidettiin kaikki mukana yhteiskunnassamme. Tämän järjestelmän toimivuus on kiirinyt kauas, ja se houkuttelee muuttamaan Suomeen ihmisiä kaikista maailman kolkista. Syyt muuttaa maahamme toki vaihtelevat. Meille tullaan opiskelemaan, töihin, rakkauden perässä ja puhtaan luonnon tai turvallisuuden vuoksi. Avoin yhteiskuntamme houkuttelee tänne myös rikollisuutta, ja toisaalta erilainen kulttuuritausta ilman kosketusta kantaväestöön helpottaa lapsuudessa opitun meille vieraan tapakulttuurin jatkamista myös uudessa kotimaassa.

Suomi on elänyt monikulttuurisuuden paineessa jo viime vuosituhannelta saakka. Meillä on vuosia puhuttu siitä, miten ennaltaehkäistään etnistä segregatiota kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen keinoin. Valitettavasti me seuraamme tässäkin asiassa muita länsimaita eli emme säästy monikulttuurisuuden tuomilta ongelmilta. Meilläkin on jo nähtävillä alueita, joissa etnisyys on suurta, ja kantasuomalaiset, siis ne, jotka pystyvät, muuttavat sieltä pois. Kotouttamisen nimiin vannovat unohtavat aina sen tosiasian, että maahanmuuttajien joukossa on myös niitä, jotka eivät halua kotoutua maahamme. Eri kaupungeissa ja kunnissa tehdään kotoutumisohjelmia ja kipataan rahaa kotoutumiseen ilman konkreettisia tuloksia.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Arvoisa rouva puhemies! Kotoutumisen onnistuminen vaatii yksilöltä itseltään ponnisteluja, ja yksi kotoutumisen tärkein asia on kielen oppiminen. Hallitusohjelmakirjauksissa yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut maahanmuuttajan itsensä vastuuttaminen kotouttamisestaan. Järjestelmästä tulee myös aiempaa velvoittavampi. Mikäli maahantulija on valmis ottamaan uudessa kotimaassa etuuksia vastaan, hänen on myös kannettava asiassa vastuunsa. Suomalaisessa poliittisessa päätöksenteossa on pitkään ollut kantavana ajatuksena sellainen, että mistä tahansa tullut maahanmuuttaja kyllä kotoutuu, kunhan hänen kotouttamispalveluihinsa laitetaan riittävästi rahaa.

Voin kertoa tähän väliin esimerkin Pohjanmaalta, missä yli 30 vuotta asunut Kaukoidän kasvatti ilmoitti käyttävänsä ruotsia asioidessaan virkamiehen kanssa. Kun mies saapui kuultavaksi, yllätys oli melkoinen, koska hänen ruotsin kielen taitonsa oli tasoa välttävä: tack och adjö. Samanlaisia tapauksia kohtaa poliisi työssään liikaakin. Siinä vaiheessa, kun henkilön asema muuttuu asianomistajasta epäillyksi, se vähäinenkin kielen osaaminen päättyy kuin seinään.

Arvoisa rouva puhemies! Työmatkani varrella on monta kertaa ollut läheltä piti -tilanne, kun Wolt-kuskeja on singahdellut ristiin rastiin jalkakäytävillä erilaisilla kulkuvälineillä. Jos heille huomauttaa kevyen liikenteen säännöistä, yhteistä kieltä ei löydy. Heidän kotoutumisensa jää kyllä hämärän peittoon, koska heidän kokoontumisajoissaan kovaäänisesti soiva musiikki on lähtöisin toiselta mantereelta ja käytetty puhekieli jää arvailujen varaan.

Tullessani taksilla Eduskuntatalolle viime viikolla kuljettajana toimi auttavaa suomea puhunut henkilö, joka ei tiennyt, missä tai mikä rakennus on Eduskuntatalo. Olisin jättänyt hänelle ohjeet kotoutumistaistelua varten, mikäli olisin ehtinyt.

Eli näillä esimerkeillä voidaan osoittaa, että pelkkä työpaikka ei kotouta, vaan tarvitaan myös kieli.

Tässä hallituksen esityksessä tavoitellaan sitä, että maahanmuuttajan kotoutumista tuetaan heti maahantulon alkuvaiheesta lähtien vahvistamalla yksilön omatoimisuutta ja vastuuta käytännön asioiden hoitamisessa.

Ja ihan tähän lopuksi: Mikähän länsimaa pystyy onnittelemaan itseään onnistuneesta kotouttamispolitiikasta? Ei varmasti yksikään. Täydellinen kotoutuminen tapahtuu vain Pohjois-Koreassa tai Kiinassa, jos sinne joku vapaaehtoisesti eksyy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

16.33 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomi tarvitsee osaajia mutta ei vapaamatkustajia, ja siihen tämä esitys osaltaan tähtääkin. Esitys voimaan tullessaan antaa vahvan signaalin Suomeen tuloa harkitseville: jos Suomeen lähdetään, niin lähtöpäätöstä tehdessään henkilö tietää vastassa olevan työn linjan, ei niinkään Suomen sosiaaliturva-automaatin asiakkuuden. Uusi linjaus edellyttää omatoimisuutta ja vastuunottoa omasta kotoutumisesta ja asettumisesta yhteiskunnan jäseneksi mahdollisimman nopealla aikataululla. Uskon, että käsiteltävän lain säätämisen myötä tapahtuu uudenlaista omaehtoista karsintaa jo niiden lähtijöiden osalta, joille Suomen maine on ollut houkutteleva juuri oleilun vuoksi. On tärkeää, että jatkossa Suomeen ei enää tulla vapaamatkustamaan, nauttimaan sosiaalieduistamme vastikkeetta suomalaisten veronmaksajien kustannuksella. Tämä säästää kansalaistemme sietokykyä ja valtion tulevaisuuden kuluja.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Kotoutujan oma aktiivisuus ja vastuu omasta tulevaisuudesta on välttämätöntä, niin se on kantasuomalaistenkin osalta. Olemme tilanteessa, jossa jokaisen on mahdollisuuksiensa mukaan kannettava oma kortensa kehoon maamme hyvinvoinnin eteen, ei pelkästään saamapuolella, oleskelemalla, jos työkykyä on olemassa. Suomessa on työvoimapula, ja samaan aikaan kun esimerkiksi sote-ala huutaa arkisia resursseja, kotouttamiskoulutuksessa aikuisilla ihmisillä lauljetaan Ukko Nooa valtion maksamien ammattilaisten ohjaamana. Ei se ole oikein, että maahanmuuttajille tehdään asiat valmiiksi, holhotaan toimintakykyisiä aikuisia ihmisiä arkisissa asioissa ja kansalaiset maksavat. Tästä ei hyödy itse maahanmuuttaja eikä varsinkaan Suomi.

Maahantulon ja kotoutumisen on tähdittävä johdonmukaisesti ja tehokkaasti tulijan nopeaan integroitumiseen yhteiskuntaamme. Opetellaan kulttuurimme ja yhteiskuntamme toimintaperiaatteet, hyväksytään ne ja aletaan hommiin. Opetellaan sen verran kieltä, että päästään osallistumaan työelämään ja kantamaan vastuuta uuden kotimaan veronmaksajana. Tällaiselle viestille Suomen ulkopuolellekin on erityinen tarvis, kun maahanmuuton kustannukset ovat jo nyt käyneet kohtuuttoman kalliiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, poissa. Edustaja Tynkkynen, Sebastian, poissa. — Edustaja Lundén.

16.36 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Tässä valtiontaloustilanteessa meidän on välttämätöntä tarkastella kaikkia kustannuksia ja etsiä säästöjä sieltä, mistä on mahdollista säästää. Tässä hallituksen esityksessä on useita hyviä kirjauksia, ja tahdon nyt kertoa niistä yhden teille:

Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuuttajilla on tällä hetkellä käytössä tulkkauspalveluita, joita käytetään esimerkiksi erilaisissa tapaamisissa viranomaisten kanssa. Tulkkauspalvelut ovat kalliita, ja tulkki on varannut aina tapaamiseen oman työaikansa. Vuosien varrella on tullut ilmi useita tapauksia, joissa tulkki on varattu maahanmuuttajan käyttöön asiointitilanteessa mutta maahanmuuttaja ei ole syystä tai toisesta saapunut paikalle. Kyseistä asiointiaikaa ei kuitenkaan ole peruttu, jolloin sekä tulkin että viranomaisen aikaa on mennyt hukkaan. Tämä maksaa, ja erityisen paljon, koska tulkkauspalveluita käytetään kuitenkin uudestaan, kun maahanmuuttaja päättää tulla paikalle tapaamiseen. Tämän lakimuutoksen myötä olisi vihdoin mahdollista siirtää tulkkauskustannuksia joko osittain tai kokonaan maahanmuuttajalle itselleen, mikäli hän ei saavu sovittuun tapaamiseen eikä peruuta sitä. Tämä olisi pelkästään kohtuullista.

Arvoisa rouva puhemies! Jokainen meistä ymmärtää sen, että palveluiden peruuttamatta jättämisellä on seurauksensa. Jos unohtaa esimerkiksi hammaslääkärin, siitä tulee ymmärrettävästi lasku. Tulkkauspalvelujen tai henkilön maahanmuuttajastatuksen ei pitäisi olla tähän mikään poikkeus, vaan tämän pitäisi olla selvä peli kaikille. Onhan erikoista, että tähän asti tulkkauspalveluita on voinut tilata erilaisiin asiointitilanteisiin ja jos aika on jäänyt käyttämättä, lasku on mennyt veronmaksajille. Tämä ei ole oikein. Tämä liittyy olennaisesti myös kotoutumiseen. On selvää, ettei ketään voi kotouttaa toisten puolesta. Vastuu kotoutumisesta on aina tulijalla itsellään. Tällä hallituksen esityksellä vastuuta kotoutumisesta annetaan maahanmuuttajille itselleen. Se on hyvä muutos se. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.38 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Maahanmuuttajan kotoutumista hallitus tukee ensisijaisesti vahvistamalla hänen omatoimisuuttaan ja omaa vastuutaan käytännön asioiden hoitamisessa niinkin tavallisissa asioissa kuin kaupassa käymisessä. Siinä missä suomalainen hoitaa omat ostoksensa itse ja maksaa käyttämättä jätetystä varauksestaan maksun, on kohtuullista edellyttää tätä myös Suomeen saapuneelta maahanmuuttajalta.

Kuten esityksessäkin todetaan, lainmuutoksen tarkoituksena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista. Se nimittäin ei ole kotouttamista, että yliholhoamisella opetetaan ja totutetaan tulijat avuttomuuteen, tukiriippuvuuteen ja suomalaisista poikkeaviin erioikeuksiin. Kotoutumisen on lähdettävä ensisijaisesti ihmisestä, tulijasta itsestään, ei ihmisen holhouksesta, palveluihin hukuttamisesta tai rahan kotouttamiskoordinaattoreille kaatamisesta. Tämä on niin suomalaisen veronmaksajan kuin itse maahanmuuttajankin etu pitkällä aikavälillä.

Sisäministeriön arvion mukaan tämän esityksen myötä säästö olisi vuonna 2027 yhteensä noin 13 miljoonaa euroa ja vuonna 28 noin 27 miljoonaa euroa. Vuodesta 29 eteenpäin säästön arvioidaan olevan keskimäärin 14 miljoonaa euroa vuodessa, mikäli korvausten piirissä olevien henkilöiden määrä ei muutu merkittävästi. Kotouttamisen ei tule olla vastikkeetonta hyväntekeväisyyttä. On syytä tunnistaa, että sillä — kuten kaikella yhteiskunnan holhoamisella ja palvelemisella — on aina hintansa. Tätä hintaa ei voi eikä pidä mitata kuitenkaan vain euroissa. Se, miten jatkuvasti opetamme tulijat holhottaviksi ja toivotamme heidät tukiriippuvuuden piiriin, tulee pitkällä aikavälillä suomalaiselle veronmaksajalle moninkertaisesti kalliimmaksi. Siksi nyt on oikea aika sekä säästää että vastuullistaa tulijoita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

16.40 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan tässä kiinnittää vielä erikseen huomiota kahteen seikkaan edellä käydyssä keskustelussa.

Ensimmäinen liittyy tähän kuntapolitiikan puoleen. Täällä debatissa useaan kertaan kyseenalaistettiin hallituksen esityksen vaikutuksia nimenomaan haitallisten vaikutusten osalta siis kuntatalouteen. Nyt kuitenkin on tarpeellista huomauttaa, että kunnissa käyty keskustelu, siis maahanmuuttopolitiikkaan liittyen, on jo vuosia monissa kunnissa ollut tällaisella hölmöläisen peiton jatkamisen logiikalla toimivaa. Eli on sanottu ja ääneen perusteltu, että eihän siinä mitään, me voimme ottaa maahanmuuttajia tänne, myös siis humanitaarisia maahanmuuttajia, koska valtioon sitten pitää piikin auki kaikista kalliista kotoutumispalveluista. Siinä mielessä hiukan kyseenalaistan juuri näitä krokotiilinkyyneliä kuntatalouden puolesta, koska jokainen kuntahan itse päättää myös jatkossa, millaisia palveluita ja millaisella tehokkuudella sitten tarjotaan.

Mutta toinen hyvin olennainen seikka, joka tuli edustaja Rintamäen puheessa esille, on se ikäväkin tosiasia, että meillä on paljon maahanmuuttajia, jotka eivät edes halua sopeutua ja kotiutua, edes opetella kieltä, ja tästä seuraa se kysymys, että kuinka paljon tästä aiheutuvaa tehottomuutta ja tyhjäkäyntiä kotoutumispalveluissa ja niiden tarjoamisessa voidaan sallia ja suvaita, ennen kuin järjestelmä muuttuu täysin kestävämmäksi perustella veronmaksajalle. Onkin huomiota herättävää, että huolimatta kaikista niistä ansiokkaista

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

puheenvuoroista, joita hallituspuolueiden edustajien toimesta on esitetty ja joissa on tullut todella painavia huomioita, aiheellisia huolia nykyjärjestelmään liittyen, vasemmisto-opposition tai edes keskustan puheenvuoroissa ei ole ensimmäisessäkään tunnistettu niitä perusasioita ja niitä vakavia ongelmia, joita nykyjärjestelmässä on. Minusta se kertoo siitä, että ei objektiivisesti kyetä tätä asiaa tarkastelemaan, sillä ei kai kukaan omalla naamalla ja nimellään kehtaa sanoa, että nykyjärjestelmä tuottaisi joitain erityisen hyviä tuloksia. Mutta täytyy todeta, että onneksi suunta nyt muuttuu, vihdoinkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

16.43 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos meidän hyvän hallitusohjelman ja erittäin pätevän sisäministeri Rantasen, näiden Suomen kannalta tärkeiden maahanmuuttolakien edistäminen on sujunut ripeästi.

Suomeen saapuville maahanmuuttajille ja heidän perheilleen lähtökohtana tulee olla sopeutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Tällä ehdotetulla lailla vastuuta siirretään nimenomaan maahanmuuttajille itselleen. Kotoutua voi parhaiten haluamalla kotoutua, ketään ei voi siihen pakottaa. Opettelemalla suomen kielen, menemällä töihin ja esimerkiksi opiskelemalla voi osoittaa halunsa integroitua suomalaisiin arvoihin ja meidän yhteiskuntaan. Suomen lakien noudattaminen ja tapojemme kunnioittaminen on tärkeä osa tänne kotiutumista.

Totta kai yhteiskunnan tulee auttaa alkuun tässä kotoutumisen polulla, se on selvää. Pitää antaa kengät, joilla kävellä, mutta ei kävellä kenenkään puolesta eikä varsinkaan kantaa joka paikkaan. Liian pitkään jatkunut holhoaminen ei auta ketään omille jaloilleen. Suomeen saapuvat maahanmuuttajat ovat kykeneväisiä huolehtimaan itsestään ja osallistumaan yhteiskunnan rakentamiseen. He eivät ole mitään tahdottomia raukkoja, joita tulee holhota useita vuosia. Maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja käytännön asioiden hoitamisesta lisätään. Tämä hallitus muuttaa siis nyt suunnan kotoutumiseen suhtautumisessa. Olemme vuosikausia olettaneet, että rahalla hoidetaan kaikki. Asia ei todellakaan ole näin.

Lakiesityksessä alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden nuorten osallistumisen tuen yläikäraja lasketaan 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Toimenpide on aivan oikea, sillä kyllä 23-vuotias osaa jo hoitaa omia asioitaan ja kyllä 23-vuotias osaa jo itse käydä kaupassa.

Maahanmuuttajalla tulee olla oikeuksien lisäksi velvollisuuksia. Uusilla maahanmuuttajalaeilla tullaan myös mittaamaan kotoutumista ja sen onnistumista. Hallitus tulee kytkeään esimerkiksi kielitaidon maksettavan sosiaaliturvan määrään.

Tehokas kotoutuminen on jotakin muuta kuin ”pää, olkapää, peppu, polvet, varpaat” -laulua kuorossa aikuisten ihmisten kanssa kotoutumispalveluissa. Maahan muuttavan paras kotoutumisen väline on pääsy työelämään. Kotoutumislain tarkoituksena on nimenomaan edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä maahanmuuttajan hyvinvointia ja terveyttä. Terveyttä — sitä edistää nimenomaan osallisuus, ei passiivisuus, ja tämä koskee myös maahanmuuttajia. Yhteiskuntamme on tähän saakka ollut maahanmuuttajia passivoitava. Sen tulee muuttua.

Uuden kotouttamislain tarkoituksena on edistää hyviä väestösuhteita ja yhteiskunnan vastaanottavuutta. On päivänselvää, että yhteiskunnan säästöpainneissa myös suomalaisten

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

asenteita maahanmuuttoa kohtaan parantaa se, että yhä useampi maahanmuuttaja osallistuu yhteiskunnan rahoittamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

16.47 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Tällä esityksellä jatketaan hallituksen maahanmuuttopoliittisten uudistusten tekemistä. Tämä on kotoutumislakien ensimmäinen osa, jossa maahanmuuttajan omaa vastuuta korostetaan. Maahan tullaan tekemään töitä, ei kotoutumaan raskaiden ja veronmaksajien kannalta kalliiden palveluiden ja sosiaaliturvan kautta. Esityksellä lisätään maahanmuuttajien omaa vastuuta. Myös kuntien on entistä tarmokkaammin edistettävä kotoutumispalveluissa sitä, että ne tosiasiallisesti ohjaavat maahan saapuvaa työelämään mahdollisimman nopeasti. Onnistuneen kotoutumisen mittari ei voi olla korkea riippuvuus sosiaaliturvasta ja kalliiden tukipalveluiden mahdollisimman korkea käyttöaste. Onnistunutta kotoutumista mittaa parhaiten tulijan työllistytminen ja integroituminen yhteiskuntaan. Voidaan myös perustellusti kysyä, kuinka tehokkaita nämä kotoutumisen palvelut ovat, jos niissä ei maahanmuuttajalta edellytetä juuri minkäänlaista vastuuta.

Tästäkin esityksestä käy hyvin ilmi yksi aivan kummallinen ongelma maamme palveluiden nykytilassa. Ajatelkaa, hyvät suomalaiset: tällä hetkellä maahanmuuttajalle, joka on kotoutumista edistävän palvelun asiakkaana ja ei ole ilmoittanut ja saapunut hänelle järjestetyn palvelun piiriin, joka on häntä varten järjestetty, ei tule tästä mitään, ei minkäänlaista maksua hänelle. Hän voi olla vain, että ”no minä tulen ensi keskiviikkona”, ja sitten siellä ovat virkailijat paikalla, ja hän ei saavu sinne, ei vaivaudu ilmoittamaan siitä. Miettikää, jos näin tehtäisiin lääkärissä tai hammaslääkärissä, että no, ei minua kiinnostanut mennä sinne, ja siellä hammaslääkäri odottaa ihmeissään, että mikä on homman nimi. Totta kai siitä kuuluu maksu tulla, mutta näin ei ole näissä palveluissa aiemmin ollut. Jatkossa tämäkin on mahdollista tietysti ehdoin, ja hyvä näin.

Valitettavasti salin vasemmalle laidalle tämäkään esitys ei tänään, tietenkään, käynyt, kuten keskustelussa hyvin kävi ilmi. Vasen laita puhuu oikeuksista, oikeuksista ja oikeuksista, mutta tietääkö salin vasen laita sitä, että oikeuksien toteutuminen edellyttää ensin sitä, että joku kantaa vastuuta? Tiedättekö, että se vastuunkantaja ei voi olla aina suomalainen veronmaksaja, myös maahanmuuttajilta on edellytettävä omaa vastuuta?

Arvoisa rouva puhemies! Kielen oppiminen on keskeinen osa kotoutumista. Yhteiskunnan sääntöjen noudattaminen on myös keskeinen osa kotoutumista. Ja työntekeä, sitä pitää voida edellyttää maahan saapuvilta — olisi hullunkurista, jos näin ei olisi — vaikka keskustelu vasemmalla laidalla lähteekin yleensä liikkeelle erilaisista tukirahoista ja yhteiskunnan tarjoamista veronmaksajien rahoilla järjestetyistä palveluista sen sijaan, että puhutaisiin siitä, millä ne rahoitetaan ja kuinka vaikuttavia nämä palvelut ovat. Tätä keskustelua ei haluta käydä. Käydään aina vain keskustelua siitä, kuinka paljon rahaa voidaan laittaa erilaisiin palveluihin ja kuinka paljon sinne pitää laittaa lisää rahaa, mutta minkäänlaista keskustelua ei käydä siitä vaikuttavuudesta näillä palveluilla. Kuinka paljon ja kuinka monia kymmeniä ellei satoja miljoonia tässä maassa on haslattu veronmaksajien rahaa näihin palveluihin — ovatko ne olleet vaikuttavia? Katsomalla erilaisia tilastoja toimeentulotukiriippuvuudesta, työllisyysasteista tiettyjen saapuvien väestöryhmien osalta voidaan kyllä todeta, että vaikuttavuus on aika heikkoa suhteessa käytettyihin rahoihin.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Eli kyllä se nyt vain näin on, että maahanmuuttopolitiikassa otetaan järjellinen yleiseurooppalainen linja, jossa myös tulijaa edellytetään. Edellytetään kotiutumaan tähän yhteiskuntaan siten, että a) hän menee töihin ja b) hän noudattaa tämän yhteiskunnan sääntöjä. Tämä ei ole millään tavalla radikaali idea, radikaali ajatus, radikaali näkemys. Tämä on järkevä näkemys. Tämä on myös näkemys, jota edistetään Pohjoismaissa, jopa sosiaalidemokraattien johdolla. Ajatelkaa, Tanskassa. On harmillista, että sosiaalidemokraatit Tanskasta eivät ole saaneet välitettyä viestiä Suomen sosiaalidemokraateille tästä asiasta. Vaihtoehto toki on, että Tanskan sosiaalidemokraatit ovat välittäneet viestin Suomen sosiaalidemokraateille asiasta, mutta täällä ei haluta kuulla totuutta. Suljetaan silmät ja korvat niiltä ongelmilta, joita hallitsematon ja sellainen maahanmuuttopolitiikka, jossa tulijalta ei edellytetä omaa vastuuta, aiheuttaa yhteiskuntaan. Näistä on nähty ongelmia niin Ruotsissa kuin jo osittain myös valitettavasti Suomessa.

Lopuksi on todettava, rouva puhemies, vielä se, että kun omassa kunnassani olin kuulemassa kaupunginhallituksessa näistä palveluista, mitä maahanmuuttajille järjestetään ukrainalaisten saapuessa Suomeen, ja kysyin, että no, mites heidät nyt sitten saadaan osaksi meidän työvoimaa ja työelämää — se on kuitenkin se tavoite kaikilla, myös meidän viranhaltijoilla kunnissa — niin sieltä, kuulkaa, tuutattiin sellaiset kalvot, missä oli kymmeniä ja kymmeniä erilaisia laatikoita, että ensin se menee tähän palveluun ja sitten tuolta tuommoiseen palveluun ja sitten se ehkä tulee takaisin tuonne palveluun. Se oli monimutkaisempi kuin Juha Sipilän prosessikaavio. [Tuomas Kettunen: Kakkara oli yksinkertainen!] Siinä kohtaa kyllä herää kysymys, että jos kaavio näyttää siltä, niin en kyllä ihmettele, jos ei maahanmuuttaja itsekään löydä sinne työelämää. Nyt on kyllä muutettava suuntaa siihen suuntaan, että maahanmuuttajat laitetaan töihin ja näiden palveluiden ainoa tavoite on se, että heidät osallistetaan yhteiskuntaan, kuten jokainen muukin suomalainen, eli tekemään töitä ja integroitumaan osaksi yhteiskuntaa siten, että he noudattavat sääntöjä. Tämä on maahanmuuttajan etu, tämä on suomalaisen yhteiskunnan etu, suomalaisten veronmaksajien etu ja koko yhteiskunnan etu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

16.53 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Hyvät kollegat ja tätä täysistuntoa seuraavat! Tosiaan tämän hallituksen esityksen tavoite on toteuttaa hallitusohjelmaan sisältyviä säästötavoitteita ja maahanmuuttajien omavastuun lisäämistä kotouttamisestaan koskien laskennallisen korvauksen enimmäiskeston lyhentämistä sekä kotouttamislain mukaisen aikuistumisen tuen yläikärajan laskemista.

Rouva puhemies! Lähtökohtaisesti se on myös keskustalle ok, että kotouttamisesta tehdään kotoutettavalle velvoittavampi. [Anne Rintamäki: Kyllä!] Näinhän sen tulee olla. Keskustan mielestä kotouttamisessa tärkeintä on jommankumman kotimaisen kielen oppiminen, niin kuin tässä keskustelussa on tullut esille, ja tehokkaimmin kielen oppii työtä tekemällä, koska silloinhan se kanssakäyminen on lähes päivittäistä.

Mutta, puhemies, kyllä tämän lakiesityksen keskeinen sisältö kuitenkin on, että kunnille ja hyvinvointialueille kotouttamisesta maksettavia korvauksia nyt leikataan valtiontalouden säästösyistä. Korvausajan kestoja ollaan lyhentämässä neljästä vuodesta kolmeen vuoteen kiintiöpakolaisilta ja kolmesta vuodesta kahteen vuoteen kansainvälistä suojelua saavilta ja tilapäistä suojelua kotikunnassaan saavilta. Ja kyllähän tämän esityksen suurin ongelma onkin, että valtiontalouden säästötoimena valtiovalta vähentää omaa vastuutaan ko-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

toukkamies yhdeksi vuodelle hyvin kyseenalaisesti, koska kysymys on kunnan lakisääteisestä tehtävästä, jonka kustannukset luvataan hallitusohjelmassa korvata kunnille täysimääräisesti.

Puhemies! Tämä esitys on hieman ristiriitainen myös työmarkkinoiden tarpeiden näkökulmasta. Niin kuin edustaja Polvinen totesi hyvin: Suomi tarvitsee osaajia, ei vapaamatkustajia. Suomi tarvitsee talouskasvua. Sen takia Suomi tulee jatkossakin tarvitsemaan työperäistä maahanmuuttoa, koska työntekijäpulan on arvioitu olevan yksi suurimmista talouskasvun esteistä. Silloin Suomi tarvitsee toimia, joilla edistämme entistä vaikuttavammin jo täällä olevien ulkomaalaisten kotouttamista ja työllistymistä Suomessa. Keskustan lisäksi tätä mieltä on elinkeinoelämä.

Mutta, puhemies, ehkä tämän puheeni isoin sisältö on se, miksi hallitus ei tee säästökeinoja, aitoja säästökeinoja, maahanmuutosta. Tätä voisin kysyä teiltä, arvon perussuomalaiset: onko tässä nyt kaikki? [Anne Rintamäki: Eipä täällä muuta hallituksen porukkaa ole!] Oppositiossa ollessanne te toitte omissa vaihtoehtobudjeteissanne säännönmukaisesti sen, että te nollaatte kotouttamisrahat kokonaan. Summa oli vuosittain teidän vaihtoehtobudjeteissanne ihan siellä sadoissa miljoonissa euroissa, ja sen piti olla silloin helppoa kuin heinänteko, kun te oppositiossa tämän vaihtoehdon esititte. No, tämä hallitus ei ole maahanmuuton kustannuksissa tarttunut vieläkään niihin järkeviin mahdollisuuksiin, joita valtiovarainministeriö on tuonut esille menokartoituksessaan vuosi sitten ennen eduskuntavaaleja. Tämän menokartoituksen mukaan vastaanoton majoituksen yksikköhintoja alentamalla olisi mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä toimintaa tehostamalla, sekä yksityisen ja kuntien järjestämän majoituksen osuutta lisäämällä yksikköhintoja voitaisiin aidosti madaltaa. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton uudistamisen, oleskelulupamenettelyn tehostamisen kautta voisi olla valtiovarainministeriön mukaan saavutettavissa noin 100 miljoonan euron säästö. [Onni Rostila: Se on vireillä!]

Majoitustoiminta on osa tästä, eli miksi tämä majoittamisesta saatava säästöpotentiali on nyt jätetty hyödyntämättä? Ja sitä minä aidosti kysyn teiltä, arvon perussuomalaiset, te olette valtiovarainministeripuolue. Majoitustoiminnassa voitaisiin varmasti saavuttaa semmoinen 50 miljoonan euron säästö, jos tahtoa olisi — hyvät perussuomalaiset: jos tahtoa olisi. [Miko Bergbom: Täällä on!]

Valtiovarainministeriön menokartoituksessa todettiin myös, että pidemmän aikavälin hyötyjä julkisen sektorin kustannuksiin olisi mahdollista saavuttaa myös turvapaikanhakijoiden ja pakolaistaustaisten työllistymistä edistämällä. Mutta tämä edellyttää hyvää, onnistunutta kotouttamista, jota karsimalla tullaan nyt tekemään karhunpalvelus tällekin tavoitteelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.59 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kuulimme taas keskustan edustaja Ketustelta painavia sanoja siitä, kuinka hallitus voisi tehdä vieläkin enemmän säästöjä kuin tällä hetkellä, jos tahtoa olisi. [Tuomas Kettunen: Miksette tee?] Muistutan nyt teitä vielä kertaalleen siitä, että olisi ollut ilo nähdä tuo teidän tahdonilmaisunne tehdä säästöjä, ajaa niitä läpi vielä hallituksessa, [Tuomas Kettunen: Miksi te ette tee sitä nyt?] silloin kun teillä oli vuosi sitten siihen mahdollisuus eduskuntavaalien jälkeen. Teidän täytyy ymmärtää, edustaja Kettunen ja keskusta noin laajemminkin, että me olemme joutuneet tekemään kompromisseja tässäkin asiassa. Eli jos meillä olisi esimerkiksi keskusta ajamassa voimal-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

lisesti säästöjä Säätytalolla yhtenä neljästä tai kolmesta hallituspuolueesta ja sen jälkeen suorittamassa sitä hallitusohjelmaa ja viemässä sitä tässä salissa eteenpäin, niin olisi helpompi saada suuria säästöjä aikaan, [Onni Rostila: Helppoa kuin heinänteko!] mutta meidän tarkoituksemme ja meidän tavoitteemme on suuremmat säästöt maahanmuutosta. [Petri Huru: Keskusta ei kannata vastuuta! Tyhjä paperi!] Me kiristäisimme ja tiukentaisimme ennestään enemmän kuin tämä hallitus, jos saisimme itse päättää. Mutta me tarvitsisimme hallituskumppaneita, ja me tarvitsisimme sellaisia puolueita, jotka ovat aidosti valmiita edistämään tällaista politiikkaa, koska teiltä ei viime kaudella kyllä hallituksessa maahanmuuton tiukennuksia tai kotouttamisesta säästämistä, kumpakaan, nähty. Päinvastoin, te lisäsitte molempien kustannuksia. [Mikko Polvinen: Uskomatonta!]

No, puhutaan nyt tästä kotouttamisesta siitäkkin kulmasta, että meidän on syytä tunnustaa, että kotouttamisen kustannukset ja sen tarve ovat suoraa seurausta siitä maahanmuuttopolitiikasta, mitä valtio harjoittaa — suoraa seurausta siitä. Nämä ovat itse aiheutettuja haasteita. Me voidaan sillä omalla maahanmuuttopolitiikallamme vaikuttaa siihen, kuinka suurta on kotouttamisen tarve, kuinka suuret ovat kotouttamisen kustannukset. Ja se on aivan selvää, että avoimien rajojen politiikka ja sitten toisaalta löyhä vaatimustaso Suomeen tultaessa tulevat molemmat edistämään ja lisäämään kotouttamisen ja kotouttamispalveluiden tarvetta, ne tulevat lisäämään kotouttamisen kustannuksia, ja ne tulevat aiheuttamaan myös näitä ikäviä maahanmuuton lieveilmiöitä eli kasvavaa työttömyyttä, koska meillä on Suomessa jopa sellaisia maahanmuuttajaryhmiä kansalaisuuksittain tai kieliryhmittäin tarkasteltuna, joiden työttömyysaste on viitisenkymmentä prosenttia, kun se suomalaisilla on 10 prosentin pintaan, ja joiden työllisyysaste voi liikkua 20—30 prosentissa. Hyvin valittavia työllisyystilastoja ja toisaalta sen myötä myös tukiriippuvuutta ja kasvavaa, lisääntyvää rikollisuutta, kuten me voimme nähdä erityisesti seksuaalirikosten kohdalla, joissa on jo huomattava yliedustus nimenomaan ulkomaalaisilla tulijoilla. Ja kun nimenomaan se maahanmuuttopolitiikka on se, mikä aiheuttaa tarvetta kotouttamiselle, kustannuksia kotouttamiseen, rikollisuutta, työttömyyttä, niin olisiko liikaa vaadittu, että me vaatisimme maahanmuutolta ja maahanmuuttajilta enemmän? Sitä tämä esitys tekee, ja siksi kannatan sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

17.02 **Onni Rostila ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kiinnitin useampaan seikkaan edustaja Kettusen puheenvuorossa huomiota. Jospa lähdetään ensiksi liikkeelle siitä, että tämän perusajatuksen hallituksen esityksessä hän hyväksyi toteamuksella, että se on keskustalle ok. No, se on aika maltillinen ilmaisu siihen nähden, kuinka isoja ongelmia tässä pyritään ratkaisemaan, mutta kiitokset silti siitä. Sitten sieltä alkoikin tulla sitä tyypillisempää oppositiopuhetta eli kritiikkiä sellaisista tekemättä jättämisistä, jotka keskusta itse hoiti viime vaalikaudella. [Petri Huru: Jätti tekemättä!] — Jätti tekemättä, ja sitten jätettiin tyhjä paperi, niin kuin kaikki hyvin tietävät. — Ja sitten sieltä todettiin, että helppoa kuin heinänteko olisi löytää sitten sitä, tätä ja tuota lisäsäästöä maahanmuutosta. Mutta jos sitä peilaa sitä taustaa vasten, että keskusta tosiaan edustaja Vigeliuksen toteamalla tavalla ei tehnyt ensimmäistäkään säästötoimenpidettä maahanmuutosta viime vaalikaudella — eikä oikeastaan sen puoleen mistään muustakaan — niin onhan tämä aika paksua puhetta sitten tulla tänne besserwisseröimään, että tuolta löytyisi vielä 50 miljoonaa, vielä kun on kysymys sellaisesta asiasta, eli tästä vastaanottojärjestelmän ja palveluiden kokonaisuudistuksesta,

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

missä on vielä selvitys kesken. Eli kyllä ensin tutkitaan ja sitten vasta hutkitaan, vaikka se voi oppositiosta kovin vieraalta tuntuakin.

No, sitten tähän varsinaiseen asiaan. Halusin muutaman sanan sanoa tuosta edustaja Bergbomin hyvin konkreettisesta ja selvästi selitetystä uudistuksesta, mikä sisältyy tähän hallituksen esitykseen, eli siitä, että jos kotouttamispalveluja käyttävä maahanmuuttaja jättää hänelle varatun palveluajan käyttämättä siitä ilmoittamatta, niin siitä voidaan sitten periä korvaus. Minä väitän, että se, että tällainen ei ole tähän asti ollut mahdollista, itse asiassa paljastaa jotain hyvin olennaista ja paljon suurempaa tästä koko järjestelmästä kuin vain sen yksittäisen detaljin, josta puhutaan. Se kuvastaa sitä, että jos ei edes tällaista alkeellista asiaa tosiaan osata taikka uskalleta vaatia siltä kotouttamistoimien objektilta niin sanotusti, niin silloinhan jotain on todella pahasti vialla järjestelmässä. On todella surullista, että edes tästä järkipäisestä uudistuksesta ei kiitosta herunut keltään opposition edustajalta.

Ja yhdyn minäkin siihen ihmettelyyn, että onko joku rikkinäinen puhelin pohjoismaisten sosiaalidemokraattien välillä vai miksi se viesti ei kulje esimerkiksi SDP:hen, että voitaisiin tehdä järkipäistä maahanmuuttopolitiikkaa niin kuin muissa Pohjoismaissa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

17.05 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Näin maahanmuuttajan näkökulmasta, mitä minä olen maailman ihmisiä tavannut ja kuullut maahanmuuttajien kertomana, kyllä hekin ovat hämmästelleet, kuten itsekkin, tätä järjestelmää, mikä on edellisten hallitusten ja varsinkin vahvasti keskustan rakentamana 2000-luvulla tullut voimaan.

Kun ajatellaan maahanmuuttajaa, joka päättää lähteä Suomeen töihin, niin hän joutuu tähän hallintohimmeliin, jossa on 58 luukun periaate, ja minä uskoisin, että jos ne, jotka tämän järjestelmän ovat luoneet, itse kokeilisivat työllistyä tämän järjestelmänsä kautta, niin voisi olla niin, että joku luukku heilläkin jäisi avaamatta. Tämä järjestelmä on kallis. Tämä nykyinen järjestelmä ei tuota työvoimaa meidän suomalaisille työmarkkinoille ollenkaan siinä tahdissa kuin on luvattu. Sen takia on hyvä myöskin muistaa, että tämä järjestelmä luo sellaista kulttuuria ympärilleen, että kun tämän järjestelmän läpi on tullut, niin on oppinut siihen, että Suomessa tarjotaan käteen tavaroita ja asioita ja rahaa, että täällä voi oleskella. Maahanmuuttaja joutuu ottamaan ihan uuden mindsetin omissa ajatuksissaan, että tässä ruvetaan nyt sitten oikeasti töihin, kun aikaa on kulunut muutama vuosi siitä, kun Suomeen on tullut työintoisena ja se työinto on lakannut tämän järjestelmäharjoituksen kautta.

Muistuttaisin keskustapuoluetta siitä, että kun tänään nostettiin perussuomalaisten tavoitteita jotenkin erikoisesti esille, että ne olisivat olleet helppoja, niin teillä oli keskustassa aikaa rakentaa tätä järjestelmää, ja niin te olette tehneetkin, ja tässä on sitten lopputulos. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

17.07 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Jos vertaillaan sitä, mitkä EU-maat panostavat kotouttamiseen eniten ja vähiten, niin tämä vaihtelee suuresti EU-maasta toiseen ja semmoista täysin objektiivista listausta ei voida tehdä. Mutta joitakin esimerkkejä voidaan antaa riippuen siitä, mitkä ovat EU-maan taloudelliset resurssit, poliittiset painotukset ja myös kulttuuriset näkökulmat. Eniten panostavia maita ovat Suomi, Ruotsi ja

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Alankomaat, vähiten taas Romania, Bulgaria ja Kreikka. Suomi ja Ruotsi ovat siellä kärjessä, ja voisi sanoa oikeastaan, että me menemme tällä Ruotsin tiellä. Nämä samat ongelmat, mitkä Ruotsissa ovat olleet jo pitkään näkyvissä maahanmuuton osalta, näkyvät nyt myöskin meillä. Kuljemme siis täysin samaa polkua, ja voisi sanoa, että meillä on vielä mahdollisuus kääntää tätä suuntaa, ja tämä hallitus ohjelmassaan nyt tulee tekemään näin.

Kaikkia palveluita ei olla lopettamassa, vaan nimenomaan tehostamassa ja järkevöittämässä. Yksi tehostamiskeino on juurikin tämä lakiesitys, jota me täällä nyt käsittelemme, eli se, että kotouttamiseen lisätään velvoittavuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

17.09 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuutosta tosiaan on mahdollista säästää, kuten edustaja Kettunen keskustasta hyvin toi ilmi. Siksi kysyn, miksi näin ei tehty viime kaudella. [Onni Rostila: Hyvä kysymys!]

Mutta maahanmuutto aiheuttaa myös kustannuksia, ja hallitusohjelmastakin löytyy yksi kohta, mihin käytetään veronmaksajien rahaa jatkossa kuusi miljoonaa euroa enemmän, suoraan liitännäinen maahanmuuttoon, ja nyt kerron sen teille: se koskee säilöönottoa. Mahdollistetaan henkilön säilöönotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ja säilöönoton jatkaminen 12 kuukauden ajan nykyisen kuuden kuukauden sijaan. Lisätään säilöönoton mahdollisuuksia vakaviin rikoksiin syylistyneille. Tällä on kuuden miljoonan euron vuosittainen vaikutus budjettiin, eli se lisää kustannuksia. Mutta sitten kritisoihte myös samassa yhteydessä, että hallitusohjelmassa ei ole löydetty säästöjä maahanmuuttopolitiikasta. [Tuomas Kettunen: Ei tarpeeksi!] Tämä on väärä käsitys, ja te tietäisitte sen, jos lukisitte hallitusohjelman B-liitteen.

Täältä löytyy esimerkiksi — voin täältä lähteä luettelemaan teille näitä yksi kerrallaan — oleskelulupamenettelyn tehostaminen, jolla saavutetaan vuodesta 25 alkaen 14 miljoonan euron säästöt kokonaisuudessaan hallituskauden aikana, ja vuoteen 28 mennessä puhutaan — jos lasken tästä nopeasti — yli 60 miljoonan euron säästöistä. Vastaanoton tiukentamisesta — tässä on sitten pitkä selostus, mitä tullaan tekemään — vuodesta 26 alkaen säästövaikutus on vuosittain 30 miljoonaa euroa, vuoteen 2028 mennessä 90 miljoonaa euroa. Valitusasioiden käsittelyn tehostamisella saavutetaan toistakymmentä miljoonaa hallituskauden aikana. Vastaanottorahan alentamisella saavutetaan yli 20 miljoonaa euroa hallituskauden aikana. Pakolaiskiintiön laskemisella saavutetaan kymmenien ja kymmenien miljoonien eurojen vaikutus hallituskauden aikana, ja sitten on vielä monia muita pienempiä toimia. Eli kyllä täällä on sellaisia maahanmuuttopoliittisia kiristyksiä, jotka myös vähentävät suomalaisille veronmaksajille aiheutuvaa kustannusta.

Mutta tämä käsiteltävä esitys kotoutumisesta ja siitä, mitä siinä sitten tapahtuu, kun Suomeen tullaan, ratkaisee sen ison kuvan: vaikutukset kuntatalouteen, vaikutukset valtiontalouteen. Keskeinen kysymys on, työllistyykö ihminen, kun hän saapuu tänne. Minkälainen se palvelujärjestelmä on? Kaatuuko hän palveluverkkojen syliin, vai meneekö hän sellaisiin palveluihin, joissa hän a) oppii kielen, b) tämän yhteiskunnan säännöt ja c) pääsee työelämään kiinni? Tämä on se, mihin kaikki fokus tässä pitää nyt laittaa — kaikki paino ja kaikki tarmo siihen, että saapuva maahanmuuttaja työllistyy, koska sitä me halutaan kaikki. Se ei ole kenenkään etu, että hän on riippuvainen veronmaksajien rahoista. Se ei ole tämän maahanmuuttajan etu, se ei ole suomalaisen yhteiskunnan etu, ei kuntien etu, ei valtiontalouden etu. Tämän takia hallitusohjelmassa on loistavia, loistavia esityksiä tähän

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

näin, joilla saavutetaan pitkällä aikavälillä merkittäviä säästöjä Suomen julkiseen talouteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Vigelius.

17.12 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Ollaanko surkealla maahanmuuttopolitiikalla luotu tilanne, jossa meidän on pakko kaataa saavilla rahaa kotouttamiseen? Tämä oli erinomainen kysymys, mikä tuli ilmi edustaja Rostilan puheenvuorossa — nimittäin se kuvastaa sitä, millaisia siteitä me luomme itsellemme tällaisella politiikalla, jossa maahanmuutto on hyvin löyhää, avoimiin rajoihin perustuvaa ja jossa ei välttämättä tulijalta uskalleta vaatia juurikaan mitään. Erityisesti humanitäärisen maahanmuuton parissa meillä on se ongelma, että kun tulija ei ole edes tullut työn perässä Suomeen vaan on tullut hakemaan turvaa tai saanut esimerkiksi toissijaista suojelua, niin häneen erilaisten vaatimusten ja velvoitteiden kohdentaminen on ajateltu ongelmalliseksi ihan moraalisellakin tasolla, ei välttämättä edes juridisella vaan moraalisella tasolla — vaatia ihmiseltä, joka saa Suomesta turvaa, että hän myös työllistyy ja kotoutuu Suomeen. Ehkä tätä omaatuntoakin on lähdetty paikkaamaan sitten sillä, että ollaan kaadettu nimenomaan sinne kotouttamispalveluihin paljon rahaa, on luotu näitä pitkiä aikoja, kun ihminen saa enemmän palveluita, kun ihminen saa jonkinlaisia erioikeuksia myös siinä palvelutarjonnassaan ja toisaalta siinä, jos hän jättää palveluita käyttämättä, suhteessa suomalaiseen samassa, heikommassa asemassa olevaan. Kuitenkin siinä kohtaa sitten, kun maahan saadaan hallitus — vihdoinkin nyt, kun perussuomalaiset ovat tässä mukana — joka alkaa viemään tällaisia kiristyksiä ja tiukennuksia ja syynäämään suurennuslasin kanssa, mitä kaikkea täällä tehdään ja mistä kaikesta täältä voisi tinkiä, alkaa demonisointi, että nyt kurjistetaan ja että tämä tulee johtamaan jengiytymiseen, väkivaltaan, huonompaan kotoutumiseen ja niin edelleen, vaikka meillä ei ole näyttöjä siitä, että olisi mitenkään erityisen tehokasta tämä suomalainen kotouttaminen tai että tämä suomalainen maahanmuuttopolitiikkakaan olisi onnistunut. Siinä kohtaa, kun me laitamme vyötä kireälle, alkaa se arvostelu: miksi te laitatte kulukuurille sen meidän kotouttamisbisneksemme, jota kunnissa harjoitetaan, jonne täältä valtiotasolta sitä rahaa kanavoidaan?

Kuitenkin semmoinen mielenkiintoinen ja oikeastaan jopa merkityksellisempi kysymys kuin se, edustaja Kettunen, mitä maahanmuutto maksaa tällä hetkellä valtion budjetissa, on se, mitä se tulee kumulatiivisesti maksamaan tulevaisuudessa, jos muutosta ei tehdä nyt sekä kotouttamiseen menevän rahan osalta että myös harjoitetun maahanmuuttopolitiikan osalta. Mikä on se kumulatiivinen vaikutus, jos maahan saapuu joka vuosi tuhansia ihmisiä, jotka työllistyvät heikosti, jotka syyllistyvät rikoksiin, ja mitä tapahtuu pitkällä aikajänteellä, kymmenien vuosien aikajänteellä, ja millaisiksi maahanmuuton kustannukset kumuloituvat esimerkiksi 2030—2040-luvulle tultaessa? Siksi on tärkeää, että hallituksessa on puolue, [Puhemies koputtaa] joka on valmis tiukentamaan maahanmuuttoa yhdessä muiden hallituspuolueiden kanssa. Muun muassa siksi perussuomalaiset ovat tässä hallituksessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

17.15 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Siinä oli hyvin ansiokas läpikäynti siitä tilanteesta, jossa me tällä hetkellä olemme. Edelleen korostan siis sitä käsittämätöntä tra-

gediaa, joka tähän maahan on luotu. Siis teit niin tai näin, aina väärin päin. Tämähän opposition puheenvuoroista paistaa. Eli jos kaadetaan rahaa massiivisesti tukiriippuville maahanmuuttajaväestöille, niin sitten siihen menee massiivisesti rahaa. Jos ei kaadeta massiivisesti rahaa, niin ilmeisesti sitten yhteiskuntarauha järkkyy, segregatio lisääntyy, rinnakkaisyhteiskunnat nousevat. Tämähän on siis aivan käsittämätön tilanne.

Siitä pääsen edustaja Kettusen hetki sitten pöntössä esittämään kritiikkiin perussuomalaisia kohtaan, että nyt ei ilmeisesti tehdä riittävän napakasti, [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] ei tehdä riittävän riuskasti, kun ei ainoastaan keskustan viime vaalikauden saamatomuus vaan keskustapuolueen pitkä linja tällaisen tilanteen aikaansaamiseksi on todella murheellista katsottavaa. [Mikko Polvinen: 16 vuotta hallituksessa!] Siis jos me lähdetään liikkeelle siitä, miten tähän tilanteeseen on tultu — tosiaan sitä niittää, mitä kylvää — niin esimerkiksi Vanhasen kakkoshallituksessa 2000-luvun alussa oli äärimmäisen löperöä maahanmuuttopolitiikkaa intohimoisesti ajanut maahanmuuttoministeri Astrid Thors. Nämä ovat teidän vahtivuorollanne tapahtuneita asioita. Kaikki nämä kulut, miljarditolkun kulut, joita nyt paikkaillaan — ja suunta hienosti muuttuu, kiitos perussuomalaisten — ovat teidän vahtivuorollanne aiheutettuja ongelmia. Tämä on täysin riidaton asia.

Kyllä hiukan peräänkuuluttaisin ymmärrystä ongelman laajuudesta ja siitä, miten me ollaan tähän pisteeseen tultu. Eihän me muuten voida tätä ongelmaa ratkaista, jos ei me nähdä niitä juurisyitä, kuten keskustan mukana olemista tällaisissa hankkeissa, hyvin haitallisissa hankkeissa tälle maalle. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

17.17 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Totta kai pitää kritiikkiä antaa opposition suunnalta perussuomalaisten linjattomuudesta, koska viime vaalikaudella jokaisessa vaihtoehtobudjetissa te olitte esittämässä nolla euroa kotouttamiseen. [Petri Huru: Ja se ei kelvannut teille!] Ja nyt, kun te olette hallitusvastuussa... Edustaja Bergbom listasi ansiokkaan listan, ja olette tehneet oikeitakin toimenpiteitä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä! — Kiitos!] mutta ovatko ne riittäviä? Onko se teidän linjanne mukaista? Sitä minä lähdin kysymään tässä keskustelussa.

Ja samaan aikaan vielä nostatan tämän aiheen esille, mikä tässä teidän lakiesityksessänne tulee esille. Te olette siirtämässä valtion vastuuta kunnille. Mitä te sanotte kunnille ja kuntien veronmaksajille, kun nythän tämä lakiesitys tarkoittaa käytännössä sitä, että kuntien veronmaksajat joutuvat jatkossa kattamaan suurimman osuuden humanitaarisen maahanmuuton kotouttamisen kustannuksista? [Petri Huru: Puhutteko te työperäisestä vai humanitaarisesta maahanmuutosta?]

No, entä hyvinvointialueet? Sinne tulee kanssa potti maksettavaksi, hyvinvointialueille tulee potti. Rahaa jää taas vähemmän siihen perustehtävien tekemiseen.

Minä vain kysyn, rouva puhemies: Tämä kaikkiko on sitä perussuomalaisten Suomi ensin -politiikkaa — se, että kuntien veronmaksajille sisällytetään hallituksen toimesta lisää kustannuksia humanitaarisesta maahanmuutosta? Eikö valtion pitäisi pikemminkin kantaa enemmän vastuuta? Ja sen takia minä esitin aikaisemmassa puheenvuorossani tuolla pöntössä teille sen, kuinka valtiovarainministeriön laskelmien mukaan esimerkiksi pakolaisten, turvapaikanhakijoiden, vastaanoton uudistamisen ja oleskelulupamenettelyn tehostamisen kautta on saavutettavissa sadan miljoonan euron säästö ja majoitustoiminta on osa tästä. Minä kysyn teiltä: ovatko nämäkin nyt matkassa vai eivätkö ole? — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian.

17.20 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tuttu kaava toistuu: hallitus toi eduskuntaan valtiolle säästöä tuovan lain, ja vasemmisto vastustaa. Tästäkään ei saa säästää, ei missään nimessä. Tällä kertaa säästöjä ei saisi kohdistaa maahanmuuttajille tarjottaviin avokätisiin kotoutumispalveluihin.

Tämä hallitus ajattelee toisin. Hallitusohjelma lähtee siitä, että kotoutumisessa aletaan painottamaan enemmän tulijan omaa vastuuta kotoutumisesta ja käytännön asioiden hoitamisesta. Nyt esitetään, että kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan kotoutumiskorvauksen maksuaikaa lyhennetään vuodella. Vähemmän viranomaisvastuuta, enemmän tulijan omaa vastuuta. Tuloksena tehokkuutta ja säästöjä.

Seuraavana säästökohteena on maahanmuuttajille tarjottava aikuistumisen tuki. Tällä hetkellä yksin tullut maahanmuuttaja voi saada tätä aikuistumisen tukea aina 25 ikävuoteen saakka. Jatkossa ikäraja olisi 23 vuotta, edelleen varsin kohtuullinen.

Hallitusohjelman toinen periaate on, että kotoutumisjärjestelmää muokataan velvoittavaksi. Jos henkilö on sopinut tapaamisen, josta aiheutuu tulkkauskustannuksia, mutta henkilö ei koskaan saavukaan paikalle, jatkossa häneltä voidaan periä maksu. Tähän saakka lasku on lähtenyt veronmaksajille.

Tällaisia muutoksia siis oppositio vastustaa. Sitä on vaikea ymmärtää.

Kotouttaminen on hyvin kallista puuhaa. Jos katsotaan pelkkää työ- ja elinkeinoministeriön sektoria, kotoutumista rahoitettiin jo tältä osin noin 197 miljoonalla eurolla vuonna 2022 — melkein 200 miljoonaa vuodessa. Kokonaiskustannukset jakaantuvat kuitenkin paljon tätä laajemmalle. Kun maahanmuuttaja tulee Suomeen, valtio on velvoitettu maksamaan kunnille ja sote-alueille kotouttamiskorvausta 2 300 euroa vuodessa seitsemän vuotta täyttäneeltä kohden ja 6 845 euroa vuodessa alle seitsemänvuotiaasta henkilöstä kohden. Tätä laskennallista korvausta maksetaan nykyisellään kolmen vuoden ajan ja kiintiöpakolaisen kohdalla neljän vuoden ajan. Lisäksi maksetaan korvauksia toteutuneiden kustannusten perusteella.

Kunnat ovat kuitenkin jo pitkään todenneet, että eivät nämäkään rahat riitä. Eikä ihme, lista kustannuksia aiheuttavista palveluista on pitkä. Pelkässä kotouttamislaissa on pykälää yli sata kappaletta. Marinin hallituksen toimesta homma vietiin niinkin pitkälle, [Puhuja naurahtaa] että jopa kaupassa käynnin avustaminen haluttiin kuntien työntekijöiden tehtäväksi. [Miko Bergbom: Ohhoh! — Joakim Vigelius: Ohhoh!] Lienee sanomattakin selvää, että tämä hallitus aikoo tällaisen järjettömyyden perua. Kotouttaminen on päästetty paisumaan varsinaiseksi kustannuspommiksi.

Arvoisa puhemies! Pelkästään tulkkauksen tuntihinta voi olla jopa 80 euron luokkaa. Vertailun vuoksi selvitin, niin samalla tuntihinnalla saa kaivinkoneen kuljettajan kera omalle pihalleen tekemään töitä. [Mikko Polvinen: Hyvä vertaus!] No, kaivurifirman kanssa yleensä saa, mitä tilaa, mutta näissä tulkkaustilanteissa voi käydä niinkin, että ajan varannut maahanmuuttaja ei saavukaan paikalle. Näin käy arviolta 5—10 prosentissa kaikista varauksista. Tulkin kulut juoksevat, ja veronmaksajien rahaa palaa taivaan tuuliin.

Entä sitten aikuistumisen tuki, jota yksin tulleille maahanmuuttajille tarjotaan aina 25 ikävuoteen saakka? Esimerkiksi Helsingin kaupunki kertoo, että aikuistumisen tukeen oikeutetulla henkilöllä on tukenaan vastuusosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja ja psykologi. Palveluita voi saada myös sähköisesti sekä ryhmätoiminnassa, ja palveluun on varattu toi-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

mipiste ja puhelinpalvelu. Kyllä moni miettii, onko tämä oikeudenmukaista. Onko meillä tällaisiin maahanmuuton all inclusive -palveluihin todella varaa? No, ei meillä ole. Siksi hallitus säästää myös näistä maahanmuuton kuluista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.25 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Sitä niittää, mitä kylvää, kyllä keskustankin se pitäisi tietää. Täällä on hyvin tuotu esille, että tässä 2000-luvun aikana, siis 24 vuoden aikana, keskusta on ollut hallituksessa 16 vuotta. Siis kaksi kolmasosaa ajasta 2000-luvulla keskusta on ollut viemässä läpi sitä politiikkaa, mitä Suomessa on harjoitettu, mukaan lukien se maahanmuuttopolitiikka, se kotouttamispolitiikka, se kansalaistamispolitiikka, rajapolitiikka, pakolaiskiintiöt, kaikki. Kahdessa kolmasosassa kaikesta, mitä Suomessa on tehty 2000-luvulla, on keskustan kädenjälki, ja nyt sitä korjataan, mutta se ei keskustalle riitä.

Haluankin siksi lukea, mitä kaikkea tällä hallituskaudella on vielä tulossa. Nimittäin ihan hiljattain eduskuntakäsittelyyn pitäisi edetä esimerkiksi seuraavia merkittäviä ja poikkeuksellisiakin raja-, maahanmuutto-, kotouttamis-, kansalaistamispolitiikan uudistuksia ja muutoksia, ehdottomasti perussuomalaisesta ja koko Suomenkin näkökulmasta erinomaisia uudistuksia:

Esimerkiksi kansalaisuuden saamisen ehtoja tullaan kiristämään, vihdoinkin, koska kun ihminen on kansalaistettu, niin sen jälkeen meidän on hyvin vaikea puuttua siihen toimintaan, että hän ei työllisty, kotoudu, sopeudu tähän suomalaiseen yhteiskuntaan. Lisäksi pysyvän oleskeluluvan saamisen ehtoja tullaan tiukentamaan, millä on hyvin samanlaisia vaikutuksia, eli me pystymme tarkemmin pitämään huolta, että ne, jotka ovat Suomeen tulleet, myös toimivat Suomessa sillä tavalla kuin me toivomme — työllistyen, itsensä elättäen, rikoksiin syylistymättä. Sen lisäksi perheenyhdistämisen ehtoja tullaan kiristämään, kansainvälisen suojelun muuttaminen väliaikaiseksi tulee etenemään, vastaanottorahaan tullaan kohdistamaan leikkauksia, ja myös tämä itärajan tilanne olennaisesti liittyy tähän kokonaisuuteen. Suomi tulee vastaamaan siihen hybridioperaatioon, mitä itärajallamme nyt nähdään Venäjän virittämänä, ja sekin tulee helpottamaan sitä taakkaa, mikä meidän vastaanotto-, kotouttamisjärjestelmälle voisi aiheutua pahimmassa tapauksessa Venäjän hybridioperaation seurauksena.

Kaikilla näillä uudistuksilla pyritään siihen, että Suomi pysyisi tulevaisuudessakin turvallisena maana, että meidän sisäinen turvallisuutemme ei järkkäisi, että meillä ihmiset tässä maassa olisivat töissä, ottaisivat vastuuta omasta elämästään ja jotta yhteiskunnan ja veronmaksajien velvollisuus ei olisi työikäisiä, työkykyisiä ulkomaalaisia elättää tässä maassa. Se on minusta oikein kohtuullinen vaatimus, ja sitä olisi pitänyt vaatia jo koko 2000-luvun ajan, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

17.28 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan jakaa vielä tarinan onnistuneesta kotoutumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan.

Siitä ei nimittäin ole vielä ihan hirveän kauaa, kun Helsingin päärautatieasemalla olin lähdössä eduskuntaviikon jälkeen kotiin Sastamalaan Pirkanmaalle, niin vastaan tuli maahanmuuttajataustainen henkilö ja hän kiitti. Hän kiitti perussuomalaisia, ja hän kiitti myös

tätä hallitusohjelmaa. Hän sanoi, että hän on täysin teidän linjanne takana — se on järkevää maahanmuuttopolitiikkaa, mitä te harjoitatte.

Tämä saattaa järkyttää monia vasemmistolaisia kuuntelijoita, mutta näin se monesti on tuolla tosielämän puolella. Kyllä maahanmuuttajat itse tietävät, mihin vastuuton ja ei-velvoittava maahanmuuttopolitiikka johtaa. Siellä on myös monesti paljon maahanmuuttajataustaisia ihmisiä, jotka ovat lähteneet kaikenlaisia hirveyksiä karkuun, ja he eivät halua nähdä sen toistamista enää täällä Suomessa. Toisaalta he näkevät, että jos he lähtevät toiseen yhteiskuntaan, joka heille on turvaa ja mahdollisuuksia antanut, niin heidän velvollisuutensa on osallistua sen yhteiskunnan toimintojen pyörittämiseen, kuten kaikki muutkin veronmaksajat tekevät. He menevät töihin, ansaitsevat palkkaa ja siten rahoittavat oman elämänsä kustannukset.

Ja hän oli oikein ylpeä siitä. Hän oli ylpeä siitä, ja hän kannatti. Että kyllä se vaan näin on, että jos näyttää siltä, että ihminen ei halua tähän yhteiskuntaan kotiutua eli a) noudattaa tämän yhteiskunnan sääntöjä ja b) myöskään mennä edes töihin, niin hän ihmetteli, minkä takia sellaisten annetaan täällä pyöriä. — No, niin ihmettelen minäkin.

Mutta onneksi tämän hallituksen maahanmuuttopoliittisten uudistusten — järkevien, yleiseurooppalaisten, jopa sosiaalidemokraattien johdolla toteutettujen maahanmuuttopoliittisten uudistusten — kautta tähän maahan ja tämän maan maahanmuuttopolitiikkaan saadaan järkeä, jossa saapuva tulija tulee tänne ensisijaisesti siten, että hän tekee täällä töitä, oppii kielen ja integroituu osaksi yhteiskuntaa ja noudattaa tämän yhteiskunnan sääntöjä. Se on jokaisen maahanmuuttajan etu — jokaisen maahanmuuttajan etu. Kaikkihan me tiedetään se, että tulijat eivät lopu, mutta tiedätkö, mikä loppuu? Veronmaksajien kyky rahoittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

17.31 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tuolta keskemältä, keskustasta, tuli vähän arvostelua, että ei tehtäisi hallituksena tarpeeksi ja perussuomalaiset eivät toteuttaisi lupauksiaan. Muistellaanpa hieman: keskusta oli hallituksessa noin 16 vuotta 2000-luvulla ja 12 vuotta pääministeripuolueena ja vihervasemmistolaisen maahanmuuttopolitiikan takuupuolue. Keskustapuolue vei suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa Ruotsin linjan suuntaan. Me tiedämme nyt julkisista lähteistä ja kokemuksesta, että Ruotsin linja jos olisi vielä Suomessakin voimissaan ja olisi päässyt niihin mittasuhteisiin, niin me olisimme kovassa hädässä. Jengiväkivalta on kasvanut ja väkivalta muutoinkin Ruotsissa siihen mittakaavaan, että sitä täällä Suomessa emme tarvitse, ja sen takia suunnan on hyvä muuttua.

Nyt kun hallitus muuttaa tätä suuntaa, niin kuulemme pientä peesausta keskustan suunnalta. Tämä on vähän niin kuin umpihangessa hiihtäisi, että hallitus muuttaa suuntaa ja keskustasta sitten liukkailla voiteilla perästä kertoo, että vähän väärin sammutettu tai vähän huonosti tehty, että oltaisiin tehty enemmän. Näytöistä se on kiinni. Keskustan näytöt on annettu. Keskusta ei tullut hallitukseen, koska tyhjä paperi. Nyt tätä johtaa tämä nykyinen hallitus, ja keskustasta hiihtää perässä ja toivottavasti hieman myös meitä vauhdittaa.

Case Lieksa: Suomessa moni kunta, niin kuin Lieksakin, oli kovasti maahanmuuton ansaintalogiikan puolella ja otti paljon näitä maahanmuuttajia omaan kuntaansa, ja puhetta oli Suomessa monessa kunnassa, että tällähän tienaa. Otetaan näitä pakolaisia, saadaan tukia, saadaan työpaikkoja, työllistetään viranhaltijoita ja työntekijöitä kunnissa paapomaan

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

sitten tätä maahanmuuttoilmiötä, ikään kuin tämä rahantulo olisi pohjaton. Liian pitkät ajat olivat tarjolla rahantuloon, koska sen pohjalta niiden töiden katsottiin kestävän pitkään, mutta niin se kolme vuottakin täyteen tulee, ja sitten voi olla Musta Pekka kädessä.

Nyt hallitus on lopettamassa tätä kotouttamisbisnestä. Nyt kuntien tehtäväksi tulee arvioida, kuinka paljon kunnalla on kantokykyä, ilman että valtio rahaa työntää. Logiikka muuttuu, ja sitä kautta politiikka vaikuttaa niin kunnissa kuin myös arjessa kuntalaisten kesken.

Haluan kiittää hallitusta ja ministeriä siitä, että hän toi tämän esityksen tänne meille eduskuntaan käsiteltäväksi, koska tämä on toiveikas esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

17.34 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Vihreän maahanmuuttopolitiikan lähtökohtana ovat ihmisoikeudet. Haluamme edistää maailmaa, jossa mahdollisimman monella on mahdollisuus muuttaa sujuvasti ja turvallisesti maasta toiseen, oli syynä sitten turvan tarve, työ, opiskelu, perhe tai rakkaus. Hallituksen maahanmuuttopolitiikan lähtökohdat vaikuttavat olevan hyvin erilaisia: [Miko Bergbom: Kyllä!] heikennetään kotoutumista, juuri sitä keinoa, jolla tänne tulleet pääsisivät paremmin työhön kiinni, saisivat paremman kielikoulutuksen mahdollisuuden, pääsisivät yhteiskuntaan osallisiksi, ja ei tulisi rikkeitä myöskään sääntöjen osalta, koska se ymmärrys yhteiskunnasta vahvistuisi, kun siihen kotoutumiskoulutukseen ja kotoutumispalveluihin olisi mahdollista päästä, ja nyt tästä juuri leikataan.

On aivan selvää, että Suomi tarvitsee tänne muuttavia ihmisiä, oli kyse sitten suoraan työhön saapuvista tai turvaa ja suojelua hakevista henkilöistä. Valtiovarainministeriön arvion mukaan pelkästään julkinen talous vaatii 40 000 nettomaahanmuuttajaa vuosittain. Näiden maahanmuuttajien saapuminen Suomeen ei ole lainkaan itsestäänselvää, kuten ei myöskään heidän kotoutumisensa ja sopeutumisensa suomalaiseen yhteiskuntaan ilman tarvittavaa tukea. Tätä tukea kunnat ovat antaneet, ja nyt kuntien mahdollisuutta sitä tehdä heikennetään.

Tällä viikolla eduskunnassa on käsitelty myös esitystä kolmen kuukauden palautussäännöstä. Myös se kertoo siitä ilmapiiristä, jossa hallitus näitä päätöksiä tekee, vaikka meidän työnantajat hyvin selkeästi kertovat, että sekä ammatillisten että korkeiden osaajien osalta tarvittaisiin pidempi aika työllistymiseen ihan meidän kantaväestönkin osalta.

Jos todella haluttaisiin nopeuttaa maahanmuuttajien kotoutumista, niin kuin täällä puheenvuoroissa jonkun verran on kerrottu, tämä hallitus tekisi esityksiä maahanmuuttajien palveluiden saatavuuden parantamisesta, lyhentäisi odotusaikoja, panostaisi osallisuuteen, purkaisi rasismia yhteiskunnassa. Jos halutaan, että maahan muuttaneet pääsevät töihin saman tien, poistetaan sieltä karenssit, jotka tällä hetkellä estävät heti maahantulon jälkeen työllistymisen. Taataan, että jokainen pääsisi kielikoulutukseen heti maahan tultuaan — jokainen, myös ne, jotka työllistyvät, pääsisivät kielikoulutukseen. Nyt jonot ovat pitkiä. Olen tavannut tässä ihan lähiaikoina ihmisiä, jotka ovat seitsemän vuotta olleet Suomessa eivätkä ole saaneet kielikoulutusta, ihmisiä, jotka ovat olleet 14 vuotta Suomessa yrittäjinä eivätkä ole päässeet kielikoulutukseen, ja ihmisiä, jotka ovat saaneet alkeiskurssin, ovat väitöskirjatason ihmisiä ja haluaisivat oppia kunnollisen suomen kielen mutta ovat saaneet alkeiskurssin kielestä eivätkä pääse osallistumaan yhteiskuntaan niin kuin haluaisivat.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Sitten tässä toinen esitys koskee maahanmuuttajataustaisten nuorten aikuisten tarvitsemaa erityistä tukea. Tähän aikuistumisen tukeen ikäraja on ollut 25 vuotta, ja nyt sitä lasketaan 23 vuoteen. Tämä uudistus on ehtinyt olla hyvin vähän aikaa voimassa. Se tehtiin viime hallituskaudella vuonna 20, ja näin nopealla syklillä lyhytjänteisesti ei ole pystytty tämän lain vaikuttavuutta ollenkaan arvioimaan. Tästä esityksestä saatavat säästöt ovat myöskin aivan minimaaliset, ja kyllä haluan kysyä, että jos tällä ei saada säästöjä ja tällä heikennetään sitä integraatiota, jonka puolesta tekin olette puhuneet, niin minkä takia teette tällaisia säästöesityksiä, jotka eivät ole säästöjä ja jotka kohdistuvat vain yhteen väestöryhmään. Sanokaa se suoraan. [Miko Bergbom: Koska se on järkevää!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

17.38 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on takanamme yli 30 vuoden täysi epäonnistuminen maahanmuuttopolitiikassa. Tämä näkyy muun muassa maahanmuuttajien matalassa työllisyysasteessa, maahanmuuttajataustaisten oppilaiden huonoissa Pisa-tuloksissa ja maahanmuuttajanuorten rikollisuudessa. Edellinen hallitus lisäsi entisestään ongelmia höllentämällä maahanmuuttopolitiikkaa monin tavoin.

Suomen perinteiset valtapuolueet median ja tiedostavan eliitin säestämänä ottivat 1990-luvulla ihanteekseen silloisen Ruotsin avoimen maahanmuuttopolitiikan kopioimisen. Leväperäisestä pysyvien oleskelulupien ja kansalaisuuksien jakamisesta, löysästä perheenyhdistämispolitiikasta, anteliaista sosiaalietuuksista ja maahanmuuttajien kannustamisesta elämään kotimaisen, oman kulttuurinsa mukaisesti tuli se punainen lanka. Ja mitä tällä saimme? Tuloksena tästä valitusta linjasta saimme yhden OECD-maiden korkeimmista työllisyysaste-eroista maassa syntyneiden ja ulkomailla syntyneiden välillä.

Suomi on eriytynyt pohjoismaisesta linjasta. Olemme olleet viimeinen Pohjoismaa, joka ei ole ajanut tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa. Nyt tämä suunta muuttuu. On sekä maahanmuuttajien etu että suomalaisten etu, että näiltä maahan tulevilta vaaditaan kotoutumisen suhteen enemmän.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian.

17.40 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että meillä on edustaja Heinäluoman kanssa täysin eri käsitys tehokkaasta kotouttamisesta. Jos ihminen voi odottaa vuositolkulla kotouttamisputkessa, että valtio tulee hänet kotouttamaan, niin ei se ole hullu, joka pyytää. Hullu on se, joka maksaa, eli tässä tapauksessa valtio.

Mikään määrä veronmaksajien rahaa tai mikään määrä kotouttamisvuosia ei tule auttamaan, jos henkilö itse ei halua kotoutua. Siitä meillä on jo aivan tarpeeksi näyttöä. Siksi ratkaisu ei voi olla lisää rahaa ja lisää valtion vastuuta. Päinvastoin valtiovetoisuutta pitää vähentää ja tulijoiden omaa vastuuta lisätä. Tällainen ajatus on demareille täysin vieras: oman vastuun lisääminen ja valtion menojen säästäminen torjutaan aivan jokaisella sektorilla, nyt myös maahanmuutossa.

Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että mikä teitä, vihervasemmisto, oikeasti vaivaa. Nyt meillä on käsittelyssä asia, jonka mukaan tätä kotouttamiskorvausta laskettaisiin kolmesta vuodesta kahteen vuoteen, ja tämä on teille aivan mahdoton ajatus. Siis miten te suhtaudutte maahanmuuttajiin, minkälaisia ennakko-oletuksia teillä on heistä? Kun suomalaiset läh-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

tevät ulkomaille, niin ei me sinne saavuta jonnekin kotouttamisputkeen, jossa me viivytään kolme vuotta ja sitten aletaan miettimään, että mitä tässä tehtäisiin: ”No, ei me vielä kään olla integroiduttu tähän yhteiskuntaan tai sopeuduttu tai kotouduttu, me tarvitaan vielä vuosi lisää tulkkauspalveluita ja niin edelleen.” Ei se tällä tavalla mene. Miten te voitte ajatella, että maahanmuuttajat olisivat tämmöisiä ihmisiä, jotka eivät kahden vuoden jälkeen olisi pystyneet kotoutumaan tähän yhteiskuntaan, että voisivat tehdä töitä tai olla opiskelemassa tai mitä ikinä tahansa?

No, omasta kokemuksestani voin sanoa, että tunnen erään maahanmuuttajan ihan älytömän hyvin, hän on minun kumppanini. Kun hän tuli Suomeen, niin hän ei ollut semmoinen lellikki, minkälaisena tahdotte maahanmuuttajat nähdä. Hän tuli Suomeen opiskelemaan, hän alkoi kieltä oppimaan, hän läpäisi kielitestit — muuten kertoi, että näillä kielikursseilla, mihin edustaja Hopsu viittaa, että niille ei pääse, on koko ajan kursseja vapaana ja ihmisiä peruuttaa tuloaan, haetaan lisää osallistujia. Hän on nyt laittanut kansalaisuus-hakemuksen sisään, on ollut töissä jo useamman vuoden kovassa firmassa. Kyllä nämä maahantulijat itse kotoutuvat, kun heille itse annetaan vastuuta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.43 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Tahdon nyt edustaja Hopsulle, joka ehti jo poistua, todeta, että eihän Suomi tarvitse tänne ihmisiä, joita meidän täytyy elättää, siis jotka suomalaiset veronmaksajat tulevat elättämään sosiaaliturvan kautta. Emmehän me tarvitse siis ihan tosiasiallisesti Suomeen ulkomailta ihmisiä, jotka työllistyvät heikosti, jotka ovat tuista riippuvaisia ja jotka syyllistyvät täällä pahimmillaan jopa rikoksiin, siis jopa väkivaltarikoksiin, henkirikoksiin. Ihan tosiasiallisesti on niin, että me emme tarvitse tällaista maahanmuuttoa.

On itse asiassa ollut perinteisesti niin, siis vuosikymmenien, itse asiassa vuosisatojen ajan, että valtioiden tai valtiollisten instituutioiden on ollut mahdollista vaikuttaa siihen, kuka pääsee tietyn rajatun alueen sisälle, päästetäänkö vai eikö. Aina on pyritty rajoittamaan sitä, koska on huomattu, että tällaiset ilmiöt tuovat mukanaan vapaamatkustajat ja toisaalta pahantekijät. Ja sen takia maahanmuuttopolitiikka on yksi niistä keinoista ja työkaluista, joita valtiolliset toimijat ovat ottaneet ajan saatossa käyttöönsä ja yleensä vielä kiireän maahanmuuttopolitiikan juuri siksi, että on voitu torjua näitä ilmiöitä.

Se yritys- ja elinkeinosektori, johon edustaja Hopsu viittaa: Eihän sekään halua tänne ihmisiä, jotka entisestään vain tulisivat rasittamaan nimenomaan yrityksiä ja toimeentulevia palkansaaajia, koska he joutuvat maksamaan omista palkoistaan ja oman yrityksensä tuloksesta kaiken sen sosiaaliturvan, joka sitten kohdennetaan kotouttamispalveluihin tai sitten toimeentulotukeen tai vastaaviin etuuksiin. Ei se yrityssektoriakaan tarvitse näitä ihmisiä, koska nämä ihmiset eivät ole työvoimaa, ja se työvoimaongelmahan on se, mistä yritys- ja elinkeinosektori puhuu — ei siitä, että he haluavat ihmisiä tänne heidän itsensä elätettäväksi.

Kun tuodaan esille tämän hallituksen maahanmuuttopolitiikka, niin on hyvä huomata, että sen keskeisimpiä tehtäviä on tehdä maahanmuuttopolitiikasta vastuuttavampaa ja velvoittavampaa, siis tulijan itsensä kannalta. Kun taas esimerkiksi vihreiden politiikkaa olen seurannut tässä joitain vuosia, ja jotkut minua vanhemmat vuosikymmeniä, niin se on täysin päinvastaista. Se ei halua asettaa vastuuta, eikä se halua myöskään velvoittaa. Ihan jo viime kaudella yhtäkkiä, kun meillä oli täällä turvapaikanhakijoita, jotka ovat siis laitto-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

masti maassa — siis saaneet kielteisiä päätöksiä ja jotka olisi pitänyt poliisin ja viranomaisten poistaa maasta — vihreät esittivät, että mitäpä jos laillistettaisiin nämä laittomasti maassa oleskelevat, useitakin kielteisiä turvapaikkapäätöksiä saaneita ihmisiä. Luojan kiitos punavihreä hallitus ei lähtenyt tätä edistämään. Mutta kyllä meistä jokainen ymmärtää, että tällaisilla esityksillä flirttaileminenkin edesauttaa sitä, että Suomeen hakeutuu enenevässä määrin ihmisiä, jotka eivät tule tänne työn perässä, vaan näkevät mahdollisuuksia nimenomaan tulla elämään suomalaisella sosiaaliturvalla ja kaikella sillä, mitä me vapaaehtoisesti ihmisille tarjoamme. Minäkään en halua lähtökohtaisesti syyttää näitä tulijoita siitä, että he käyttävät järjestelmäämme, [Puhemies koputtaa] vaan tätä järjestelmää, joka mahdollistaa hyväksikäytön.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

17.47 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Vihreiden edustaja Hopsu haukkui aika lailla tämän hallituksen esityksen, jolla pyritään tehostamaan kotoutumispalveluita ja säästämään suomalaisten veronmaksajien rahaa. Mutta kun haukkuu tämän hallituksen vaihtoehdon, niin sitten pitää myös asettaa vertailtavaksi heidän tarjoamansa vaihtoehto. Ja jotta tästä keskustelusta saadaan järkevää, niin haluankin nostaa hieman muutamia esimerkkejä siitä, mitä vihreät esittävät omassa vaihtoehdossaan, heidän maahanmuuttoliittisessa ohjelmassaan.

Ihan ensimmäisenä siellä on tietenkin pakolaiskiintiön nostaminen 3 000 henkilöön, siis kahden ja puolen tuhannen ihmisen lisäys vuositasolla nykytilanteeseen. En tiedä, mistä rahat siihen löydetään, mutta ehkä jostain.

Sitten näitä ehkä laajempia: EU:n sisäiset siirrot tämmöisillä niin sanotuilla solidaarisuusmenettelyillä esimerkiksi Kreikasta. Sieltä tietenkin Suomen pitää ottaa vastaan hädänalaisia. Ja sitten on tämän järjestelmän ihan perustavanlaatuisia muutoksia. Eli on tämä möinenkin kirjaus: ”Turvapaikkaprosessille tulee asettaa kohtuullinen käsittelyaika, jonka ylittyessä hakijalle tulee myöntää oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä.” Mitä tämä siis tarkoittaa? Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka henkilö ei olisi turvapaikan tarpeessa, niin jos tämä prosessi jostain syystä on jumiutunut — kuten esimerkiksi siitä johtuen, että on niin paljon tulijoita — niin vaikka hänellä ei olisi siis mitään turvapaikkaan oikeuttavaa syytä, niin hänelle se pitää myöntää, koska prosessissa on kestänyt niin kauan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Tämä on aivan siis... En minä pysty sanomaan mitään.

”Aikuisten säilöönoton enimmäisaikaa” pitää lyhentää. Siis hallitusohjelmassa, rouva puhemies, on kirjaus nimenomaan tästä säilöönotosta, joka liittyy siis siihen, että yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisten ihmisten, jotka saattavat aiheuttaa vaaran muille yhteiskunnassa, säilöönottoaikaa pidennetään. Vastaavasti vihreät haluavat, että tätä säilöönottoaikaa lyhennetään. Tätäkään minä en ymmärrä siis alkuunsakaan. Totta kai se on päivänselvä asia, että jos ihminen on vaaraksi muille ympäristössään, niin kyllä sitä toimintaa silloin on pakko pystyä myös lainsäädännöllisiin toimin ja keinoin rajoittamaan viranomaisten toimesta.

Sitten: ”Ensimmäisen oleskelulupahakemuksen päätös ei saa vaikuttaa jatkohakemuksen lopputulokseen, vaan uusilla perusteilla tehdyt hakemukset on käsiteltävä itsenäisesti.” Tämä mahdollistaisi automaatin, jossa hakemuksia voisi tehdä uudelleen, uudelleen ja uudelleen loputtomasti. Tämä on vähän vastaava kuin mekanismi, josta todetaan näin: ”Annetaan turvapaikanhakijoille oikeus työskennellä heti heidän saavuttuaan Suomeen eli

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

poistetaan karenssiajat. Poistetaan karenssi myös siinä tapauksessa, jos hakija jättää uuden turvapaikkahakemuksen kielteisen päätöksen jälkeen.” Hetkonen, mitä tämä tarkoittaisi? Käytännössä se tarkoittaisi tätä: Meillä on erilaista maahanmuuttoa, kuten kaikki suomalaiset tietävät. Meillä on turvapaikkamaahanmuuttoa, sitten meillä on ihan puhtaasti elintasosiirtolaisuuteen perustuvaa maahanmuuttoa, jossa pyritään — ymmärrän yksilön näkökulmasta — vaihtamaan sellaiseen maahan, jossa on parempi elintaso, ja sitten meillä on työperäistä maahanmuuttoa. Tässä turvapaikanhakijaväylä, yksi maahanmuuton väylä, avattaisiin työperäiselle maahanmuutolle ikään kuin ohituskaistana. Siinä ohitettaisiin siis esimerkiksi saatavuusharkinta. Siinä ohitettaisiin kaikki työperäisen maahanmuuton prosessit. Eli toisin sanoen ihminen voisi sanoa, että hän hakee turvapaikkaa Suomesta, ja sitten hän tulisikin sitä kautta työskentelemään.

Ja siis nämä ovat ihan vain murto-osa, rouva puhemies, vihreiden esityksistä. Minä otin nyt tästä ihan vain muutaman noston. Nämä ikään kuin kuvaavat sitä, kuinka laajalla tavalla he haluaisivat muuttaa tätä koko suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa jo nykyisestä, jossa on merkittäviä ongelmia, joita hallitusohjelmassa korjataan.

Kun täällä tullaan kritisoimaan, että nyt kyllä heikennetään kotoutumisen palveluita ja tälläkö nyt sitten säästetään rahaa, niin kyllä herää se kysymys, millä tavalla vihreät ovat sitten ajatelleet tämän oman maahanmuuttopoliittisen vaihtoehdonsa, jossa a) tulijalta ei edellytetä juuri yhtään mitään, b) kielteisen päätöksen saatuaan voi jättää kuinka monta kertaa tahansa uusintahakemuksen, c) voi tulla ikään kuin työperäisenä maahanmuuttajana turvapaikkaprosessia ja turvapaikkaväylää pitkin Suomeen. Kyllähän se tavallaan loisi aivan uskomattomat houkuttimet järjestelmän väärinkäytölle, ja tällaista ei pidä sallia.

Katson, että tältä osin hallituksen linja on oikea. Se on ihan jokaisen maahanmuuttajan kin etu, että kun hän tulee Suomeen, niin hänelle tarjotaan sellaiset palvelut, jossa a) hänelle opetetaan, minkälaiset säännöt tässä yhteiskunnassa on, b) hänelle tarjotaan mahdollisuus oppia kieltä — edustaja Tynkkynen kuvasi, että mahdollisuuksia tälläkin hetkellä esimerkiksi Helsingissä on, koska vapaita aikoja on paljon, kielen oppiminen on aivan avainasemassa — ja c) hänelle mahdollistetaan pääsy työmarkkinoille. Ja sitten on tietenkin turvapaikkaprosessi toisena kysymyksenä.

Kun tavallaan asetetaan vaihtoehtoja punnittavaksi, on hyvä tietää, minkälainen vaihtoehto vihreillä on tarjota. Ja se vaihtoehto ei olisi Suomelle hyväksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä edustaja Vigeli-
lius.

17.52 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! En malta olla kommentoimatta itsekin tätä vihreiden linjaa, koska he ovat nyt äänekkäästi vastustaneet tämän hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa, kotouttamis-, turvapaikka-, rajapolitiikkaa — itse asiassa liki kaikkea politiikkaa, mitä tämä hallitus on ajamassa.

Vihreäthän ovat paitsi edelliskaudella myös jo pidemmän aikaa Suomessa olleet ajamassa ehkä koko meidän eduskunnan puoluekentän löperöintä maahanmuuttopolitiikkaa, siis rajatonta maahanmuuttopolitiikkaa ja rajatonta sosiaaliturvatuuksien käyttöä esimerkiksi vastikkeettoman sosiaaliturvan muodossa. Vihreät ovat ajaneet ihan hiljattainkin esimerkiksi pakolaiskiintiön kasvattamista, ja meidän täytyy ymmärtää, että ei pakolaiskiintiö, vaikka se kohdentuu kyllä hädänalaisille ihmisille, todennetusti hädänalaisille, mikään erityisen tehokas keino ole saada Suomeen työvoimaa, koska myös kiintiöpakolaisina Suo-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

meen tulleilla on keskimäärin alhainen työllisyysaste ja työllistymisaste, ja toisaalta myös kotouttamisen muilla mittareilla se kotoutuminen ei ole erityisen onnistunutta.

Vihreät ovat esittäneet laittomasti maassa oleskelevien laillistamista viime kaudella mutta jo sitä aiemminkin puhuneet valtavasti erityisesti viranomaisten suorittamia pakkopalautuksia vastaan. Eli kun ihminen on käynyt koko sen turvapaikkavalituskierron läpi ja on todettu, että nyt on aika palata takaisin kotiin, et ole turvan tarpeessa eikä sinulla ole lupaa jäädä Suomeen, niin siinäkin kohtaa on vihreitä toimijoita noussut pystyyn seisomaan lentokoneessa ja alkanut räyhäämään ja sillä tavalla estänyt pakkopalautuksen, jonka poliisi olisi halunnut viedä loppuun asti.

Kotouttamisen vastaanottorahaan liittyvien hallituksen ajamien tiukennusten vastustaminen on hyvä esimerkki siitä, millaista politiikkaa vihreät ajavat. Sen lisäksi vihreäthän ovat myös tässä itärajan tilanteessa osoittaneet toistaiseksi ehkä kaikista kielteisimpiä kantoja hallituksen pyrkimyksiin vastata tähän Venäjän hybridioperaatioon, jossa turvapaikanhakijoita kehitysmaista masinoidaan ja orkestroidaan meidän itärajallemme. Meidän täytyy ymmärtää, että Venäjä käyttää nimenomaan tätä painostamiskeinona osin juuri näiden julkistalouden kustannusten kautta Suomea vastaan tietäen sen, että humanitäärisen maahanmuutto, sen kustannukset, on ongelmallinen asia meille, ja jos sitä ongelmaa pystyy edistämään esimerkiksi tällaisilla itärajan operaatioilla, niin sillä aiheutetaan Suomelle paitsi kustannuksia myös kiristyvää ilmapiiriä, polarisaatiota, koska suomalaiset eivät halua tällaista ilmiötä omien rajojensa sisään. Osin siitäkin syystä maassa on tällä hetkellä hallitus, jossa perussuomalaiset pääsevät kiristämään sitä löperöä politiikkaa, jota Suomessa hyvin, hyvin pitkään ajettiin.

Vielä ei tällä kaudella saada kaikkea valmiiksi, mutta toivottavasti tulevaisuudessa perussuomalaiset pääsevät yhä useampiin hallituksiin kiristämään koko Suomen suuntaa maahanmuuttopolitiikassa, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että myös muut puolueet lähtevät intohimoisesti ja kunnianhimoisesti tähän tavoitteeseen mukaan eivätkä vain räksytä oppositiosta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 5/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Keskustelu

14.49 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön, jonka pohjana on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta. Esitys koskee EU:n digimarkkina-asetusta ja sisältää ehdotukset tarvittavaksi kansalliseksi lainsäädännöksi.

Kyseessä on jäsenvaltioissa sellaisenaan sovellettava asetus. Täydentävän sääntelyn määrä varmistaa, että kansallisten viranomaisten toimivaltuudet ovat selkeät ja riittävät asetuksen täytäntöönpanosta vastaavan Euroopan komission avustamiseksi ja asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Esityksen mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimisi keskitettynä kansallisena yhteysviranomaisena digimarkkinasäädökseen liittyvissä asioissa sekä voisi salassapitosäännösten estämättä vastaanottaa digimarkkinasäädöksen artikloissa tarkoitettuja tietoja muilta kansallisilta viranomaisilta ja luovuttaa niitä Euroopan komissiolle.

Lisäksi lakiin lisättäisiin säännökset Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimimisesta komissiota avustavana viranomaisena digimarkkinasäädöksen nojalla tehtävillä tarkastuksilla ja markkinatutkimuksissa sekä markkinatutkimuksen aloittamista koskevan pyynnön tekijänä.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella talousvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Digimarkkina-asetuksen tavoitteena on turvata kilpailun säilyminen digitaalisilla markkinoilla estämällä markkinoiden keskittyminen vain kaikkein suurimpien alustayritysten haltuun. Asetuksella asetetaan velvoitteita EU:n sisämarkkinoilla niin sanotussa portinvartija-asemassa toimiville suurimmille alustayrityksille sekä kielletään kyseisiltä portinvartijoilta tiettyjä epäoikeudenmukaisia ja markkinoiden keskittymiseen johtavia menettelyjä. Asetuksen tavoitteena on myös varmistaa sisämarkkinoiden toimivuus yhtenäisen sääntelyn avulla ja estää kansallisista keskenään poikkeavista sääntelyratkaisuista seuraava sääntelyn hajautuminen.

Asetus on sellaisenaan velvoittavaa oikeutta, eivätkä jäsenvaltiot saa antaa asetuksen kanssa ristiriidassa olevaa tai päällekkäistä sääntelyä. Asetusta täydentäviä kansallisia säännöksiä tarvitaan kuitenkin sen varmistamiseksi, että kansallisten viranomaisten toimivaltuudet ovat selkeät ja riittävät.

Talousvaliokunta pitää perusteltuna, että Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin lisätään uusi 1 b luku, jossa säädetään viraston digimarkkina-asetukseen liittyvistä tehtävistä. Uusilla tehtävillä on luontainen liityntä viraston toimialaan, joten ratkaisu on tarkoituksenmukainen. Kansallisen keskitetyn viranomaisen asema varmistaa sujuvaa tiedonkulkua ja tehtävien selkeää koordinaatiota.

Digimarkkina-asetuksen täytäntöönpanossa kansallisten viranomaisten rooli rajoittuu komissiota avustaviin toimenpiteisiin. Kilpailu- ja kuluttajavirastolle aiheutuva työmäärä riippuu komission tieto- ja avustuspyyntöjen määrästä sekä kolmansien osapuolien virastolle ilmoittamista portinvartijoiden käytäntöjä ja käyttäytymistä koskevista tiedoista. Valiokunta korostaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston riittävien resurssien turvaamista myös nyt säädettävien uusien tehtävien hoitamiseksi.

Mietintö on yksimielinen.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

14.52 Timo Harakka sd: Puhemies! Tämä on tärkeä osa kansallista täytäntöönpanoa tässä äärimmäisen keskeisessä datamarkkinoita säätelevässä laissa. Nyt päättyvällä kaudella komissio pani liikkeelle viisi suurisuuntaista digitaalisten markkinoiden ja datatalouden sääntelyhanketta, joista voi ehkä sanoa, että tämä DMA eli digitaalisten markkinoiden säädös on ehkä kaiken tämän pohja, koska siinä on tunnistettu se erityisesti digitaalisiin markkinoihin liittyvä keskittymisvaikutus, tällainen oligopoli, josta ehkä parhaiten kertoo se, että analyysin mukaan tämä lainsäädäntö portinvartijoiden osalta koskee kuutta suur yritystä, voisi kai sanoa megayritystä, jotka ovat Alphabet eli Google, Amazon, Apple, ByteDance eli TikTok, Meta ja Microsoft. Tältä osin on käynyt ilmi, että kilpailulainsäädäntö on aivan välttämätön työkalu, toki sellaisenaan riittämätön, ja siksi tämä portinvartijalainsäädäntö on välttämätön. Hyvä esimerkki tuoreesta kilpailupäätöksestä on se, että komissio määräsi Apple-yhtiölle 1,8 miljardin euron sakot sen tähden, että Spotify ei ollut täysin kilpailukykyisessä tilanteessa yhtiön omaa Apple Music -musiikkipalvelua vastaan. Voidaan siis todeta, että tämä on kaikissa Euroopan maissa ja koko Euroopan tasolla merkittävä uudistus, ja silloin tietysti sillä, kuten useilla muillakin datatalouden sääntelyhankkeilla, on kansallisia vaikutuksia.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on tässäkin asiassa luontevasti se kansallinen viranomainen ja yhteyspiste eurooppalaisiin toimijoihin, ja tämän takia kiitän erityisesti valiokunnan puheenjohtajan aivan viimeisiä virkkeitä siitä, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston resursseista täytyy pitää huolta. Tämä oli aikaisempi viestini myöskin ministeri Satoselle, jonka alaisuudessa KKV toimii. Siellä jo nyt on nähty se, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston resurssit ovat täysin riittämättömät ottaen huomioon sen, miten välttämätöntä, tärkeää työtä se tekee kilpailun edellytysten edistämiseksi ja tässä datataloudessa ja digitaalisessa taloudessa, jossa vallankäyttö myöskin pienemmillä alustoilla saattaa johtaa vastaaviin torppariasetelmiin kuin näitten mega-alustojenkin sovelluspalveluissa toimivien osalta. Siksi on ehdottoman tärkeätä, että KKV:n resursseista pidetään erityistä huolta ja että ne eivät joudu valtiontalouden säästöleikkurin kohteeksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

14.56 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan kansallisen lainsäädännön päivitystä asetuksen vaatimuksen mukaiseksi, ja tosiaan talousvaliokunta katsoi sen tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

Digimarkkina-asetuksen päätavoitteena on turvata kilpailu digitaalisilla markkinoilla estämällä markkinoiden keskittymistä suurimmille alustayrityksille, ja itse asiassa tässä kollegat Harakka ja Puisto juuri näin totesivatkin. Tämä sisältää tiukkoja vaatimuksia näille yrityksille ja kieltää tietyt epäoikeudenmukaiset käytännöt. Asetus on suoraan velvoittavaa oikeutta, mutta kansallista sääntelyä tarvitaan varmistamaan selkeät toimivaltuudet ja riittävä tuki Euroopan komissiolle asetuksen täytäntöönpanossa. Mietinnössä todellakin mainitaan myös Kilpailu- ja kuluttajaviraston uusista tehtävistä asetuksen puitteissa ja korostetaan viraston resurssien tärkeyttä uusien tehtävien hoitamisessa.

Tämä käytiin perusteellisesti läpi talousvaliokunnassa ja vietiin tosiaan yksimielisesti läpi.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

14.57 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kiitos talousvaliokunnan puheenjohtajalle ja edustajille.

Tämän asian keskeisyys nyt ei varmasti kellekään ole epäselvää, mutta olisin ehkä laittanut katseita vielä vähän enemmän tulevaan: kun eduskunnassakin nyt ollaan, ihan oikein, käsitelty EU:n avaintavoitteita, niin samaan aikaan meidän pitää tämän lisäksi katsoa vielä eteenpäin tulevaa Eurooppaa ja tulevaa maailmaa, esimerkiksi data-asetusta, ja tässä me ollaan niin monenlaisen regulaation keskellä, että meidän pitää ymmärtää, miten me luomme sitä suhteellista kilpailukykyä Euroopalle ja suomalaisille yrityksille. Tämä, yllätys yllätys, liittyy myös vihreään siirtymään, koska sitä kautta, kun me teemme datan jakamista, me myös tehostamme ja parannamme puhdasta tai vihreää siirtymää — miten sitä haluaakaan kutsua.

Oikeastaan tietysti toivoisin nyt valtioneuvostolta ja vastuuministeriöltä sitä, että me katsoisimme hyvissä ajoin näitä mahdollisuuksia Suomelle, koska tämä läpileikkaa teollisuutta, tämä läpileikkaa palvelusektoria, aivan kaikkea, niin kuin edustaja Harakka tuossa kuvasi tämän maailman nykyisen tilanteen, jossa muutama jättiläinen tekee sen, mitä mekin tietysti haluaisimme tehdä, ja niin kauniisti kuin me puhumme tästä tasaisesta pelikentästä, niin sitä voisimme nyt yhdessä tasoittaa.

Eli kiitos talousvaliokunnalle, ja toivottavasti siellä ministeriössäkkin katsottaisiin, miten me kootaan nyt yksityinen ja julkinen suomalainen ja pohjoismainen sektori yhteen ja tuodaan niitä aitoja ratkaisuja liittyen nyt tulevaan data-asetukseen, joka tulee muuttamaan erittäin paljon maailmaa ja toivottavasti Eurooppaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Puisto, olkaa hyvä.

14.59 Sakari Puisto ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ja kiitokset edustajille hyvistä puheenvuoroista. Tässä on todellakin kyseessä merkittävä uudistus, tämä digimarkkina-asetus EU:n tasolla. Me ei tietenkään valiokuntana siihen itse asetuksen sisältöön puututtu millään tavalla, eli meillä on se täytöntöönpano ja kansalliset toimenpiteet, mitkä nimenomaan koskevat kilpailu- ja kuluttajaviranomaista, ja on todellakin tarpeen, että siinä on myös tarpeelliset resurssit toimeenpanna näitä erilaisia vaatimuksia. Mutta tähän on tietysti hyvin merkittävä asia. Tämä liittyy juuri näihin ydinalustapalveluihin — siis mitä ovat erilaiset verkkoyhteisöpalvelut ja hakukoneet, selaimet, monenlaiset asiat — ja niillä on hyvin suuri vaikutus nykyisenkaltaisessa taloudessa ja vaikutusvalta myös kuluttajiin.

Ajattelen itse myös, että tässä EU-vaikuttamisessa tulevaisuuden kilpailukyky tulee kylä olemaan aivan avainasemassa. Samalla näillä teknologioilla, mistä juuri puhuttiin, on myös sitä kilpailukykyä edistävää vaikutusta. Eurooppahan on jäänyt jälkeen tässä aika pahastikin, vaikka ajattelen, että myös Suomessa itse asiassa meillä on aika paljonkin potentiaalia tällaisilla erilaisilla uusilla teknologia-alueilla, mitkä liittyvät myös fintech-yrityksiin ja vastaaviin.

Tässä ehkä päällimmäiset. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Harakka, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

15.00 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Oikeastaan vielä lisäisin pari näkökohtaa näihin ansiokkaisiin aikaisempiin puheenvuoroihin.

Ensimmäinen on tietysti se, että samalla kun kiinnitämme huomiota tähän kaikkein suurimpien alustojen kohtuuttomaan markkinavaltaan, niin kannattaa ehkä huomata, että tässä datataloudessa ja digitaalisessa taloudessa, jossa kaikki toimijat ovat tietyllä tavalla riippuvaisia myöskin vähän pienemmistä alustoista, Kilpailu- ja kuluttajaviraston normaalin kilpailulainsäädännön puitteissa pitäisi pystyä puuttumaan epäterveisiin toimintatapoihin. Jokaisessa Euroopan unionin maassa on tällaisia kansallisia alustoja, joissa välitetään kiinteistöjä, välitetään työpaikkoja, myydään käytettyjä tavaroita ja niin edelleen. Niillä saattaa olla kohtuuttomia ehtoja omille alihankkijoilleen, ja tällä tavalla se hidastaa ja hankaloittaa ensinnäkin muiden toimijoiden markkinoille pääsyä, jos ne saavat sen ikään kuin digitaaliseen talouteen jokseenkin luonnonlainomaisesti kuuluvan keskittymisen, ja siten se myöskin ehkä aiheuttaa alihankkijoille kohtuuttomia ehtoja.

Toinen tärkeä seikka tuotiin tässä esiin, joka on juuri se, millä tavalla laajemmin suomalaisen teknologian kilpailukyvyistä huolehdittaisiin Euroopan unionin puitteissa. Siltä osin kuin Euroopan unioni on vielä asiassa jäljessä suurvaltoja, Kiinaa ja Yhdysvaltoja, niin sekä sääntelyn ansiosta että suomalaisen innovaatiopolitiikan, suomalaisen fiksun sääntelyn ja myöskin jossain määrin tutkimus- ja kehityspanosten oikeiden suuntautumisten ansiosta meillä on monissa kriittisissä ja kärkiteknologioissa aivan globaaleja huippusuorituksia. Ja nyt oikeastaan se, mikä tästä valtioneuvoston EU-avaintavoitteesta puuttuu ja oikeastaan, voisi sanoa, huutaa poissaolollaan, on näitten teknologioiden puolesta toimiminen Euroopan unionissa seuraavan viiden vuoden aikana. Puhun 6G:stä, puhun kvanttietokoneista, puhun ylipäättään suurteholaskennasta ja siihen liittyvästä ekosysteemistä, kaikista niistä asioista, joissa Suomella on paljon menetettävää, jos eurooppalainen ensinnäkin säädäntö ja myöskin tutkimus- ja kehitystyö ja myöskin resursointi ei ole meidän kannalta kannattavaa. Ja tältä osin kun sitten pohditaan sitä, minkälaista teollisuuspolitiikkaa Euroopan unionissa pitäisi harjoittaa, niin sen sijaan, että protestoimme ja jättäydymme kaikesta sivuun puhdasoppisesti, meidän tulisi miettiä, millä tavalla tutkimus- ja kehityspanoksia suunnattaisiin näihin kärkiteknologioihin tavalla, josta olisi nimenomaan Suomelle eniten hyötyä, ja tulisi edistää sen tyyppistä strategista ajattelua vihdoin viimein.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

15.04 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Me ollaan tässä salissa joistakin asioista jopa yhtä mieltä, ja yksi on varmasti tämä tutkimus- ja kehitys- ja innovaatiopanostus, mihin edustaja Harakka tässä viittasi. Mutta kyllä se minun oma pelkoni tässä nyt kulminoituu juuri siihen, että vaikka me kuinka sanomme, että joo, täällä Suomessa on pakko leikata, mutta tki:hin löytyy rahaa — niin mitä sillä rahalla tehdään? Tässä tullaan oikeastaan siihen ytimeen, mihin edustaja Harakka viittasi, että jos me ei sillä yhdellä eurolla vivuteta viittä euroa tai kymmentä euroa, niin vaikeata tulee. Tämä liittyy minun mielestäni just tähän kokonaisuuteen. Mitä Euroopalla nyt on todella maailmalle tarjota? Meillä ei kauheasti ole, mutta meillä on juuri tämä 5G, 6G, meillä on kvanttiosaaminen, meillä on jotain. Ja tämä kaikki lainsäädäntö, kaikki tämä, mistä me tänään puhumme, liittyy juuri tähän, että miten me pystymme täällä julkisen ja yksityisen yhteistyöllä kehittämään ja skaalamaan niitä innovaatioita, kun meillä on vastassa maailman kovimmat, isoimmat jätit, jotka eivät pelaa samoilla säännöillä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Joten, arvoisa puhemies, nyt kun me puhumme teollisuuspolitiikan lisäksi digipolitiikasta, on aivan oikein, mitä edustaja Harakka sanoi, että EU:n avaintavoitteissa Suomi voisi nyt kerrankin profiloitua sanomalla Euroopan unionissa ”kyllä” eikä aina ”ei”. Tässä olisi yksi sellainen positiivinen narratiivi, jossa Suomi ja Ruotsi teknologiamaina, teollisuusmaina voisivat näyttää tietä siinä, miten me toteutamme ne kestävät digitaaliset arvoketjut ja miten me teemme niillä myös kestäväää kasvua eli tuloja suomalaisille yrityksille ja sitä kautta myös lisää työllisyyttä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Puisto.

15.06 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Mitä tulee tähän kansalliseen tki-politiikkaan, niin tässähän on varsin kunnianhimoinen tavoite rahoituksen osalta: lisätään panostuksia vuoteen 2030 mennessä aina neljään prosenttiin bkt:sta, mikä on itse asiassa todella paljon kansainvälisesti verrattuna. Voi herätä jopa se kysymys, että millä tavalla sitten löytyy se laatuperusta kaikille, varsinkin kun mennään pitkälti päälle kolmen prosentin. Siinä on oltava tarkkana kyllä. Käsittääkseni tämä vivuttamisajatus oli hallituksella juuri niiden päätösten takana viime syksynä, kun hallitus laittoi panostuksia esimerkiksi juuri näihin mainittuihin laskentahopalveluihin, sekä tähän uuteen kvanttilaskentaan että myös tähän konventionaaliseen laskentaan. Tätä valintaahan on opposition puolesta myös itse asiassa kritisoitu, vaikka se minun mielestäni oli hyvinkin oikea.

Vaikka Eurooppa on jäänyt jälkeen suhteessa Yhdysvaltoihin, Kiinaankin — näissä on kilpailua näiden välillä — niin itse asiassa Suomellahan on varsin monella tällaisella kriittisellä, taloudellisen turvallisuuden kannalta tärkeällä osa-alueella ja myös läpimurtomahdollisuuksia omaavilla teknologia-alueilla poikkeuksellisenkin hyviä yrityksiä ja osaamista, kuten esimerkiksi mainittu 6G, laskentaosaaminen, erilaiset lohkoketjut, fintech-puoli, satelliittiteknologia ja niin edelleen. Olen kyllä itsekkin sitä mieltä, että tämä antaa meille nimenomaan kansallisesti mahdollisuuden profiloitua myös näissä kysymyksissä EU:n tasolla ja siten, että jos lähdetään esimerkiksi kuitenkin tekemään joitakin tällaisia rahoituspaketteja, niin kiinnitetään nyt ainakin huomiota siihen tutkimuksen laatuun ja kohdentamiseen. Tämä ajatus on käsittääkseni mennyt eduskunnassa eri valiokunnissa varsin läpileikkaavasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

15.08 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! On aivan erinomaista, kuten edustaja Puisto tuossa totesi, että jo varhaisessa vaiheessa tehtiin panostuksia Helmi-kvanttiyhteistyöhön. Ja yhtä erinomaista on se, että varhaisessa vaiheessa sitouduttiin rahoittamaan Lumi-supertietokoneen jatkoa kansallisesti enintään 250 miljoonalla eurolla osana jatkuvasti kasvavaa, tällä hetkellä käsittääkseni 11 EU-maan konsortiota, jotta huolehditaan siitä, että meillä on jatkossakin Euroopan tehokkain supertietokone ja sen ympärille mahdollistuva ekosysteemi.

Mutta tässä on juuri kysymys tästä, miten se ekosysteemi mahdollistuu. Missä on se strategia, joka nämä yksittäiset pisteet piirtää yhteen? Millä tavalla supertietokoneen, kvanttietokoneen yhteistyössä sen ympärille houkutellaan kasvuyrityksiä, startupeja, että syntyy sellainen toisiaan ruokkiva, positiivinen kierre ja sellainen valtioneuvoston tasolta ja

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

ministeriön tasolta määrätietoisesti ohjattu strateginen ote? Tätä olen jäänyt tässä erityisesti kaipaamaan.

Tämä on kansallisesti aivan välttämätöntä, jotta meillä on yhteinen pelikirja paitsi siellä ministeriöiden välillä myöskin täällä meille edustajille, jotta joka kerran, kun kohtaamme ulkomaailmaa, tiedämme, että tämä on se linja, tämä on se strategia, jota Suomi ajaa. Meidän täytyy vahvasti puolustaa omia etujamme siinä kohtaa, kun eurooppalaista resurssia ollaan jakamassa.

Vastaavasti omissa aloitteissamme EU:n suuntaan emme pysty ajamaan asiaamme sillä tavoin, että sanomme kaikkeen vain ”ei”. Emme voi sellaisella puhdasoppisuudella pärjätä, jos kaikki isot jäsenmaat jakavat suokuokalla rahaa omalle vanhentuneelle teollisuudellensa ja me toteamme sormea heristäen, että tällainen ei vain käy, jos emme tarjoa mitään vaihtoehtoja. Yksi konkreettinen vaihtoehto voisi olla esimerkiksi se, joka esimerkiksi EU-avaintavoitteisiin liittyvässä tulevaisuusvaliokunnan lausunnossa on todettu, että entäpä jos Suomi esittäisi EU:lle, että kun meillä on neljän prosentin bkt-tavoite tki-rahoituksen suhteen, niin EU:lla olisi vastaava — joku konkreettinen, selkeä sitoumus siihen, minkä verran EU tulee tutkimukseen ja kehitykseen sijoittamaan. Olen varma, että Suomi teknologisella osaamisellaan tässä varmastikin tulisi pärjäämään.

Toinen vaihtoehto on se, että huolehtisimme siitä, että suomalaiset huipputeknologiset yritykset menestyvät Euroopan ulkopuolisissa kilpailuissa Yhdysvaltoja ja Kiinaa vastaan. Silloin loisimme Eurooppaan vientituki-instrumentin, jolla voisimme tukea kilpailussa Yhdysvaltain pääomasijoittajien syviä taskuja ja Kiinan valtion nollakorkoisia rahoituksia vastaan.

Tämmöisiä aloitteita tarvitaan. Tällaista johtajuutta tarvittaisiin nyt sen eteen, että suomalainen teknologia menestyisi maailmalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

15.11 Sakari Puisto ps: Kiitoksia! Turhan usein tässä salissa ei pääse keskustelemaan tutkimus- ja innovaatiopolitiikasta näinkään syvällisesti.

Olen itse asiassa samaa mieltä näistä lähtökohdista edustaja Harakan kanssa. Jos ajatellaan viime kaudella parlamentaarista tki-työryhmää ja sen raporttia, niin niissähän keskittyttiin hyvin pitkälti kvantitatiivisen rahoituksen määrää koskeviin asioihin ja verovähennysinstrumenttiin, mutta huomiota ei ollut vielä kovin paljoa laadullisissa, sisällöllisissä ja ohjaamiseen liittyvissä asioissa, joissa työ käsittääkseni nyt jatkuu tällä eduskuntakaudella uudessa parlamentaarisessa työryhmässä. Tähän liittyy myös valtioneuvoston puolelta TIN eli tutkimus- ja innovaationeuvosto, minkä järjestelyä on jossakin määrin muokattu ja millä minun mielestäni on hyvin vahvat perusteet, niin että sen pitääkin olla aktiivinen.

Edelleen aktiivisuutta tulee lisätä myös tänne eduskunnan päähän. Meillä on täällä lukuisia valiokuntia — talousvaliokunta, myös tulevaisuusvaliokunta, monia muita — joissa tki-elementti on vahvasti läsnä. Nämä kuitenkin käsittelevät näitä asioita aika irrallisesti, ja se näkymä valtioneuvoston puolelle nimenomaan TIN-neuvostoon on varsin ohut. Vuorovaikutustahan ei ole kovinkaan paljon. Toki me nähdään pöytäkirjoja, tavaan ministeriä aika-ajoin ja niin edespäin, mutta näitä nimenomaan tulisikin vahvistaa.

No, sitten vielä tähän EU-vaikuttamiseen. Tietysti valtioneuvostokilpailuhan on nyt tullut EU:sta, suurten jäsenvaltioiden piiristä, ja myös ulkopuolelta, Yhdysvalloista ja IRA-paketista, ja tähän on meille aika valitettava kehityskulku. Me ei haluttaisi nähdä sitä.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Mutta realistisesti tietysti on otettava huomioon, että näin on ja näin varmaan tulee olemaan ainakin näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa. Tästä asetelmasta ei kovin helposti pääse irti silloin, kun henki on jo ulos pullosta. Mutta sitä paremmalla syyllä huomiota pitäisi kiinnittää nimenomaan laatuun, kilpailullisuuteen ja siihen, miten me nimenomaan teknologia-alalla pystytään tuomaan sekä tuottavuutta että kilpailullisuutta ja menestymään kansainvälisessä kilpailuympäristössä, mikä ei myöskään ole missään nimessä mitään puhdasoppista vaan itse asiassa lähestulkoon sen vastakohta. Sen takia muun muassa digimarkkina-asetus on otettu, koska pelikenttä on monella tavalla hyvin vääristynyt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

15.14 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Puisto puhuu nyt niin viisaita, että on pakko jatkaa keskusteluita. Kiitos, arvoisa talousvaliokunnan puheenjohtaja — kuten itsekkin sanoit, harvoin päästään täällä puhumaan näin syvällisesti todella, todella isoista ja vaikeistakin asioista.

Mitä tulee siihen, mitä sanoit TINistä alustana, neuvostona, yhdyin kaikkeen siihen siiloutumiseen itsekkin valtioneuvoston jäsenenä toimineena. Ja ehkä nyt menen ratkaisukeisiksi tähän eurooppalaiseen näkökulmaan, että kyllähän me tarvitaan sellaista Airbus-tyyppistä ajattelua Eurooppaan. Se on hyvä esimerkki, kun sen kaikki ymmärtävät tuolta siviili-ilmailun alalta, ja minä olen pääministeri Orpoa kehunutkin siitä, että tämä puolustusalan avaus, Euroopan investointipankin mukaan ottaminen, oli pitkästä aikaa Suomelta eurooppalainen avaus, johon koko Euroopan unioni lähti mukaan. Tätä lisää ja vähemmän sitä negatiivista ”ei:n” sanomista — toki sitäkin pitää välillä tehdä.

Kuten tässä on todettu, loppujen lopuksi tässä on kysymys pisteiden yhdistämisestä, kokonaisuuksien luomisesta. Ja kun tässä mainittiin nämä vientitakuut ja vientitoimijat... Minusta tämä hokeminen on jotenkin ollut vähän harmillistakin tässäkin salissa: strategiset autonomiat, taloudelliset turvallisuudet. Joo, niitä on helppo sanoa, mutta mitä ne oikeasti ovat? Minusta tämä viennin rahoittaminen on ollut yksi esimerkki siitä, että samaan aikaan, kun yhdysvaltalainen Exim pelaa miljardeilla, tiedetään, miten kiinalaiset toimivat, meillä pistemäisesti jokainen Euroopan maa tekee yksittäisiä päätöksiä, ja valitettavan usein suomalainen Finnvera on se kaikkein eniten riskejä karttava, puhumattakaan sitten Teollisuussijoituksesta ja tästä koko meidän apparaatista, joka on erittäin reaktiivinen, kun koko muu maailma ja Eurooppa ovat proaktiivisia eli aloitteellisia. Ja sitten me kysymme täällä, että missä se Suomen kasvu on ja missä ne investoinnit ovat.

Eli kyllä tämä on asennekysymys mutta myös kysymys siitä, että me ohjaamme toimijoita siihen, että me teemme emmekä vain kysy, miksi on niin vaikeaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

15.16 Timo Harakka sd: Hyvä puhemies! Minäkin kiitän valiokunnan puheenjohtaja Puistoa erittäin antoisasta puheenvuorosta, jonka toivon, että pääministeri Orpo ja valtiovarainministeri Purra erittäin huolellisesti lukisivat ja sisäistäisivät, koska tässä olisi minun mielestäni selkeästi eväitä ja avauksia positiiviseen tulevaisuuteen.

Korostitte tutkimus- ja innovaationeuvoston merkitystä. Se on hyvä työkalu, mutta kiinnitän huomiota siihen, että se on aika iso konklaavi, joka kokoontuu aika harvoin ja jossa ei varsinaisia päätöksiä tehdä. Ja on ehkä liioiteltua odottaa, että pääministeri aidosti johtaisi

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

tällaista neuvostoa sellaisella strategisella otteella. Oma kokemukseni valtioneuvostosta on se, että parhaiten tätä hallintorajat ja ministeriöt ylittävää yhteistyötä koordinoidaan ja myöskin ohjataan ministerityöryhmissä, joissa kokoontuvat relevantit ministerit sillä ajatuksella, että nyt tehdään päätöksiä asioista, jotka eivät kuulu yksinomaan jonkun yhden ministerin tontille.

Tältä osin viime kaudella perustettu digiministeriryhmä ja sen alla virkamiehistä koostuva digitoimisto olivat ensimmäinen pyrkimys saada näitä todellakin Euroopan unioninkin lainsäädäntöagendalla korkeimmalla olevia datatalouden strategisia asioita eteenpäin. Ensimmäistä kertaa oli se näkymä siihen, että mitä kaikkea julkinen hallinto tällä data-alueella eri ministeriöissä tekee. Voi sanoa, että tässä päästiin lupaavasti eteenpäin. Ja olen iloinen siitä, että nykyinenkin hallitus jossain muodossa tämän digiministeriryhmän on halunnut pitää yllä, koska näen, että se on konkreettisten, linjaavien päätösten kannalta paljon, paljon tehokkaampi työkalu kuin mikään TIN.

Kiinnitän vain huomiota myös siihen, että ikävä kyllä tässä uusimmassa muodossaan tämä digiministeriryhmä ei ole ihan yhtä käyttökelpoinen kuin edellisellä kaudella, koska siitä puuttuu yksi erittäin keskeinen ministeri. Ja se ministeri on elinkeinoministeri, jolle tässäkin tapauksessa juuri tämä aihepiiri nimenomaan kuuluu ja jonka tehtävänä on suomalaista teknologiaa ja datataloutta viedä eteenpäin. Joten tällainen korjaus on ihan välttämätön toteuttaa jo ennen kuin edustaja Puisto tähän tärkeään tehtävään, voisiko sanoa, myöskin tältä laidalta suurin suosionsoituksin, astuu. [Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

15.20 Sakari Puisto ps: Kiitoksia viimeisimmästä.

Arvoisa puhemies! En ole ollut tutkimus- ja innovaationeuvostossa kertaakaan itse kokouksessa, mutta sen perusteella, mitä minä ymmärrän siitä, se, että se on pääministeriveitoinen, on hyvä asia sinänsä, koska sehän tarkoittaa sitä, että se arvovalta ja se kaikki yhteen kokoava taho ovat korkealla tasolla, mutta siihen tietysti liittyy se haaste, että kun pääministerillä on niin monta muutakin asiaa mielessä — erilaiset budjettiasiat ja niin edespäin — niin miten saadaan sitten se draivi keskittyä nimenomaan tähän tki-elementtiin, mikä on varsin tärkeä.

Toinen asia on se, mihin te puheenvuorossanne myös viittasitte, eli se, millä saadaan vielä tällaisen ohjaavan järjestelyn lisäksi tämmöinen enemmän toimeenpaneva, käsikasaratyylinen valtioneuvoston tasoinen järjestely hoidettua. Se on toinen kysymyksensä vielä.

Vielä tästä edustaja Skinnarille, kun mainitsitte vain yhtenä kuriositeettina, yhtenä elementtinä, tämän vientiluottosäätelyn. Käsittääkseni tämä on yksi asia, mitä tehdään nyt parastakin aikaa. Se ei taida olla EU:n piirissä, mutta OECD:n piirissä tarkastellaan tätä vientiluottosäätelyn ja sen ehtojen päivittämistä, niin että se soveltuu paremmin tähän tämän päivän tilanteeseen ja markkinakehitykseen ja kilpailuun, mitä me nähdään tänä päivänä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 11/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

6. Lakialoite laiksi tuloverolain 57 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 10/2024 vp Ville Skinnari sd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.22 Ville Skinnari sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikunta ja urheilu, sen edistäminen ja ylipäättään siitä huolen pitäminen ovat varmasti aihe, mistä vähän äskei-
seen keskusteluun viitaten löydämme paljon yhteistä. Uskon, että sitä löytyy nytkin, eli la-
kialoite urheilun ja liikunnan edistämiseen tehdyn lahjoituksen verovähennysoikeudesta
on varmasti meidän monen mielestä sellainen, joka luo hyvää kokonaisuuteen ja vastaa
ehkä siihen kysymykseen, mitä me usein kysymme päättäjinä, että miten me saadaan yk-
sityinen sektori mukaan, miten me saadaan enemmän yksityistä tukea urheiluun, liikun-
taan, lasten harrastamiseen ja niin edelleen. Niin kuin me hyvin tiedämme, nyt moni, mo-
ni, moni on tiukilla, moni perhe miettii, voiko jatkaa urheilua, voiko ostaa välineitä, ja
etenkin huippu-urheilussa jos missä jokainen yksityiskohta pitää olla viilattuna, jos halu-
taan maailman huipulle, ja sitä ei nyt vaan voi tehdä, jollei siihen ole taloudellista tukea.

Haluan tässä vaiheessa kiittää myös suomalaisia säätiöitä aktiivisuudesta, yhteydenpi-
dosta ja rakentavasta otteesta tähän yhteiskuntavastuun kantamiseen siinä tilanteessa, kun
suomalaisen liikunnan ja urheilun rahoitus, niin kuin me kaikki tiedämme, on äärimmäisen
isossa muutoksessa ja vaikeuksissa. Tämä ei ole kritiikkiä pelkästään hallitukselle vaan
ihan tälle meidän yhteiskunnan tilanteelle. Myös kunnissa tällä hetkellä painitaan sen kans-
sa, onko meillä rahaa investoida urheiluolosuhteisiin ja onko meillä rahaa tukea seuroja ja
sitä toimintaa.

Arvoisa puhemies! Tässä lakiehdotuksessa esitetään, että lainkohtaan lisättäisiin raha-
lahjoituksen verotuksessa vähentämiseen oikeuttavaksi tarkoitukseksi myös urheilun ja lii-
kunnan edistäminen. Muuttamalla ja selkeyttämällä tuloverolain 57 §:ää ja, kuten sanoin,
sisällyttämällä siihen urheilu ja liikunta me lisäämme etenkin suomalaisten pienten ja kes-
kisuurten yritysten mahdollisuuksia ja halukkuutta lahjoittaa hyvään. Tavoitteena on, että
vuoteen 2030 mennessä tuhat suomalaista yritystä lahjoittaa 50 000 euroa liikuntaan ja ur-
heiluun, mikä tarkoittaisi noin 50 miljoonan lisärahoitusta vuositasolla. Arviolta puolet
jaettaisiin lasten ja nuorten hyväksi ja toinen puoli huippu-urheiluun. Samalla tietenkin ta-
voitellaan myös suomalaisen urheilun ja liikunnan kulttuuriperinnön säilyttämistä luomal-
la toimintaedellytyksiä niille lajeille, jotka nyt ovat vaarassa pahasti näivettyä, jopa kadota.

Arvoisa puhemies! Tavoitteena on, että tuloverolain 57 §:n soveltamisalaan voisivat
kuulua jatkossa myös ainakin keskeiset urheilun ja liikunnan tukemiseen keskittyvät sää-
tiöt, kuten esimerkiksi Urheiluopistosäätiö, URA-säätiö, Urlus-Säätiö, Läpimurtosäätiö ja
Olympiarahasto, erikseen sovittavien ehtojen ja pelisääntöjen täyttyessä. Käytännössä

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

tämä tarkoittaisi sitä, että jokainen edellä mainittu taho voisi tämän jälkeen hakea nimeämispäätöstä itsenäisesti verottajalta normikäytännön mukaisesti.

Mitkä olisivat sitten fiskaaliset vaikutukset valtion tulokertymään? Ne jäisivät todennäköisesti hyvin pieniksi, esimerkin kautta jos sanon, koska mikäli tuhat yritystä lahjoittaisi, sijoittaisi ja tekisi sen vuositasolla edellä kuvatulla maksimimäärällä, se tarkoittaisi vuosittain sen 50 miljoonaa lisää urheilulle ja liikunnalle ja näillä oletuksilla valtion menetykset saamatta jääneinä verotuloina olisivat 20 prosenttia — mikä on siis yhteisöveron määrä — lahjoitusten kokonaissummasta eli 10 miljoonaa euroa. Ja esimerkin kautta: se on vain puolet esimerkiksi siitä, mitä Olympiarahastolle ajateltiin valtion panostuksena budjettivaroista, eli se 20 miljoonaa euroa, ja tässäkin oli ehtona se, että saataisiin vastaava määrä yksityistä rahoitusta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Kyllä tässä on tavoitteena lähettää nyt se vahva viesti toimijoille, yrityksille, pk-sektorille, pörssiyrityksille, että nyt on momentum kantaa yhteiskuntavastuuta mutta samalla momentum lähettää myös valtiovarainministerille mielestämme järkevä ajatus siitä, miten aito win-win-tilanne tehdään, eli nostamme suomalaisen liikunnan ja urheilun rahoitusta mutta samalla emme kuitenkaan tee sitä leikkaamalla sitä niin tärkeää veropohjaa, mistä toki haluamme pitää kiinni. Mutta itsestään se ei synny. Pitää panostaa varainkeruuseen, pitää tehdä tätä työtä, joten toivottavasti tämä on se iso askel eteenpäin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.28 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tuloverolain 57 §:ssä säädetään mahdollisuudesta vähentää verotuksessa enintään 50 000:n suuruinen lahjoitus, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Verohallinnon hyväksymälle yhteisölle. Lakiehdotuksessa esitetään, että lainkohtaan lisättäisiin rahalahjoituksen verotuksessa vähentämiseen oikeuttavaksi tarkoitukseksi myös urheilun tai liikunnan edistäminen, ja tästä kiitos edustaja Skinnarille. Tämä on tärkeä lakialoite. Tässä toteaisin, että myös lajien monipuolinen kirjo tulisi säilyttää Suomessa: ei periaatteessa vain ne suosikkilajit, vaan moni on kiinnostunut monesta sellaisesta lajista, jonka olemassaolo ei ole kuitenkaan mitenkään itsestäänselvä.

Arvoisa puhemies! Panostaminen liikuntaan ja sitä kautta kansanterveyteen kannattaa aina. Olen pitänyt tätä aihetta esillä koko kansanedustajaurani ajan, sillä kehitys on ollut huolestuttava jo pitkään joka ikäluokassa. Myös lapset ja nuoret liikkuvat jatkuvasti yhä vähemmän johtuen osittain eri älylaitteiden vaikutuksesta. Lasten ja nuorten liikuntaan panostaminen on suora ja varmasti tuottava sijoitus tulevaisuuteen. Mitä paremmin lapset ja nuoret oppivat liikunnallisen elämäntavan, sitä terveellisempää ja mielekkäämpää heidän elämästään tulee. Tämä johtaa siihen, että väestö on terveempää ja että sosiaali- ja terveysalan kustannukset ovat matalampia. Tämä me kyllä tiedetään, mutta meidän pitäisi se myös sisäistää.

Toimintaympäristön muututtua ja veikkausrahoituksen ollessa murroksessa olisi hyvin tärkeää edesauttaa liikunnan ja urheilun rahoitusta esimerkiksi tämän lakialoitteen kaltaisella toimella. Suomalainen liikunta ja urheilu tarvitsevat tukea sekä junioriurheilun että huippu-urheilun osalta. Huippu-urheilijat ovat tärkeitä esikuvia nuorille ja innoittavat heitä aloittamaan liikunnallisia harrastuksia. Omasta lapsuudestani ja nuoruudestani muistan Pauli Nevalan, Kaarlo ”Kulta-Kalle” Kangasniemen, Eero Mäntyrannan, Veikko Kankko-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

sen, Pauli Nevalan ja tietysti velipekkaketolat ja lallipartiset ja rallimiehet — näitä voisi luetella vaikka kuinka paljon. 70-luvulla ja sitten, kun alkoi 80-luku, yleisurheilijat olivat aivan huippuja. [Timo Heinonen: Me muistamme Kike Elomaan!] Muistamme tietysti virénit ja vasalat sun muut. Erittäin tärkeitä esikuvia. Ja jos mietitään vielä sitä, että minulla oli oma veli kymmenottelija ja edusti Suomea maaottelussa, niin hän oli minun esikuvani, seitsemän vuotta vanhempi minua. Kyllä sekin oli yksi osatekijä, mikä vei sinne urheiluharrastukseen. Puhumattakaan meidän musiikintekijöistä, artisteista, esiintyjistä tänä päivänä. Ei sitä ryypätä enää niin kuin ennen vanhaan, vaan pitää olla hyvässä kunnossa, ja se näkyy. Hyviä esikuvia näin ollen.

Olemme kuitenkin todella vaikeassa taloustilanteessa tällä hetkellä, ja talous on saatava tasapainoon. Mutta samalla meidän tulee miettiä, miten voitaisiin ennaltaehkäistä monia toimia, joihin ei pystytä jostain syystä vaikuttamaan, ja silloin ne ongelmat kasvavat näissä vielä suuremmiksi. Liikunta on yksi juttu, yksi hyvin tärkeä osa-alue, tässä, miten me säästämme tulevaisuudessa, kun siihen panostetaan. Mutta eihän se ole ainoastaan rahasta kiinni vaan siitä, että ylös, ulos ja lenkille, näinhän se on. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

15.32 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Nyt on tosissaan edustaja Skinnarin vuoro yrittää tehdä jotain sen eteen, että liikunnan ja urheilun rahoitusta voitaisiin tulevaisuudessa vahvistaa. Hyvä niin, tämä lakialoite on kannatettava. Tämä tarve rahoituksen vahvistamiselle on ilmeinen, eikä ikävä kyllä sellaista todellista tahtoa tai suunnanmuutosta asian korjaamiselle ole löytynyt, vaan päinvastoin. Samaan aikaan kun me taivastelemme täällä kilpaa kovaan ääneen liikkumattomuuden miljardikustannuksia, on liikunnan rahoitus entisestään vähenemässä. Tuntuu, että kun toinen käsi kirjoittaa hienoja kirjauksia asian tiimoilta, niin samaan aikaan toinen leikkaa niiden toteutumisen mahdollisuuksia. Tämä koskee myös kuntia, kuten edustaja Skinnari sanoi, ja liittyy paljon tähän taloudelliseen tilanteeseen.

Tässä lakialoitteessa pyritään tosiaan siihen, että yritysten edellytyksiä tukea suomalaisia liikuntaa ja urheilua parannettaisiin lahjoitusten muodossa. Kannusteiden luominen yritysten yhteiskuntavastuulliselle toiminnalle on kaikin puolin oikean suuntaista ja monella tapaa nykypäivän sponsorointia, jossa euroille etsitään muutakin katetta kuin mainoskylttiä urheilutapahtuman yhteydessä.

On kuitenkin käytävä myös rehellinen keskustelu sen suhteen, onko yksityisten tahojen rooli tulevaisuudessa sitten subventoida väheneviä julkisia panostuksia urheilun ja liikunnan saralla. Keskustelua olisi käytävä myös siitä, mikä on julkisen tuen, valtion ja kuntien rooli tässä rahoituksessa, ja ennen kaikkea, miten me sitä tulevaisuudessa kohdistamme. On myös hyvä muistaa, että kyllä yksityinen raha näyttelee jo nyt valtavaa roolia tällä liikunnan ja urheilun sektorilla, kun puhutaan vaikka sponsoroinnista tai liikuntaharrastamisen kustannuksista.

Arvoisa puhemies! Aina välillä unohtuu, että tämän keskustelun luoman janan päissä on kaksi käsitettä, jotka kyllä yhdistyvät monelta osin, eli liikunta ja huippu-urheilu. Helpompi näistä aiheista on huippu-urheilu, jossa tulokset löytyvät tulostaululta kamppailun ja kisailun päätteeksi. Liikunta taas läpileikkaa koko yhteiskunnan, pitää sisällään arjen aktiivisuuden, kansanterveyden tilan, ja tämän puolen menestystä on vaikeampi aina arvioida.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Näiden kahden käsitteen välimaastoon asettuvat sitten esimerkiksi lasten ja nuorten harrastustoiminnan monet muodot, polut huippu-urheiluun ja niin edelleen.

Iso haaste piilee siinä, miten molemmat päät pidetään elinvoimaisena ja resursoituna. Tämän kannatettavan lakialoitteen ajatus kattaisi varmasti joitain kohtia tällä janalla, mutta isoa kuvaa ei sekään korjaa. Jos me poliitikot esimerkiksi haluamme ottaa jatkossakin selfieitä ja yhteiskuvia arvokisoissa menestyksen keskellä, niin juuri ruohonjuuritason liikunnan ja toiminnan tukeminen on elinehto tälle some-näkyvyydelle. Erityisesti lasten ja nuorten harrastamisen mahdollistaminen laaja-alaisesti on avainasemassa tässä. Kyseiseen osa-alueeseen kohdistuville euroille saamme toki paljon isompaakin menestystä kuin arvokisamitaleja: pitkäjänteistä hyvinvointia. Siksi sitä on subventoitava myös jatkossa julkisella rahalla.

Arvoisa puhemies! Toivonkin, että tämän aloitteen myötä avaisimme keskustelun, jossa pureuduttaisiin siihen, miksi lasten ja nuorten harrastaminen polarisoituu kovaa vauhtia ja miten meidän pitäisi siihen maan ylimpinä päättäjinä reagoida. On suuri yhteiskunnallinen haaste, jos pienituloisten perheiden lapset jäävät vaille harrastamisen mahdollisuuksia taloudellisista syistä. Ja itse asiassa tämä haaste on joltain osin saavuttanut tietyissä lajeissa jo keskituloisetkin. Näin ei ole aina ollut. Tällä mekanismilla lasten ja nuorten keskuudessa jää valtava määrä potentiaalia, itsensä toteuttamista sekä rajojen löytämistä käyttämättä. Haluan painottaa, ettei ongelma ole ainoastaan liikuntasektorilla vaan myös muun harrastamisen puolella, esimerkiksi taiteen saralla.

Arvoisa puhemies! Liikunnan rahoituksesta vielä sellainen huomio, että monen urheiluseuran tukirahastot jakavat jo nyt isoja summia perheille lasten harrastamisen mahdollistamiseksi ja kaikille ei niistä silti riitä. Tosiasia on se, että tällaisten tukirahastojen tarve tulee kuitenkin vain kasvamaan nykyilmastossa, kun monen toimeentulo heikkenee ja esimerkiksi arvonlisäveron nosto kasvattaa harrastamisen kustannuksia, valitettavasti. Tämä kehityskulku on yhteiskunnan näkökulmasta täysin kestämaton, ja lahjoitusten lisäksi tarvitaan myös julkisen puolen eli meidän toimia asian muuttamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.38 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Kiitos edustaja Ville Skinnarille tästä lakialoitteesta, tämä on erittäin tervetullut. Kiitos myös hyvistä puheenvuoroista tässä edellä, missä hyvällä tavalla kuvattiin, mikä on liikunnan merkitys mutta mikä on myös urheilun ja huippu-urheilun merkitys kaiken kaikkiaan meidän yhteiskunnallemme.

Tässä lakialoitteessa siis säädettäisiin mahdollisuudesta vähentää verotuksessa enintään tuo tuttu 50 000 euron suuruisen lahjoitus, joka on siis aiemmin voitu tehdä tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen. Nyt tämän lakialoitteen myötä tämä mahdollisuus laajennettaisiin koskemaan myös urheilun ja liikunnan edistämistä. Tämä on ollut esillä monissa keskusteluissa, ja tämä on erittäin tervetullut esitys. Voisi kysyä, kuka tätä vastustaa. Toivottavasti ei kukaan, ja toivottavasti tämä nyt lopulta saadaan toteutettua, sillä nämä haasteet, mitä edelläkin kuvattiin, ovat meidän kaikkien yhteisiä.

Tuossa äsken kuuntelin, kun edellisessä keskustelussa edustaja Puiston johdolla käytiin kovin kehuvaa ja yksituumaista keskustelua ja tuotiin esille, että on asioita, jotka yhdistävät meitä poliitikkoja — toivotaan, että urheilu on jatkossakin sellainen. Meillä on isoja

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

haasteita valtiontalouden kanssa, se on rehellisesti tunnistettava ja tunnustettava. Se tulee näkymään kyllä kaikessa toiminnassa. Valitettavasti ei siltä tule säästymään varmastikaan juuri mikään sektori, kun taloutta on nyt väistämättä laitettava kuntoon. Sen takia tämän-tyyppiset avaukset, mitä edustaja Skinnari tässä nyt lakialoitteen muotoon tuo, ovat enemmän kuin tervetulleita. Ei tietenkään voi eikä pidäkään olla niin, että meidän yhteiskunta lähtisi elämään pelkästään sponsoroinnin tai lahjoitusten tai näiden varassa, mutta tässä on kuitenkin hieno idea, millä tavalla voitaisiin laajentaa tätä hyvää toimintaa myös urheilun ja liikunnan puolelle.

Aloitteessa tuodaan esille nämä meidän toimijat, jotka tätä mahdollisesti voisivat käyttää: Urheiluopistosäätiö, URA-säätiö, Urlus-Säätiö, Läpimurtosäätiö ja Olympiarahasto. Niin kuin esille on tuotu, tähän Olympiarahastoonhan on valtio jo sitoutunut sijoittamaan rahaa, jos sinne saadaan vastaavasti sitten yksityiseltä puolelta tai yrityksiltä kerättyä rahaa. Kun tässä asian hyvin tunteva edustaja Skinnari on käynyt myös tämän taloudellisia vaikutuksia läpi, niin tämän vaikutukset valtion tulokertymään jäisivät todennäköisesti varsin pieniksi, ja vaikka niitä jonkin verran olisi, niin uskallan itse sanoa, että hyödyt olisivat moninkertaiset.

Toivon, että tämä lakialoite saa nyt myönteisen, hyvän vastaanoton ja valiokunnassa se käydään läpi eikä pelkästään siitä tulokulmasta, vähentääkö se nyt fiskaalisesti jonkun veran, vaan nyt pitää myös pystyä katsomaan sitä, minkälaista vipuvartta tällä on mahdollisuus saada. Kun tämä mahdollisuus on jo aiemmin annettu tänne tieteelle ja tälle puolelle, niin jollain tavalla ajattelen, että myös yhdenvertaisuuden ja tasapuolisen kohtelun näkökulmasta se on järkevää kohdistaa myös koskemaan urheilua ja huippu-urheilua mutta myös liikuntaa. Vahva tuki tälle edustaja Skinnarin tekemälle lakialoitteelle.

Kun tuo edustaja Elomaa tuossa luutteli näitä, keitä kaikkia hän on ihannoinut nuoruudessaan, niin kyllä me muistamme myös huippu-urheilija Ritva Elomaankin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

15.42 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva edustaja Skinnarin tekemä lakialoite tulee tärkeään paikkaan, kun mietitään suomalaisen liikunnan rahoittamisen tilaa ja tulevaisuutta. Liikunnan resursseja ollaan seuraavien vuosien aikana leikkaamassa useita kymmeniä miljoonia Orpon hallituksen toimesta, ja kun tiedämme, etteivät ne liikunnan resurssit muutenkaan ole olleet riittävät, niin voidaan olla liikunnan tulevaisuudesta ja sen rahoituksesta hyvin huolissaan.

Veikkauksen tuloutuksen muutokset ja koko rahapelijärjestelmän uusiminen tulee vaikuttamaan juuri liikunnan rahoitukseen, ja itse näen kyllä merkittäviä epävarmuuksia ja tummia pilviä sen suhteen, miten liikunnan rahoitus tulee tulevaisuudessa turvattua. Siksi pidänkin erittäin tärkeänä, että tämänkaltaisen — mikä on tämä lakiesitys, jonka Skinnari on tehnyt ja moni kansanedustaja on allekirjoittanut ja kannattanut — etenisi. Tämä olisi yksi askel parempaan suuntaan ja mahdollistaisi lisää resursseja urheilun ja liikunnan tukemiseen, kun tietyt yhteisöt ja yritykset voisivat saada liikuntaa edistäessään verovähennysoikeuden samoilla ehdoilla kuin nyt tieteeseen ja taiteeseen se on mahdollistettu tässä laissa.

Jos näitä uusia väyliä liikunnan rahoitukseen ei avata ja keksitä, niin on selvää, että leikkaukset, joita tehdään, tulevat uhkaamaan muun muassa meidän seura- ja järjestökentän toimintaa radikaalisti ja pitkäaikaisesti. Se näkyy silloin nimenomaan siinä tärkeässä ruo-

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

honjuuri- ja kenttätason työssä, jota seuroissa tehdään ja jossa tällä hetkellä mahdollistetaan terveyttä ja hyvinvointia lisäävää toimintaa valtavalle määrälle lapsia, nuoria mutta myös vanhempia ihmisiä. Ja se joukko ei ole pieni, nimittäin Suomen suurimpaan kansanliikkeeseen kuuluu ja osallistuu noin 1,8 miljoonaa suomalaista.

Arvoisa puhemies! Kun puhutaan valtion liikuntatoimen määrärahoista, niin niillähän rahoitetaan liikunta- ja urheilukulttuurin keskeisiä toimintoja, kuten liikuntapaikkarakentamista, kansalaistoimintaa, liikunnan koulutusta ja tutkimusta, tapahtumia ja erilaisia kehittämishankkeita, paljon hyvinvointia edistävää toimintaa. Liikuntabudjetti on vakiintunut tuonne 150—160 miljoonan euron paikkeille. Näillä samansuuruisilla resursseilla on Suomessa menty jo monia vuosia, vaikka muut kustannukset ovat nousseet. Joten kun liikunnan rahoitus on pysynyt noilla tasoilla, on sen suhteellinen osuus jatkuvasti pienentynyt, ja tämän lisäksi nyt uhkaavat leikkaukset. Liikunnan rahoituksen tulevaisuus näyttää siis hyvin epävarmalta, joten on siis tärkeää, että tämänkaltainen käsittelyssä oleva lakialoite etenee. Olen myös sitä mieltä, että myös tämä liikunnan rahoituksen pitkäaikainen jälkeenjääneisyys pitää pysäyttää, ja olenkin tehnyt lakialoitteen liikunnan rahoituksen sitomisesta kustannusindeksiin, kuten on tehty muutaman kansallisen kulttuurilaitoksen osalta viime kaudella.

Arvoisa puhemies! Liikkumattomuus maksaa suomalaiselle yhteiskunnalle 4,7 miljardia euroa. Liikunnalla ja liikkumisella ja fyysisellä kunnolla on tärkeä merkitys väestön hyvinvoinnille, terveydelle ja toimintakyvyille. Liikunta tukee lukuisin tavoin sekä fyysisiä että psyykkistä terveyttä, ja säännöllisen liikkumisen on todettu auttavan myös useiden sairauksien ehkäisyssä. Mielenterveysongelmat ovat tällä hetkellä suurin työkyvyttömyyttä aiheuttava syy, ja oppilaiden mielenterveysongelmat ovat nousseet viime vuosina merkittävästi. Näihin voidaan vaikuttaa myös liikunnalla. Australialainen tutkimus vahvisti liikunnan merkitystä todeten, että liikunnan vaikutus masennukseen on dramaattinen ja liikunta pitää ottaa ensisijaisten hoitomuotojen joukkoon.

Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus! Liikuntaan siis kannattaa sijoittaa. Toivon tälle edustaja Skinnarin aloitteelle myötäistä puhuria. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

15.47 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin pitää kiittää edustaja Skinnaria tästä lakialoitteesta. Kaikki tämänytyypiset innovatiiviset ajatukset ja aloitteet siitä, kuinka saataisiin kanavoitua enemmän rahaa suomalaiselle liikunnalle ja urheilulle, ovat tarpeellisia.

Ehkä muutama korjaus tässä edellisiin puheenvuoroihin, jotka olivat muuten äärimmäisen hyviä, mutta niistä leikkauksista, joita tällä hetkellä tehdään, niin täytyy aina muistaa, että siellä on myös se Suomi liikkeelle -ohjelma, joka tuo sinne 20 miljoonaa vuosittain, joten vuonna 24 itse asiassa liikuntaan menee enemmän rahaa, mutta kyllä, siellä on seuraavina vuosina tulossa leikkauksia. Itse pelkään, että kyllä tämä seuraavakin kierros tulee nyt sitten vähän joka puolelle osumaan, ja en usko, että liikunta ja urheilu myöskään selviäisivät kuivin jaloin tästä kolmen miljardin sopeuttamisesta, mikä nyt on tulossa.

Se, että tämä 50 000 euroa nyt meni jatkossa myös liikunnalle ja urheilulle näihin tiettyihin kohteisiin, olisi kannatettavaa.

Ainoa, mikä tässä nyt tietenkin hiukan huolettaa, on se, miten tämän kymmenen miljoonan fiskaalisen tavoitteen kanssa nyt tehdään, koska tälläkin hetkellä siellä varmasti eräs

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

työryhmä käy läpi, että mistä rahaa tällä hetkellä pystyttäisiin leikkaamaan, eli kuinka sitten nyt nämä tietyllä lailla dynaamiset vaikutukset tässä kompensoisivat tätä. Se on aina semmoinen taistelu, että miten siinä sitten pärjätään.

Arvoisa puhemies! Se, miksi kirjoitin tämän lakialoitteen alle, oli juuri sen takia, että tässä meidän hallitusohjelmassakin oli tällainen kirjaus: ”Selvitetään ja arvioidaan mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin.” Tämä on juuri sellainen tuki, joten toivon, että tätä käsitellään valiokunnassa nyt sitten pieteetillä, koska varmasti me joudumme nyt tällä hallituskaudella kehittämään jonkuntyyppistä järjestelmää siihen, että liikunnalle ja urheilulle tulisi enemmän rahaa.

Itse en näe tulevaisuutta ihan niin uhkaisena kuin täällä muutama edustaja, koska onhan meille tulossa myös rahapeliuudistus, joka toivottavasti kanavoi myös sitten rahaa niin urheilutapahtumiin kuin tietyille lajiliitoille, tietyille urheilijoille. Kyllä sieltä varmasti rahaa on tulossakin, mutta toisaalta se ei kohdistu kauhean moneen liittoon tai urheilijaan, joten kaikki nämä kanavat, joissa voitaisiin sitten myös ehkä saada sinne ihan ruohonjuuritasolle rahaa, ovat kannatettavia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

15.50 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kiitos arvoisille kollegoille. Keskustelu on ollut laadukasta ja minun mielestäni äärimmäisen ajankohtaista. Ehkä nyt muutama huomio tähän:

Itse pohdin tätä tuloverolain 57 §:ää ja sen historiaa, että minkä takia sieltä ylipäättään puuttuvat sanat ”urheilu” ja ”liikunta”. Täytyy varmasti mennä aika pitkälle, vuosikymmeniä taaksepäin, kun meillä on kuitenkin ollut järjestelmä, joka on tukenut liikuntaa ja urheilua. Mutta kuten tässä kollegat totesivat ja itsekin totesin, niin nyt me olemme uudessa tilanteessa. Kyllähän tässä on kysymys myös tasa-arvosta kulttuurin ja taiteen osalta, jotka sinänsä ihan syystä saavat ja pitääkin saada merkittävää tukea suomalaisilta säätiöiltä — ei heilläkään helppoa ole. Ei kenelläkään ole helppoa, mutta sitä tässä nyt haetaan, että urheilu ja liikunta nousevat tässä samalle viivalle.

Edustaja Wallinheimo aivan oikein puhui siitä, miten valtiovarainministeriö sitten näkee tällaisen aloitteen, mitä siellä vero-osastolla tuumataan tilanteessa, jossa halutaan kuitenkin pitää kynsin ja hampain kiinni kaikista verotuloista. Itse käytin tässä esimerkkinä tätä Olympiarahastoon allokoitua 20 miljoonan kokonaispottia, joka on siis sinänsä jo, voi sanoa, ”sovittua rahaa”, ja kun tässä se fiskaalinen eli verotuksellinen miinus olisi 10 miljoonaa, niin voi sanoa näin laskennallisesti, että olisimme 10 miljoonaa plussalla. Toivottavasti tämä kannustaa valtiovarainministeriön vero-osastoa katsomaan niitä edustaja Heinosenkin mainitsemia epäsuoria vaikutuksia suomalaiseen liikuntaan, urheiluun ja huippu-urheiluun, koska niitähän me haluamme, ja me tiedämme tässä salissa, että niitä me tarvitsemme. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

15.52 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Juuri näin, kuten edustaja Skinnari edellä mainitsi: itse näen tämän 10 miljoonan vaikutuksen investointina, joka kannattaa tehdä, ja joskus pitää, hyvä hallitus, vähän pelatakin.

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

Toinen seikka: Edustaja Wallinheimo luetteli tässä esimerkiksi Suomi liikkeelle -ohjelman, ja kyllä, tämä 20 miljoonan euron lisäys on totta kai iso panostus. Ehkä se, mikä puhuu lahjoitusten sijasta tämän julkisen rahan tärkeydestä, on ennakoitavuus. Kun puhutaan kehittämisestä, niin kun siirrymme suuntaan, jossa olemme epävarmojen lahjoitusten varassa, se ongelma kohdistuu sitten siihen, että se kehittämistyö on aina vähän kysymyksen alla, kuinka paljon uskalletaan panostaa. Sen takia ehkä oleellisin seikka olisi nyt, että saisimme rakennettua sellaisen suunnan, jossa liikunnan rahoitus saisi jotkut tiukat raamit, joita myös sitten tulevat hallitukset pystyisivät noudattamaan, eikä niin, että hallituksen mukaan rahoitus muuttaa hieman muotoaan ja sitten summat heittelevät siellä 10—15 miljoonalla.

Edustaja Wallinheimo mainitsi myös tämän rahapeliuudistuksen, ja kyllä, se on minun mielestäni juuri näin, että olisi tärkeää pohtia sitä, miten niitä tuottoja saataisiin kanavoitua urheiluun ja lajiliitoille — se on sitten lajiliittojen asia, miten sitä rahaa käytetään — pidän sitä oleellisena seikkana. Pitäisikö siinä olla joku systeemi, vai suosiiko se sitten suosituimpia lajeja liikaa, se, että se menisi sen mukaan, että kun pelaat jalkapalloa, siitä joku prosentuaalinen määrä menisi sitten jalkapallon hyväksi?

Kuten sanoin ensimmäisessä puheessa, niin nämä ovat kaksi eri asiaa, huippu-urheilu ja liikunta, ja sitten siihen välimaastoon tulee harrastaminen, joka mahdollistaa tien sinne huipulle. Kyllä näkisin sen, että meidän pitäisi myös jatkossa löytää jonkun sortin kannuste sille, että nämä meille niin tärkeät urheiluseurat, liikuntaseurat kykenisivät järjestämään myös laadukasta toimintaa mutta ennen kaikkea laajoja massoja liikuttavaa, vastuullista matalan kynnyksen toimintaa. Kun puhutaan liikunnan rahoituksesta, rahan kohdentamisesta, niin sanoisin, että tässä olisi yksi sellainen painava kohde, mihin ihan julkisistakin rahoista olisi syytä saada kanavoitua enemmän: kannustaa näitä seuroja tekemään sitä työtä, joka sitten on yhteydessä edustaja Asellin mainitsemiin yhteiskunnallisiin haasteisiin ja liikkumattomuuden kustannuksiin kokonaisvaltaisesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelulle tässä yhteydessä varattu aika on jo täyttynyt, mutta myönnän vielä edustaja Wallinheimolle listalle varatun puheenvuoron, ja mahdollisesti myöhemmin varattavat puheenvuorot käsitellään sitten muiden asiakohtien jälkeen. — Olkaa hyvä, edustaja Wallinheimo.

15.55 Sinuhe Wallinheimo kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Edelleen siis kannatan tätä lakialoitetta.

Tässä on ehkä tietty rakenteellinen ongelma muutamissa puheenvuoroissa. Kun vuonna 24 liikuntarahat ovat menneet yleiskatteelliseen budjettiin, niin täällä pidettiin puheenvuoroja, joissa haluttaisiin tietyllä lailla varmistaa se noin 150 miljoonaa ja siihen tehdä ehkä indeksikorotukset päälle. Tällaista järjestelmäähän on hyvin harvoin kuitenkaan budjetissa olemassa. Jos meillä nyt yhtäkkiä sitten vaikka olisikin liikuntaan tällainen korvamerkitty määrä ja puolustusmenoissa ei olisi minkäänlaista korvamerkintää, niin jotenkin se ehkä tuntuu hieman kaukaiselta ajatukselta.

Mutta samaan hengenvetoon täytyy sanoa, että sehän on meistä poliitikoista nyt kiinni sitten, kuinka näitä siellä suojellaan. [Vasemmalta: Kyllä!] Tietenkin meiltä on löydettävä jokaisesta puolueesta, jokaisesta ryhmästä edustajia, jotka sitten katsovat liikunnankin määrärahan perään, jotta se ei tipu jatkossa liikaa. Mutta edelleen olen sitä mieltä, että me

Pöytäkirja PTK 33/2024 vp

tarvitaan muitakin innovatiivisia keinoja, ja tämä edustaja Skinnarin lakialoite on siinä äärimmäisen hyvä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolaitain 34 g §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2024 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.4.2024 pidettävään täysistuntoon.

8. Hallituksen esitys laiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2023 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 1/2024 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.4.2024 pidettävään täysistuntoon.

9. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 11.4.2024 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen